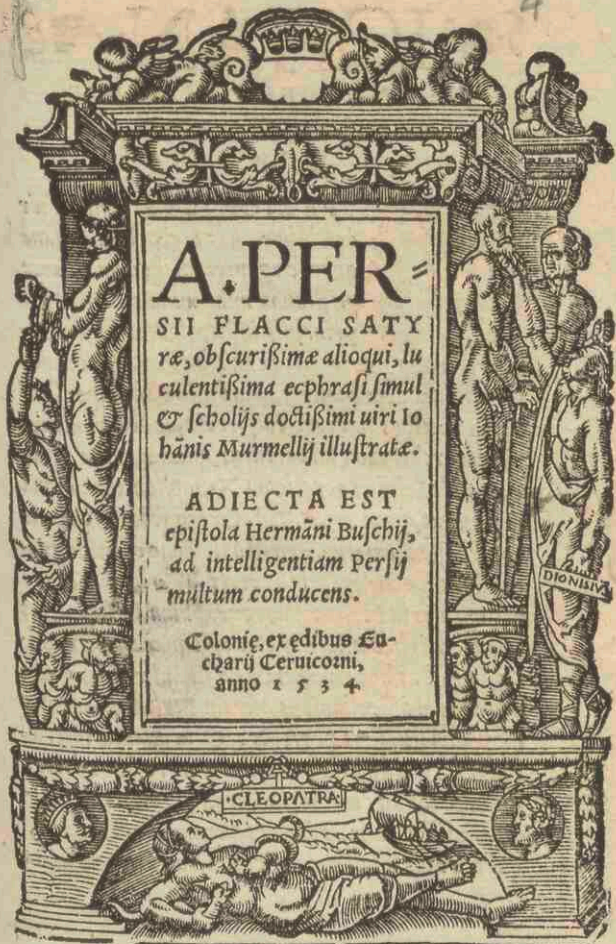

**A. Persii Flacci Satyrae obscurissimae alioqui, luculentissima
ecphrasi simul & scholijs doctissimi uiri Iohã[n]nis Murmellij
illustratae.**

<https://hdl.handle.net/1874/456608>

A. PER

SII FLACCI SATY
 re, obscurissima alioqui, lu
 culentissima ecphrasi simul
 & scholijs doctissimi uiri Io
 hannis Murellij illustrate.

ADIECTA EST
 epistola Hermani Buschij,
 ad intelligentiam Persij
 multum conducens.

Colonię, ex edibus Eu-
 charij Ceruicorni,
 anno 1534

CLEOPATRA

IOHAN

NES MVRMELLIVS RVRAE-
mundensis Alardo Amstelredamo
suo S.

UPERIORIBVS mēſibus uir
doctiſſime tuas accepi literas ſanē
quā̄m elegantes, unaq; cum eis acce-
ptiſſimum mihi munus, Chriſtiani
principis institutionem, ſaluberrim-
is refertam præceptis, ex Eraſmi laudatiſſima no-
bis officina depromptam, quā̄m utinā principes ſem-
per in manibus haberēt, edicerent, ac uelut pulcher-
riſſimum archetypon imitarentur, quemadmodū Afri-
canus ille Scipio Socraticum Xenophontem nunquā̄
deponebat, quem & M. Tul. Cicero ſe legendo penē
contriuiſſe gloriatur. Remitto tibi (quo crimē ingra-
titudinis ſi non depellam, at certe differā) meas enar-
ratiunculas in Perſium ſatyrographum, ſubiſiſſis (ut
aiunt) horis hac æſtate præter alia quædam compoſi-
tas, in quibus hoc unum maxime ſtudiui, relictis gram-
maticorum diſſenſionibus, ueram Perſianæ ſententiæ
medullam ſtudioſis porrigere, & in quantis interdū
uulgares gloſſemarij uerſentur erroribus, ſacere
palam: quod an conſecutus ſim aliqua ex parte, iudi-
cēt eruditi. Diomedis, inquires, permutationem facis,
qui aurea donanti reddidit ærea, uixq; nouem iuuen

eis æstimanda. Sunt hæc mi Alarde (fateor) iulia, nec
protali tantoq; munere benignitati tuæ repēdenda,
sed nec Glauci stupiditas in te cadit, qui ut es acris in
genij, probatissimisq; diu ac multum philosophiæ stu-
dijs expoliti, munerum scis animum multo esse opti-
mum, magisq; mentem donantis, quàm precii rei quæ
datur æstimandã. Vale, & hoc qualecunq; est munu-
sculum, ut à tui amantissimo profectum, boni cōsule.
decimo septimo Calendas Nouembris Alcmariæ.

IOHANNES MVRMELLIUS

Hermanno Buschio suo.

SI uales, bene est, ego quidem ualeo. Accepi Pasi-
phile suauissime, ex aliquot studiosis hominibus,
te cum isthic Persij satyras nō sine gloria enarrares,
ex uaria & recondita eruditione nonnulla in mediū
protulisse, quæ in peruulgatis commentarijs minime
lectitentur. Quare cum his diebus, ego quoq; (tametsi
si non sat idoneus professor) in eūdem Persium sim in-
pacturus, oratū te uelim, ut pro humanitate tua, quæ
uno omnium ore (nec immerito) celebratur, me parti-
cipem facias eorum, quæ uel Marte tuo inuēta, uel ex
ueteribus, & fortasse nondum publicatis commenta-
rijs exquisita, nostris studijs non indigna censueris.
Habebis me tibi hoc nomine magis obnoxiiū: nec isto-
rum quicq; circa honorificam tui mentionem nominis
publicabo. Vale decus nostrum, & Murrnellium tui
amantissimum dilige.

HERMANNVS BVSCHIVS

Pasiphilus Murmellio suo.

OMni ex parte, quas ad me dedisti, literæ tuæ mihi placuerunt Murmelli humanissime, nec erat quod in illis culparem tantillum, præter breuitatem, hæc uero sola mihi displicuit. Nā sicut oratio M. Tullij (ut Secundus inquit) optima fertur ea, quæ est longissima, ita eruditi & bene literati uiri (qualē te esse citra omnem adulationis suspicionem libenter cōfiteor) epistola, mihi multo iucundissima est ea, quæ latissima. At tu fortasse laconismum amas. Sis igitur si quādo alijs scribis, Lacedæmonijs uel (ut Sidonij uerbis dicam) breuior Amyclis: cum autē mihi, ipsis sis loquacior Athenis. Petis à me quasdam meas in Persium enarrationes, quas me hic auditoribus meis dictasse (ut ex tuis literis intelligo) quorundā isthic studiosorum sermo uulgauit, quod in eis fortasse loca quedam illius poetæ, secus quā ab alijs interpretibus, à me explicata putas. In nonnullis sane ab illis (fateor) dissentis, & mihi etiā dissentio, fortasse nō recte. Et ut loca quedā tibi cōmonstrē, iā bicū scæzon illud, quod quasi operis uestibulū adueniētē lectore statim excipit, cur à poeta appositū, quæue eius argumenti ratio, neminē adhuc uideo explicasse. Alij cum in poetas libidinosos, aut aliās uitiosos inuehi arbitrātur, alij alia quedā, sed nusquā fermē remota erroris nebula suspiciuntur. Ego autē dico, proprie denunciationē esse reprehensionis in nobiles Romanos, gloriā doctrine ex uitij su

is aucupantes. Quid pōt dici simplicius? hoc tamē isti
 grammatici uerbosissimis ambagibus nō sunt affecu-
 ti. Prima enim satyra Persij, in nobilibus duo præci-
 pue damnat: inutiles inquā fabulas, leuitatemq; mate-
 riæ in scribendo, & sordes, illiberalitatemq; erga do-
 ctos quosq; nō poetas mō, uerum alios etiā, ut grāma-
 ticos, rhetores, historicos: quam reprehēsiōnē etiam
 Iuuenalis tota septima satyra peragit. Hæc duo igi-
 tur uelut propositione prælibātur primum, & quasi
 ante denunciantur nobilibus hoc scazonte à Persio.
 Nam per fontem Caballinū, Heliconidas, pallidā Py-
 renen, inutile materiam scriptorū notat: quā propte-
 rea (ut dicit) relinquit etiā illis, qui imaginibus & sta-
 tuis laureatis sibi rem factā esse credebant, per quos
 sine dubio uellicat nobileis Roma. q̄ hæc insignia uir-
 tutis, sine ulla uirtute impudenter recipiebāt, parua
 quorundā deferentiū adulatione. Per reliqua enim,
 Quis expediuit psittaco suum chære, & quæ sequun-
 tur, ad finem usq; taxatur auaritia eorundē nobiliū
 & sordes foediſsimæ, quarū instinctu, quidā eorū non
 contenti fama ingenij, etiā quæstum inde captabāt in
 decorum, quasi cogente inopia (id quod pauperibus
 accidit) uenirent ad scribendū: quemadmodū psittaci
 & auiculæ quædā aliæ, coguntur stimulante fame, ne-
 gatas natura uoces reddere. Teneant Murmelli alij
 quid uelint hanc sententiā ego teneo. Et ad hāc nō fri-
 uolis fortasse uestigijs deducor, sed probatissimo ue-
 terum more Romanorū, qui nullā, teste Seruio, artem

esse uoluerunt, quæ non esset aliqua utilis reipublicæ.
Vnde illud Domitij Pisonis celebre dictum: Autores
non oportere libros, sed thesauros componere. Pla-
to quoque poetas & oratores in suis legibus præci-
pit, aut prohibendos à ciuitate, aut cogendos utilia
scribere. Quod Horatius in sua poetica repetens, po-
etæ professionem esse uult, simul & iucunda & ido-
nea dicere uitæ. Cum itaque ipsi nobiles magna ex
parte uitiosi, non uitæ idonea, sed flagitia & labe ui-
tæ ederent, easq; in totam urbem sua autoritate in-
funderet, satyram illis poeta hoc iambico (uelut clas-
sico) comminatus, ob hanc potissimam inquam defe-
ctionem ab egregio illo maiorum instituto, quo utilia
solum dicere & scribere permittebatur, iuxta illud:
Hæc fierent, si testiculi uena ulla paterni Viueret in
nobis? An non & simili modo, ferè dimidium primæ
sue satyræ etiam Iuuenalis in notandis huiusmodi fa-
bulosis, omnium à summo minimoq; poeta, ineptijs, ni-
hil omnino moribus profuturis, imò nocituris consu-
mit? per hoc adstruens non gratia placendi, sed utili-
tate iuuandi oportere ad scribendum accedere. Ut
ergo, is inquit, non per illorum campum flectamus
equos, qui de Theseo, de Thelepho, de Oreste, de Mar-
tis luco, de Aetna, uentisq; Acolijs, de inferis, Aeaco,
de Iasone & argonautis, de centaurorum pugna cū
Lapithis, cæterisq; id genus meris nugis, uerbosas
composuere fabulas: & per quem magnus equos A-
runcæ flexit alumnus: Quod est, per argumenta &

uestigia illorum uagabor, qui utile & profuturum
aliquid moribus ac reipublicæ fecerunt: Ita hic ipse
Persius noster, eodem nimirum sensu, Heliconidas, in-
quit, pallidamq; Pyrenen, & quicquid non solum de
Parnaso, uerum etiam Troicis amoribusq; heroidum
nugari libuerit: ego diuersa his scripturus, hæc nobi-
libus & diuitibus nostris (tãq; suas urticas) relinquo.

Cuiusmodi etiam non uerentur pro mercede scribe-
re, si usquam spes ipsis dolosi affulserit nummi. Quasi
non habeant sat facultatum per se ipsi ad bene uiuen-
dum, sed impellente angustia rei familiaris ad alia co-
gantur: sicut ferè psittaci & picæ, ob uentris necessi-
tatem, uoces humanas (natura sibi negatas) fame diu-
tius tortæ tandem addiscunt & reddunt. Si ita acce-
perimus, apertus erit & constans nimirum sensus to-
tius iambici, neq; quicq; omnino necesse, tot quæstiões
afferre primum, tot postea soluere, uti quidam cū suo
Britannico fecerunt. Quod aut dixi Persium notare
nobiles & diuites quosdã Ro. etiã spe quæstus, nec fa-
me tantum dulcedine, scripsisse, non mirabitur hoc,
nec ridebit omnino, qui leget eosdem apud Iuuenalẽ,
non erubuisse pauperũ sportulas (quod nescio an fœ-
dius adhuc) petere cum ipsis, imò enim uero præripe-
re eisdem solitos, cum inquit:

Da prætori, da deinde tribuno. Et paulo infra:
Sed cum summus honos, finito computet anno,
Sportula quid referat, quantum rationibus addat,
Quid facient comites, qbus hinc toga, calceus hinc ẽ,

Et panis fumusq; domi est: densissima centum
Quadrantes lectica petit. Nosti reliqua. Est igitur à
uero nō multū ab simile, hunc quē ostendi, sensum esse
huius iambici: illoq; Persiū, uelut manu in primæ suæ
satyræ materiam deducere lectorē, idq; ipsum ordiri
hic, quod in illa mox urget latius atq; pertexit. Et ut
præ ceteris poetæ paucis proponūt in principio de
quo scripturi sunt, deinde propositionē exequuntur:
ita & Persius in hoc proœmio, quod breuiter uelut
prælibat, in proxima statim satyra reponit latius atq;
solicitat. Est ergo quasi satyræ sequētis propositio q̄
dā (ut supra dixi) hic choliāb°. Hactenus de prologo
Persiano, nūc uero de prima operis ipsius satyra uide
amus. Hanc in poetæ malos scriptā ferē omnes con
sentiūt. At cur in solos poetæ potius illam Persius, q̄
generaliter in quosuis scriptores malos? Quod nō po
etæ mordeat hæc satyra solum, sed etiā prosa oratio
ne scribentes, uel ille uersiculus abūde arguerit: Scri
bimus in clusi numeros ille, hic pede liber. Et illud: Fur
es ait Pedio, Pedius quid? crimina rasis librat in anti
thetis. Ego libere affirmo, nec in poetæ, nec pro poe
tis compositam esse peculiariter hanc satyrā, sed ge
neraliter in omneis delectationis & inanis gloriæ cau
sa scribenteis, siue iam poetæ fuerint illi, siue nō: plus
dico, siue etiam boni illi fuerint scriptores, siue mali:
hoc est, siue docti siue indocti fuerint, æqualiter eos ar
ripit hæc censura Persiana, quicūq; animi tantū & oci
ose delectationis causa magis quàm publicæ utilitatis

gratia ueniunt ad scribendū. Est igitur Persii (ut bre-
uissime dicam) intentio, hac satyra non tam præcipue
poetas reprehendere, quàm scriptores quoscunq;, scri-
bendi munere siue officio abutentis, etiam doctissi-
mos. Quod quia potissimum culpa & socordia nobili-
um fieret, uoluptatem plerūq; pluris quàm uirtutem
facientium, & per hoc reliquum populum passim suo
exemplo corrumpentium, ideo reprehensionis exor-
dium haud temere sumpsit à nobilibus, quorum tan-
to perniciosiora sunt uitia, quanto plureis sui habēt
imitatores. Vnde conuenienter dictum à Cæcilio Secū-
do est: In imperio morbum grauissimum esse, qui à ca-
pite descendat. Quod autem nobileis (non poetas pro-
prie) exagitet propter abusum scribendi, singula pe-
ne declarant uerba. Quid enim sibi uult Pulydamas,
& Troiades sui? Quid recitator ille pexus, togaq; re-
centi & natalitia cū sardoniche nitidus, liquido pla-
smate collutus, ocello patranti fractus? Qui deniq; cū
recitationem hanc sardonychati trepidāt, utrum ple-
beij illi, an ingētes Titi? Præterea inter pocula quæ-
tes, quid dia poemata narrent? Cur non humiles aliq;
de plebe quirites, sed Romulidæ saturi? Inter quos hy-
acinthina (nescio q̄s) lœna uisendus, & tenero supplā-
tās uerba palato, Phyllidas, & simileis alias id genus
nugas eliquat. Paulo infra hæc, Quid Ilias Acci ebria
ueratro? Quid crudi proceres in lectis citreis scri-
bētes notantur potissimum? Quid uult sibi, Vos ò pa-
tritijs sanguis? Quid quod Persius monetur, Vide-

at ne maiorum sibi forte, hoc est, nobilium limina frigrescant? Post quæ discedens, utrum indignatur, quod in plebeios, an potius quod in nobiles nihil tale sibi liceat, quale olim Lucilio, qui nõ arripuerit eos modo, sed etiam genuinum fregerit in illis, hoc est, nimis libera insectatione exarserit? Ostendi iam satis (ut opinor) hanc satyram non in poetas, sed in nobiles ferri. Restat nunc ostendere reprehensionis caput esse, peccata scribentium, non illa tamẽ compositionis, sed materię, quam sibi eligant oēs ferè contra bonos mores & leges maiorũ, eoq; dementię redigant ceteros, ut nemo iam utilia amplius scribere propterea aut lege re curet: Omneis enim placendi causa scribere. Quod cum ita sit, omnes etiam talia scribere, qualia placere, & probari uideant, maxime nobilibus. Vnde fiat ut quotidie malis moribus adstruatur aliquid, contra bonis decedat, culpa & flagitio eorundem, anilibus nugis & fabulis indies autoritate sua precium augmentum, nec (ut decebat) solidis et grauibus studijs ullum meritum honorem deferentium. Quare non ignorantie uitia, nisi obiter, sed uitę & morum dehonesta-menta castigare & reprehendere principaliter nunc in scriptoribus Persium, argumento interim est illud, quod primo statim uersu, inquit: O curas hominum, o quantum est in rebus inane. Non quantum est, inquit, in literis, in syllabis, in uerbis, sed quantum est in rebus inane. Quis leget hæc? nemo Hercule, nemo? uel duo, uel nemo. Nec obstat, quod hæc à monitore dici uideantur ad Persium. Nam quia tam multa sunt inania us

rebus Romæ, id est, quia passim oīa sunt ibi plena stultorū, hinc illud subit, quod nemo hæc, id est, utilia, & moribus profutura leget. Nam non hoc erat tam inane, quod Persi⁹ honesta cōponebat, q̄ erat inane, quod nemo hæc honesta & utilia lecturus erat. Vnde etiam ipse poeta cōtinuō ex sua persona respōdet, nuge. quasi dicat, nuge sunt, eo quod nec utilia nec honesta curātur Romæ, ideo statim talia nō scribere, cū honesta per seipsa expetēda, & amplectēda sint, non propter laudē hoīm, quæ seq̄ debet, nō appeti. Vnde seipsum fatetur qdē nō recusare os populi, sed nō ambire, dicēs:
Non ego cum scribo, si forte quid aptius exit,
Quando hæc rara avis est, si quid tamen aptius exit,
Laudari metuam: neq; enim mihi cornea fibra est,
Sed recti finemq; extremumq; esse recuso.

Quare & tempestiua hæc ἰπποτυφία siue auuiditas auræ popularis, uel acerrime notatur à Persio, & uelut reliquæ uniuersæ stultitiæ mater deridetur, itaque exploditur tota propemodū satyra. Cur enim pexus ille, pulcherq; populo recitans, potissimum inceßitur à Persio? Nonne quia famæ seruit ineptus? Quia scire suum, nihil putat, nisi se scire hoc sciat alter? Quia digito optat monstrari? Optat cirratorum dictata fieri? Cur iterum ille inter Romulidū pocula, Phyllidas suas cantillans, præcipue eligitur ad ridiculum? Ideo sane, quia honestate mouetur, sed laude ducitur inani, plausu & assentatione capitur futili adulantium, etiam nūc senex & uetulus ipse. Quod (ut turpissimū

facinus) insectatur merito poeta, sæpius canitiẽ ideo,
& senium appellans atq; increpitans. Hinc illa plena
quidem indignationis: Tunc cū ad canitiem, & Tun
uetule? & En pallor seniumq;. Inde igitur quid nobi-
les (etiam senes & cani) ex huiusmodi rebus tam leuĩ
bus, tamq; inanibus, adhuc quasi lasciuiẽtes adolescẽ
tuli, laudem & plausum passim captarent, & non po-
tius more maiorum alia grauiora, & digniora se
spectarẽt, poetam sibi scribendæ huius satyræ materi-
am sumpsisse, liquido manifesteq; apparet. His itaque
sic demonstratis, uidelicet nõ poetas, sed communiter
quosuis scriptores, & præcipue nobiles (maximeq; ex
eis senes) taxari à Persio, neq; id tam quod scribãt re-
citẽt ue carmina, seu prosam orationem, quàm quod
materiam, & argumenta horũ inutilia, & sæpius fla-
gitiosa sibi sumant, unde uelut ex capite, quàm pluri-
ma peccata, eaq; indies grauiora, deriuentur in iuue-
tutem, infero & concludo paucis, nihil aliud esse hæc
primam satyrã Persii, quàm reprehensionem nobili-
um Romanorum & proprie senũ, studio & ocio scri-
bendi, per turpeis & indignas nugas, ad inanes glo-
riolas, auditorumq; assentatiunculas nequiter abutẽ-
tiũ. Habes Murmelli, tãtũ de prima satyra Persii, &
liminari eius choliãbo, meã sententiã (nã de reliquis mi-
hi scribere, modo nõ uacat) quã si probas gaudeo: sin
improbas, pœnitet profecto temeritatis, quod nouo
hoc modo in scenam corã te Roscio literario prodire
non extimuerim. Vale, & ista qualiacunq; tandem ui

debentur, boni consule. XII. calen. April. Colonia.

A. PERSII FLACCI VITA EX LIBRO
Petri Criniti de poetis latinis tertio.

A V. Persius Volaterris Hetruriae oppido natus est. Quidam existimarunt Lunæ, quod hoc iudeatur insinuari ab ipso Persio. Eusebius certe & grammatici ueteres Volaterranum faciunt. In secundo ordine permansit, ut adnotatum est. Constat eum claruisse iisdem ferme temporibus, quibus Domitius Nero imperium Romanæ urbis suscepit. In grammaticæ præceptorem habuit Rhemnium Palemonem Vicentinum, qui grauissimas inimicitias dicitur exercuisse cum Marco Varrone: In rhetorice Flauium Virginium, si fides adhibeatur grammaticorum commentarijs, qui eundem Persium exposuerunt. Anneum uero Cornutum, qui philosophiæ studio excelluit, magna diligentia, singulari quoque obseruatione coluit, cumque eo familiarissime diu uixit: qua in re mirifice gratulatur Persius sibi ipsi, quod sibi contigerit Cornutum habere præceptorem, optimamque illius disciplinam atque institutionem sequi, ut amice ac libere ad eum scribit: Cuius iter ambiguum est, & uitæ nescius error, Diducit trepidas ramosa in cõpita menses, Me tibi supposui, teneros tu suscipis annos Socratico Cornute sinu. Amicos præterea maxime dilexit, Anneum Lucanum, Cæsium Bassum, qui in lyricis carminibus claruit, & Macrinum, quod aperte colligitur, cum ipsius Persii uersibus, tum ueterum commentarijs. Probis moribus fuit, & egregia uita integritate

te. Quocirca cōtinere se nō potuit quin ipsum quoq;
Neronē, eiusq; iniquissima flagitia liberi^o accusaret,
ut qui sub Midæ regis noīe illū irriserit satyrica qua
dā urbanitate, sed admonēte Cornuto carmē immuta
uit. Cōposuit satyras numero sex, præfatus in his mul
tū se laboris atq; diligētiae posuisse, neq; se repēte poe
tā prodijisse. Nō desunt, qui scribāt, imperfectū fuisse
hoc opus à Persio relictū. Quod mihi uerisimile uide
tur, propter immaturū illius obitū. Cū publicarētur
Persij satyræ, mirū est, q̄ fuerint iudicio eruditorū ap
probate. Itaq; maiorē laudē atq; ampliorē cōmenda
tionem meruit, q̄ grande illud atque operosum poema
Marsi, quod Amazonidis noīe inscripsit, ut Fabius et
Valeri, Martialis testatur:

Sæpius in libro memoratur Persius uno,

Quam leuis in tota Marsus Amazonide.
Secutus est in scribendis satyris poetā Luciliū, q̄ acer
rimus fuit in notandis atq; insectandis Romanorū ui
tijijs. Relatū est ab Eusebio, eū perijsse, cū nondū trigesi
mum uitæ annū cōpleuisset: quo tempore Nero impe
rator oīm scelerū cumulatiſsimus, cū cātoribus ac sce
nicis hoībus in theatro decantauit.

DE SATYRA.

Satyræ carmē est apud Romanos maledicū, & ad
scarpēda hoīm uitia, archææ comœdiæ caracte
re cōpositū. Archææ comœdia uetus dicitur, & χαῖρος
enim græce, priscus & antiquus interpretatur latine,
de qua Horatius primi sermonū libri satyræ quartæ.

Eupolis atq; Cratinus Aristophanesq; poeta
Atq; alij, quorum comœdia prisca uirorum est,
Siquis erat dignus describi, quod malus aut fur,
Quod mœchus foret, aut sicarius, aut alioqui
Famosus, multa cum libertate notabāt.

Hinc omnis pendet Lucilius, hosce secutus
Mutatis tantum pedibus, numerisq; facetus.
Satyra dicta ē à Satyris deis, quos nō solū proteruos,
sed risores etiā & dicaces fuisse Flaccus ostēdit in ar
te poetica. Horū igitur nasutas irrisiōes, dicacitatē,
mordacitatēq; satyrici poeta imitantur. Vnde illud:

Sed sum petulanti splene cachinno, & id genus alia nō
pauca.

DE SATYROGRAPHIS

Satyræ latine scriptores quatuor celebrātur, Lu
cilius, Horatius, Persius, & Iuuenalis, tametsi q
dam Turnū nescio quē (nisi quod eius Martialis me
minit) eorum numero accenseant. C. Lucilius satyrarū
libros supra triginta cōposuit, uti Varro & alij gram
matici ostendūt. Eruditio est in eo mira, libertasq; &
acerbitas, & abūde salis. Sed hoīm incuria nullus ho
die Lucilij librorū superest, uersus aut aliquot passim
apud quosdā scriptores reperiuntur. Quintus Hora
tius Flaccus quatuor satyrarū libros scripsit, quorū
duo inscribūtur epistolarū, quasi ad absentes, reliquū
uero duo sermonum, tanq̄ ad præsentes. Quintilianus
præcipuū in satyra dicit hūc ipsum ac purū in primis
& tersum. Quin hoc illi proprium & peculiare fuit,
ut ridenti similis, & quasi dissimulans, improbitatem

ac uitia hoim accusaret, quod ea magis urgeant atq;
afficiant, quæ sensim irrepunt, q̄ quæ aperta fronte
inuadunt. A. Persius Flaccus multū & ueræ gloriæ
quis uno libro meruit, & à diuo Hieronymo satyri-
cus disertissimus nuncupatur: nec immerito, nam &
sanctitate scribendi, & sententiarū grauitate, & uer-
borū pondere, & satyrica urbanitate nulli postponē-
dus esse uidetur. Insectatur uitia, fontes carpit, præ-
ceptis legentiū animos sanctissimis format & imbu-
it, quæ nūc eo impensius placiturū pudicis auribus cōfi-
do, quod foediora quædā castos adolescētes dubiopro-
cul offensura, sunt prouidēter resecta, ita ut iā nullus
anguis in herba, nullus coluber sub frondibus delite-
scat. Decius Iunius Iuuenalis quinq; satyrarū libros
fecit, eruditionis multijugæ refertissimos, q̄ ut est mo-
rū censor optimus, & uitiorū acerrimus insectator,
ita & inter satyricos lectu foret dignissimus, nisi cō-
pluries nefandissima quædā sui seculi flagitia nimis
aperte (ne dicam impudenter) taxando explicaret.

IN PERSII PRAEFATIO-
nem & satyras argumenta.

Commendat ridens alios praefatio uatē.
Nobilium prima mores taxantur inepti.
Carpit auaritiæ mala uota, precesq; secunda.
Tertia desidiā iuuenum, fastusq; lacepsit.
In quarta stultus rex, censoresq; notantur.
Cornutum laudans aperit penultima seruos.
Ultima perparcum satyra insectatur auarum.

PROLOGVS:

ARGVMENTVM.

Commendat ridens alios, præfatio uatem.

Nec fonte labra prolui caballino,
Nec in bicipiti somniasse Parnaso
Memini, ut repente sic poeta prodirem.
Heliconidasq; pallidamq; Pyrenen
Illis relinquo, quorum imagines lambunt
Hederæ sequaces. ipse semipaganus
Ad sacra uatum carmen offero nostrum.
Quis expediuit psittaco suum χαίρει?
Coruos quis olim concauum salutare,
Picasq; docuit uerba nostra conari?
Magister artis, ingeniq; largitor
Venter, negatas artifex sequi uoces.
Quod si dolosi spes refulserit nummi,
Coruos poetas, & poetrias picas
Cantare credas Pegaseium melos.

Ephrasis.

Nec prolui labia mea in fonte Heliconis musis sacro, quæ
Pegasus equus alatus ungula sua dicitur aperuisse: nec me-
muni somniasse in Parnaso, duos vertices habenti, ut prodi-
rem poeta repente, sicut fabulatur quosdam, uisis musis,
mor poetas euasisse. Cedo autem et permitto Heliconidas
et pallidam Pyrenen illis, quorum imagines sunt hederis co-
tonate. Ipse vero semirusticus et satyrus, offero carmen no-
strum mordax et satyricum ad sacra uatum, hoc est, in eadē

PROLOGVS.

Apollinis, vel musarum, idq; nec inanis glorie, nec ventris
 explendi, nec pecunie gratia, verum vt in moribus corrigē
 dis reip. prosim. Quis enim expedite loq; docuit p̄stitacum
 x̄ōp̄s, hoc est salue, idq; ita expedite, vt ei proprium nati-
 uumq; videat? Quis docuit cornos olim salutatione vti,
 quasi ex oris concavo, nō sine raucedine prodeunt? Quis
 docuit picas exprimere voces humanas? profecto venter
 doctor artis, ⁊ donator ingenti, ad imitandas voces, quas
 illis natura non dedit. Quod si spes nūmi dolosi, id est, pe-
 cunie, quę multos falsos fieri coegit, refulserit, tot concur-
 rēt versifices ad poemata componēda, vt facile credat q̄s
 p̄iam cornos poetas, hoc est, raucos, stridulos, ineptos
 versificatores: et picas poetrias, id ē, garrulos, loquaces,
 obstreperos versifices, cantare Pegasium melos, hoc est,
 conari, tentare, ⁊ suo iudicio canere poeticum, et quidem
 dulcissimum cantum.

Scholia.

Scazon.

Versus sunt iābici *σκαζοντες*, id est, claudicantes: habēt
 enim in fine pro iambo spondeum, qui pes maior est quam
 sextus in senario perfecto. Differt autē *σκαζων* a perfecto
 senario iambico, quod hic in sexta sede spōdens esse debet,
 tum in quinta semper iambus, Cauēdum igitur, ne in q̄nta
 sede ponatur spōdeus aut alij, quos integer senarius iam-
 bicus in ea suscipit. Bene autem Persius hoc opus iambi-
 cis inchoauit, cū Archilochum proprio rabies armauerit
 iambo: sitq; metrum hoc in primis conueniens reprehensio-
 nis acerbitati, quod Hipponax ⁊ ipse mordacissimus in ver-
 sum scazontem infregit de industria, cum inimicos lacera-
 re vellet, quo videlicet ferrret fortius. Poetarum quatuor
 sunt genera, quorum primum est eorum, qui moralis philo-
 sophię studiosissimi, virtutes laudibus efferunt, scelera vi-
 tuperijs depriunt, ab his summopere mortales deterrēt,
 ad illas maximo studio, totisq; viribus adhortātur: nec ali-
 ud quicquam sibi querunt, q̄ vt humane societati prosint, ⁊
 bene de plurimis merendo, superis eudant charissimi. Se-
 cundum est eorum, qui inanis glorie cupiditate inflamma-
 ti, ⁊ dies ⁊ noctes id vnum student, vt preclaros poetarum
 titulos, ⁊ immortalis celebritatem nominis aucupentur. Hi
 vt in primis sunt iactabundi, se cū Apolline ⁊ musis in He-
 licone ⁊ Parnaso consuetudinē habuisse non ventur glo-
 riarı, sibiq; statuas cum honouificis inscriptionibus, ⁊ lau-
 ream ante omni a comparare student. Tertium est eorum,
 q̄ ventrē cotunt, ⁊ ea quę sub ventre sunt, qui potius scur-

Poetarū
 genera
 quatuor.

PROLOGVS.

re, lenonesve. q̄ poetę sunt vocandi: scurrilia componentes
 & impudica, vel adulatoria carmina, quibus vel a diuitib⁹
 victum consequantur, vel in sui amorem puellas alliciant,
 Baccho Veneriq; mancipati. Quartum est auarorum, qui
 pecunię gratia versus meditantur, et poemata scribunt: e
 quorum numero fuit ille, de quo Flaccus:
 Sedit enim nummum in loculos dimittere, posthac
 Securus, cadat, an recto stet fabula talo.

Horum igitur quatuor generum, vnum tm̄, quod primo
 loco posuim⁹, est probabile, cui se Persius ascribendū mo-
 destissime significat: Ipse semipaganus, inquitens, ad sacra
 vatum carnē offero nostrum. Reliqua vero tria in hac pre-
 fatione satyricis cauilis aspergit, idq; mirabili ironia, q̄si
 aliud agens: quo fit vt plerique poetę nostri sensum minus
 recte percipiāt. Inanis em̄ glorię cupidus notat illis psib⁹:
 Nec fonte labra prolui caballino.

Nec in bicipiti somniasse Parnaso
 Memini, vt repente sic poeta prodirem,
 Helicomidasq; pallidamq; Pyrenen
 Illis relinquo, quorum imagines lambunt Medere sequa-
 ces &c. Voluptuarios autem, quorum magister est v̄ter,
 taxit illa carminis parte: Quis expediuit psittaco suum
 x̄ōp̄t̄ Auaros vero postremis scazontibus infectatur:

Quod si dolosi spes refulserit nummi,
 Coros poetas, & poetrias picas
 Cantare credas Pegaseium melos.

Reddit item hoc prooemio beneuolum auditorem, cum
 citra arrogantiam se cōmendat, aliorum increpans ambiri-
 onem, libidinem & auaritiā: docile & attentum, vbi se ait ad-
 vatum sacra carmen offerre suum. Fonte caballino.) Is
 est, quem in Bœotia volucris equi vngula natum fabulan-
 tur: Gręce dicitur ἵπποκρήνη, id est, equi fons, ἵππος enim
 equus, κρήνη fons interpretatur. Bicipiti) Id est, in duos
 colles surgētī. Parnaso) Parnasus mons Phocidis, Apol-

Fons ca-
ballinus.

Parnasus

lini. Baccho & musis sacer, de quo Naso:
 Mons ibi verticibus petit arduus astra duobus,
 Nomine Parnasus, superatq; cacumine nubes,

Et Lucentis:

Quantum semotus eoo
 Cardine Parnasus, gemino petit ęthera colle,
 Mons Phœbo Bromioq; sacer.

Ut rep. sic poe. prod. Ut Hesiodus & Ennius prodierūt, Hesiodum
 quorum ille dicitur a musis ad Heliconis fontē deductus, Ennius.

P R O L O G V S .

**Heliconi-
des.
Pyrene.**

repente factus poeta, hic somnauit Homeri prestantis-
simi vatis animā in corp' suū immigrasse. Heliconidas.)
Heliconides ab Helicone mōte sibi consecrato, musē sunt
appellatē. Pallidam.) Ad fabulam referendum. Pyrene
enim mulier fuit, quę ex duobus filiis altero amisso, p̄
incoerore flevit vsq; adeo, vt in fontem sui nominis sit con-
uerſa. quare iure pallidam dixit. Est autem Pyrene fons
Acrocorinthi, aquas habens perspicuas, potuſq; suauissi-
mas, ob id musis consecratus. Lambunt.) Circundant.

Hedera.

Hedere.) Hederis enim Baccho sacris, quem 7 Apollinē
eundem deum faciunt, poetę coronantur sicut 7 laurea.
Uerg. Pastores hedera crescentem ornate poetam. Pro-
pertius: Mi folia ex hedera porrige Bacche tua.

Iuuenalis.

Qui facis in parua sublimia carmina cella,
Ut dignus venias hederis 7 imagine macra.

Sequax.

Sequaces.) Sequax iusto epitheto dicitur hedera, cui
natura est, ea quibus adheret sequi. Eleganter Lucreti-
us dixit curas sequaces, quę mortalium animos persequi
non desistunt, illo versu: Reuerasq; metus hominum, cu-
rasq; sequaces. Ipse semip.) Semirusticus, subagrestis,
quales sunt satyri, in agro 7 syluis versari ac ludere soliti.
Est autem ironia Socratica, qua dum vitat arrogātiā,
clanculum notat 7 mordet ambitiosos 7 gloriabūdos ver-
sifices, qui sibi videbantur urbanissimi, longeque disertissi-
mi, cum nihil p̄ter inanem iactantiam tenerent. Socra-
tes enim stultitiā imperitorum scire se aliquid opinātū,
differendi lepore mirabili 7 acutissima urbanitate agita-
uit atq; versauit: Hoc inquit, scio, quod nescio, quo dicto
illis stultius iudicaretur. Ad sacra vātū.) In eadem Apol-
lunis vel musarum, ad quam poetę opera sua deferebant.

**In Persi
didā enar-
ratores.**

Offero.) Sic in antiquis exēplaribus legitur. Alij legūt
affero. Carmen nostrum.) Versus satyricos a nobis in
ysam reip. cōscriptos. Quis expediuit p̄sit.) Miror erudi-
tos quosdam homines tam incircumspecte locum hunc in-
terpretari, tradentes poetam dicere, se necessitate coactū,
lucris spe animum ad carmina scribenda applicuisse, quod
profecto falsissimum est. Quid enim stultius esset, quid ab-
surdius, quid a satyrographi instituto magis alienum, q̄
se a ventre 7 auaritia ad scribendas satyras adactum fa-
teri? Nullus vnquam versificatorum vsque adeo despuit,
vt nō magis blandiloquentia, q̄ mordacitate cū diuinis

PROLOGVS.

et ijs qui munera possunt elargiri, putarit agendum. Nec Persius noster adeo fuit pauper, vt vnq̄ sibi in animum induxerit, nobilibus Romanis supparastari, et ab illis sibi, vel coenas ad satiandum ventrem, vel alia munuscula ad augendam rem suam comparare. Nouerat enim optime vulgarissimum illud: Obsequium amicos, veritas odium parit. Unde dixit ipse: Sed quid opus teneras mordaci raderere vero Auriculas? Loquitur igitur nunc vel de alijs versificatoribus, vel ironicos de seipso, fingens in se esse vitia, quę sunt in alijs. Nos enim satyricorum est, vt sepiuscule sub persona sua corrigere nitantur mores aliorum, et simulent se ijs laborare vitijs, a quibus velint illos dehortari. Sumus enim fere mortales eo nati ingenio, vt egre nostra, libenter aliena carpi vitia, et corrigi errores audiamus. Nec obijciat mihi nunc aliquis illud Horatii: Paupertas impulit audax Ut versus facerem. Non enim significat se paupertate coactum satyras composuisse, sed odas et lyrica carmina, quibus se in Decenatis amicitiam insinuauit, et per hunc Augusto recociliauit. Postea factus etate prudentior, noluit diutius ludicris et assentatorijs carminibus operam dare, sed ad satyras scribendas, et moralis philosophię studium pluribus communicandum se contulit. Unde est illud: Nunc itaq; et versus et cętera ludicra pono. Quod verũ atq; decens curo, et rogo, et ois in hoc sum. Condo et cõponoque mox depromere possim. Quis expedituit psittaco. In assentatores fertur et parasitastros, qui ventris replendi gratia molliculo carmine diuitibus blãduntur. Potest et hoc torqueri in amasios poetas, qui libidinis impetu permoti, puellis et meretricibus impuro poemate palpantur, nihil non ad earum nutum faciētes. Psittaco.) Psittac⁹ grece fœminino genere ψιττακου, auis est Indica, viridis toto corpore, torque tantum minato in ceruice distincta. Imperatores, teste Plinio, salutat: et q̄ accipit verba pronunciat, vt Apuleius libro floridorum et refert: ita similiter nobis cant, vel potius eloquitur, vt vocem si audias, hominem putes, cui subscribens Albertus Magnus: Amat hæc auis, inquit, loqui cum pueris, et ab illis omnis auis facilius loqui discit. Vox eius naturalis est, valde sonora, et adeo perfecte loquitur, vt si quis non videat auem, hominem esse opinetur. Hęc Albertus. Aduehūtur nunc psittaci præstantissimi ex Lusitania, vicinisq; insulis Aethiopicis, vario colore discriminati.

Martialis in apophoretis:

Mos saty
ricorum.

Psittacus

PROLOGVS.

Psittacus a vobis aliorum nomina discam,
hoc didici per me dicere, Cæsar aue.

Quidius:

Occidit illa loquax humane vocis imago

Psittacus, extremo munus ab orbe datum.

Cheræ.

Coruus.

Χαίρει. Græce, salve latine, (Coruus auis est ni-
gra, vulgo notissima, docilis et ipsa sermonis humani, quæ
rauca voce, et e concavo oris expressa imitatur. Macrobi-
us testis est, coruum a quodam institutum, his verbis Augu-
stus salutasse: Aue Cæsar victor imperator. Miratus Cæsar,
officiosam auem viginti millibus nummum emit. Saluta-
tus similiter a psittaco, emi iussit eum. Idem miratus in pi-
ca, hanc quoque redemit. Picasque.) Caue ne legas picas quæ,
contra metri rationem. Pica est auis notissima, varij colo-
ris, partim albi, partim nigri. hæc mirabili studio, et assi-
dua meditatione verba nostra perdiscit. Itaque reddit ab-
solute, ut vocem si audias, hominem putes. Nec mirum, esse
Pieri filie cum musis ausæ cantu decertare, in id genus aui-
um sint mutatae. Sratius: Et aonio versæ certamine picæ.

Martialis in apophoretis:

Pica loquax certa dominum te voce saluto,

Si me non videas, esse negabis auem.

Ingeni.) Pro ingenij. Apocope est. Venter.) Quemadmo-
dum genera quædam auium veter ad humanas voces imi-
tandas excitat, ita et hominum plerique laborantes egesta-
te, cogunt arte discere et poemata meditari. Verum late-
ter notantur versifices, qui ventris et voluptatis gratia diuiti-
bus adulantur, cum naturæ sint ad poetice minus idonei.
Græcorum adagium est:

proverbia

πολλὸν ὁ λιμὸς γίγνεται διδάσκειν.

id est, multorum fames est doctrix. Versu sic redditur ab
Erasmo: Fames magistra est artium complurium. Quidius:
Ingenium mala sepe morient. Euripides:

proverbia

Πενία δὲ τὴν σοφίαν ἐλάχει.

Paupertas autem sapientiam sortita est. Vergilius: Labor
omnia vincit Improbis, et duris virgines in rebus egestas.
Dionographus: Homine experiri multa paupertas iubet.
Claudianus: prouocet ut segnes animos, rerumque remo-
tas Ingeniosa vias paulatim exploret egestas.

Quod si dolosi.) Inuehitur in auaros, qui non ut reip. com-
ferant, sed ut rem priuatam comparatis pecunijs augeant,
poemata scribunt, et negligenter quidem, ut qui magis sint
rei nsumariæ, quam musicæ et poeticiæ numeris intenti. Per cor-

P R O L O G V S .

hōs nunc accipe raucos et in usicis ineptos, nimumq; pecuniae cupidos. Corui enim, teste Alberto, furaces sunt. et amici vulpium. Erat lepidissimus apologus Aesopi, de coruo et vulpe. q̄ constat coruū minime esse canorū, sed ambitione stulte in cantum prosilire. Per picas intellige garrulos et ambiciosos (quales fuerunt Pieri filie, cum musis ause cantu contendere) et ineptos versificatores. qui lucri amore doctioribus cedere dedignantur, pecuniae semper inhiantes. Sunt enim et pice et monedule cū primis furaces.

Coruū

Pice.

Dolosī nūmi.) Dolosos homines facientis. Phocylides:

Numm^{us}
Dolosus.

Η φιλοκρημοσύνη μητήρ κερκότητ' ἀπάσσης,

Auaritia mater malitiae vniuersae.

Χρυσός ἐστι δόλ' ἔσι κ' ἀργυρ' ἀνδρώποισιν.

Aurum semper dolus est et argentum hominibus.

Χρυσὸς κερκῶν ἀρχὴ γέ, διόφθορε, πάντα χαλίπτων,

O aurum, malorum princeps, vitiperda, omnia minuens.

Εἴδε σε μὴ θνητοῖσι γίνεσθαι πῆμα ποθ' ἴνόν,

Utinam non mortalibus esses nocumentum amabile.

Σὺ δ' ἔπι μὲν καὶ τε, λεηλαρία τε, φόνοι τε,

Tua enim culpa, pugnes, predeque cedess

Ἐχθρά δ' ἔτι κ' ἄ γονύσιν, ἄδλιφρίτε συναίμοις

Inimici vero filij parentibus, fratresque germanis.

Poetrias.) Poetria, græce ποιητρία est foemina poetices Poetria perita. Terentianus:

Continuasse pedes istos in carmine solos

Dicitur hæc eadem preclara poetria Sappho.

Britannicus legit poetridas. Est et qui poeticas legit. Sed vera est hæc lectio quam posuimus, et antiquissimi cuiusdam codicis scilicet eodprobata. Melos, græce μέλι. producitur Melos, autem e, ratione liquide, vt apud Homerum:

Ἰ μέρει κονέβησι θεός δ' ὑπὸ μέλι' ἄφει.

Hermolaus Barbarus in Plinianis castigationibus: Porro verbum melos primam quidem habet correptam, sed et longam quoque Homero in hymnis vt illud Persii: Pegasæum credas melos, etiam defendi possit. aut ita sane legit: Pegasæum melos credas, etiam si nectar quoque in quibusdam scriptum est, non melos. Ange. Politianus in Miscelaneis, nectar, non melos legendum censer, quia sic in antiquissimo codice scriptum legerit, cui etiam accedit Iucundus Veronenfis, qui se in quibusdam Persii antiquis codicibus nectar legisse dicit. Nec est tam improprie dictum, quod quibusdam videtur, cantare nectar. Hoc enim nomine non solum potus deorum, sed et immortalitas significatur. Can

Nectar

A. PERSII

Et re igitur Pegasæum nectar sibi videntur, qui credunt se
canere dulcissima carmina nunquam intermoritura. Licet
et sic interpretari: Cantare, id est, cantando representare,
pegasæum nectar, hoc est, dulcissimum potum Pegasæi fon-
tis, ut postremum primo respondeat, in quo fontis cabal-
lini facta mentio fuit.

IN A. PERSII FLACCI SA-
tyram primam Iohannis Murmelliij
argumentum.

Nobilium prima mores taxantur inepti.

Curas hominū. o quan-
tū est in rebus inane.

Quis leget hæc? min' tu
istud ais? nemo hercu-
le. nemo?

Vel duo, uel nemo. tur-
pe & miserabile. q̄re?

Ne mihi Polydamas &

Troiades Labeonem

Prætulerint. nugæ. non si quid turbida Roma

Eleuet, accedas, examenve improbum in illa

Castiges trutina, nec te quæsiueris extrâ.

Nam Romæ quis non? ah. si fas dicere, sed fas

Tunc, cum ad canitiem, & nostrum istud uiue-
re triste

Aspexi, & nucibus facimus quæcūq; relictis,

Cū sapimus patruos, tunc, tūc ignoscite, nolo.

Quid faciã? sed sum petulanti splene cachinno.

SATYRA I.

Ephraſis.

O varias & ſuperfluas mortalium curas. o quanta eſt in rebꝝ vanitas. Quis leget hæc carmina mea mordaciſſima? Mihi ne tu ais iſtud? Nemo hercule. nemo leget hæc & vel duo. vel nemo. Hoc autẽ eſt turpe et miſerabile, quod ſcilicet nemo dignabitur hæc lectione. Quare nemo voiet hæc legere? Sollicitus ſum & timeo. ne Polydamas et Troiang foemine. id eſt, Nero & effoeminati nobiles Romani. præterulerint mihi Labeonem. At nugę ſunt. Si quid enim Romanorum multitudo inique iudicantiũ depumat. non eſt ei aſſentiendum. nec improba dubitatio ad illius ſententiam & iudicium corrigenda. nec hominis virtus extra conſciẽtiã eius querenda eſt. quod pleriq; omnes faciunt. Nam quis nõ affectat popularem laudẽ & gloriã Romę. cum tñ ſit expers verę virtutis? Ah vrinam fas ſit mihi dicere. & eloqui libere. quod ſentio. Sed fas eſſe videtũc. cũ aſperi ad canitiem. & vitam iſtam noſtrã ſeueram. & ad ea quęcunq; facimus. nuciſus relictis. hoc eſt. pueritia iã tranſacta. cũ ſapientia patruos imitamur. tunc. tunc fas eſſe videtũc libere loqui. Ignoscite vos Romani. ſi quid liberius in vos dicam. Nolo libere dicendo vos offendere. Quid faciam? nõ libenter bilem vobis mouerem ſed ſum cachinno petulantĩ ſplene. nec poſſum veſtras ineptias non irridere.

Scholia.

Hæc ſatyrã inuehitur in Romanos nobiles ac opulẽtos. maxime ſenes. quorum carpit ambitionem: nihil aliud ſtudioſius. q̃ vulgaris & indoctę multitudinis applauſus. et laudes impudicorum ſcurriliũq; poematum. vel dialogorum recitatione captantium. Taxat & eos qui inter potandum mollinſculas poetarũ fabulas vocis lenocinio pronũciant. eaſq; ſupra modum laudãt. Item eos. qui cum ſint ad ſcribendos verſus ineptiſſimi. coenarum & munerum largitionibus aſſentatores ſibi comparãt. quorum nugacibus inflati palpationibus. ſibi vehementer placet. dũ coram inſoſ laudant. a tergo vero ſunt omnibus deriſui. Hi ab adulatoribus perſuaſi. heroica ſcribere carmina nihil verent. cum ne paruis quidẽ et humiliſus rebus deſcribẽdis ſint idonei. Præterea carpit antiquarios veterũ verborũ aſperitatem nimis amantes. Nec illis parcat. qui in capitalibus criminibus reſellẽdis. tantopere laudem affectant. vt in rebus ſerijs ac grauibꝝ ab argumento ſuo recedentes. lude re videãtur. Poſtremo eos infectatur. qui ſine matura meditatione verſus effutiunt molliculos. non ex morali philo

A. PERSII.

sophia, sed ex vanis et turpibus de Cybele ac Baccho, id est
genus alijs fabulis ornatum requirentes.

In Persi i
quidam enar-
ratores.

O curas hominum. Exclamatio est satyrica, in varias
hominum et quidem multissimas curas, et abruptum prin-
cipium indignati aptum. Quis leget hec. Ut plerisque enar-
ratoribus Persii visum est, fingit sibi amicum adesse, qui cum
eam asperam audisset exclamationem, satyrum rogat, quod
tam dura sit lecturus, cum lasciva duntaxat molliaque car-
mina Romanis placeant. At mihi aliorum pace poeta solus
loqui videtur per indignationem et se interrogare, et sibi re-
spondere, et dicta confirmare, et confirmata diluere, et sepe
orationem mutare, et sensus prae satyrica furore varia-
re. Non enim ex aduerso loquentem inducit ante illum lo-
cum: Rides, ait, et nimis vncis Naribus indulges. Neg si
ante amicum sibi adesse si ugeret fuit ei dicendum ait, sed ais,
quod grammaticae ratio postulat, sed id glossularum non ani-
maduertit. Hoc etiam spectat id, quod paulo post subiicit:
Quisquis es o, modo quem ex aduerso dicere feci. Modo,
id est, paulo ante, non ab initio satyre. Min tu istud ais.
Sibi ipsi loquitur, antiquissimi commentarii testimonio. Min
per apocopen, pro mi ne, id est, mihi ne. Mi enim datius a
mis, pro mihi. Virgil. Et mi genus ab Ioue summo. Ne
mihi. Subaudiendum est, sollicitus sum, et vereor, vel simi-
le quippiam. Nec assentior ijs, qui contendunt Ne pro Certe
accipiendum, ut sit affirmantis aduerbium. Nam si id ita esset,
poeta non subiunctum, sed indicatiui modi verbo fuisset usus.
Subiunctiuus enim modus dubitanti magis conuenit, in-
dicatiuus affirmanti. Nec mirandum est, satyrographos
eclipsim, id est, dictionum defectionem sepius usurpare, cum
hoc sit indignatibus peculiare, ut orationem abruptant,
et prae animi furore non omnia proloquantur. Polydamas.
Dorice $\pi\omega\lambda\upsilon\delta\alpha\mu\alpha\varsigma$ per ω magnam scribit, et ita hic prima
P
ducitur. Legitur et recte Polydamas per u, ex Homericam
imitatione. Apud Homerum enim est, $\pi\omega\lambda\upsilon\delta\alpha\mu\alpha\varsigma$, pro $\pi\omega\lambda\upsilon\delta\alpha\mu\alpha\varsigma$,
ut apud Maronem, vtilio pro opilio. Apud Homerum li-
Iliados xxij. Hector indignatus magno secum animo:
Hei mihi, inquit, si intra muros me recipiam, primus me Po-
lydamas arguet, qui mihi, ut nostros intra moenia reduce-
rem hac exitiosa, qua in nos Achilles insurrexit, nocte con-
sulebat, cui ego minime obsecutus sum, quod satius profe-
cto fuisset, nunc cum temeritate mea populum amiserim, Troia-
norum Troianarumque longas vestes trahentium conspe-
ctum reformido, ne quis inbecillior dicat Hectoris suis vi-

Min.
Mi.

Polyda-
mas.
Polyda-
mas.

SATYRA I.

ibus fretti Troianos prodidisse. Marcus Tullius ad Atticum: Vereor non Pompeium modo, sed Troianos, et ne primus Polydamas me reprehēdat. Per Polydamanta igitur Persius urbana quadam ironia Neronem significat. Polydamas enim Troianus fuit, et interpretatur multorum domitor, sed et multinuba potest interpretari. Sicut enim *Πολύδαμος*, vel *Πολύδαμος*, significat domo, ita *Πολύδαμος* vxor interpretatur. Undique igitur Polydamantis nomine Nero notatur, qui se origine a Troianis ducere iactitauit, Iuensisque maxime fuit studiosus, item timidus et imbellis, nullorum prorsus domitor, sed omnium prauarum libidinum seruus, et nimium luxuriosus ac effoeminatus. Troiades.) *Ποσειδών* Troiane, Miror eorum imperitiam, qui per Troiadas, viros Troianos accipiunt, cum *Τρωάς*, pro quo dicitur a poetis *Τρωιάς*, foemnam Troianam significet, nec vllū sit nomen patronymicum in as generis masculini. Ignominioso autem nomine Romanos nobiles nimis effoeminos infectatur et proscindit, cum eos Troiadas vocat, nec tamen ab Homero discedit. Labeonem.) Accius Labeo Homerum imitatus, res Troianas carmine complexus ē, ob id Neroni gratus, tamen si poetice parum doctus. Nuge.) Dicte quod nihil agant, vana verba, vel res vane et nullius precij. Eleuet.) Minuat, extenuet. Eleuo significat derogo et alterius auctoritatem minuo, et verbis ea minoro facio, que sunt extollenda. Luius: Q. Fabius meas res gestas in Hispania eleuauit, id est, depressit. Examen.) Proprie lingua est, qua trutina regitur. Maro: Iuppiter ipse duas equato examine lances sustinet. ponitur pro inquisitione et dubitatione, que paulo momento vel huc vel illuc impellitur. Dicitur et examen apum. Trutina.) Est foramen in quo examen regitur. Nec te quesueris extra.) Prouerbiali hoc schemate dictum est: Sis (inquit) recti conscientia contentus, nec popularem spectes opinionem. Cicero in Tuscula. questionibus: Tuo tibi iudicio est vtendum. Nam Romę quis non? Subaudiendum, se extra querit, et ex populari pendet opinione. Ab.) Ita Philippus Beroaldus legit, nō at. Si. Utinam. Fas.) Subintelligendum, sit. Nucleibus relictis.) Noces relinquere, est omissis studijs ac nugis puerilibus, ad grauiora magisque seria conuerti. Pueros enim nucibus lustrare nemo non nouit. Cum sapius patruos.) id est, postquam abiectis puerilibus nugamentis, seueros mores induimus. Solent enim patru-

Troiades
In grāma
tistas.

Labeo.

Nuge.
Eleuo.

Examen)

Trutina.
prouerbis

prouerbis

A. PERSII.

Splen.

seuerus obiurgare nepotes, si quid hi peccauerint. *Hors*
 Ne sis patru' mihi. Id est, ne me castiges. Splene) *σπλην*
 græce, latine lien. Physici aiunt lienis magnitudine intem-
 perantiâ ioci cõstare, hoc est, eos quibus magnus est splen,
 propensiores esse in riuum. Splene ridemus, felle irascimur,
 corde sapimus, iecore amamus. Cachinno.) Dicitur qui
 Cachinn⁹ dissolute ridet. Cachinnus, immoderatus risus. Cachunno
 Cachino⁹ seu cachinnor, immoderate rideo.

Scribimus inclusi, numeros ille, hic pede liber
 Grãde aliquid, quod pulmo animæ prælargus
 anhelet.

Scilicet hæc populo pexusq; togaq; recenti,
 Et natalitia tandem cum sardoniche albus,
 Sedē legens celsa, liquido cum plasmate guttur
 Mobile colluerit, patranti fractus ocello.
 Hic neq; more probō uideas, neq; uoce serena
 Ingentes trepidare Titos, cū carmina lumbum
 Intran, & tremulo scalpunt ubi intima uersu.
 Tun' uetule auriculis alienis colligis escas?
 Auriculis, quibus & dicas cute perditus, ohe,
 Quid didicisse, nisi hoc fermentum, & quæ se-
 mel intus

Innata est, rupto iecore, exierit caprificus?
 En pallor, seniumq; o mores, usq; ad eone
 Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc, sciat alter?

Ephrasis.

Nos inclusi in cella scribimus, ille quidem uersus, hic
 autem a metri lege solutus scribit magnum quippiam, quod
 pulmo sibi abundans, anhelando proferat. Scilicet qui no-
 bilitiū quispiam pexus, et indutus noua toga, et albus cū sar-
 doniche die natali dono sibi missa, colluēs liquido plasma-
 te mobile guttur, et in lasciniā profusus libidinanti oculo

SATYRA I.

recitauerit in eminenti cathedra populo hec, tunc videre
 possis magnos Romanorum principes libidinose moueri,
 neq; probo more, sed impudicis gestibus, neq; serena voce,
 sed tremula et foeminea, quando carmina recipiuntur lum-
 bis, et posteaq; viscera titillantur molli versu. Tu ne cario-
 se senex carmina componis, vt eis aliorum aures pascantur
 aures inquam quibus etiam tu, qui iam pre senio cutem ami-
 seris, dicas ohe. Quid didicisse prodest, nisi ista sciencia tua,
 que vix pre tumore, pectore contineri potest, et sterilis ista
 glorie cupiditas, que semel innata est in me te tua, in lucem
 eruperit, pectore tuo patefacto? En pallor senniumq;, o mo-
 res, nunquid vsque a deo scientia tua nihil est, nisi alter sci-
 at per tuam ostentationem te ea predictum esse?

Scholia.

Scribimus inclusi.) Suam personam satyricam admiscet,
 vt liberius alios carpat, idq; minus egre ferat. Est autem
 subintelligendum: Ego satyras scribo. Scilicet.) Ironicos
 ponitur. Sic apud Terentium: Id populus senniumq;, o mo-
 res, nunquid vsque a deo scientia tua nihil est, nisi alter sci-
 at per tuam ostentationem te ea predictum esse?

sardonyx.

Cum sardonyche albus.) Id est, pallidus, sicut et sardonyx
 gemma, qua se ornavit. Hic enim, cum est prepositio, in ver-
 su subsequenti est aduerbium. Sede leges celsa colluerit.)
 Hypallage est, pro eo quod est, colluens liquido plasma-
 te mobile guttur, et fractus patranti oculo legerit in celsa
 sede. Colluens autem participium tamen presentis sit te-
 poris, preteriti tamen accipiendum est. Plasmate.) πλασμα,
 latine figmentum interpretatur. Plasma etiam dicitur po-
 rio ex dulcioribus quibusdam rebus accommodata. Quin-
 tilianus lib. 1. Sit autem in primis lecto virilis, et cum sua
 uitate quadam grauis, et non quidem prose similis, quia car-
 men est, et se poete canere testantur, non tamen in canticis
 dissoluta, nec plasmate (vt nunc a plerisque fit) effoeminata.

Plasma.

Ingenes Titos.) Ironia est, id est, Romanos principes ma-
 gne autoritatis, et urbis tutores, Romanorum enim preno-
 men Titus, a tuendo. Unde et Tituli milites appellati sunt,
 quasi tutuli, quod patriam tueretur. Ubi.) In quibusdam
 exemplaribus legitur, scalpuntur vt intima versu. Auricu-
 lis.) Repetitio est facta ad maiorem indignationem. Ohe.)
 Vox est bacchantium. Deo iudicio legendum hic euoe ex greco
 ευοι, q; Dionysii geographus vsus est: ευοι βαρυι λεγοντες. Et
 Catullus: Euoe bacchantes, euoe capita insectetes. Itē Ho-
 ratius: Euoe recenti mens trepidat metu. Unde quidam
 apud Iuuenalem, non ohe, sed euoe legunt illo versu: Sa-
 tur est, cum dicit Horatius euoe. Quid didicisse.) Eclipsis

Titus.
Tituli.

Ohe.
Euoe.

A. P E R S I I

Fermentum. est, subaudi vel prodest, vel iuvat, aut tale quippiā. **Fermentum.** A feruendo dictum fermentum est, quoniam feruefactum farinę immistum, optimum panē facit. Quemadmodum vero fermentum vi sua farinam disrumpēs, feruorem suum emittit: sic scientia et doctrina in humano pectore inclusa, exire ac suas ostendere vires cupit.

Caprifico. Ut parietes ac sepulchra caprifico penetrat ac disrumpit, sic in eo qui doctrinam intus conceperit, ea quemadmodum caprificus penetrare, ac iecore tanquam pariete disrumpit, exire nititur. Propter similitudinem, fermentum & caprifico ad rerum cognitionem ac scientiam transferuntur. Caprificus e syluestri genere ficus est, nullo vnquā tempore maturescens, sed omnia in quibus nascitur loca vi sua penetrās, & e muris maxime erumpens. En pallor sentumq;.) Suo loco & tempore exclamatione vititur, cum significatione indignationis atq; doloris. Eum enim indignanter reprehendit, qui cum etiam senio pallescat, ita in alienum se a bonis moribus ostendat, vt scientiā quę non alijs innotescat, nihil possidenti profuturam existimet. Nisi te scire.) Figura est regressio. hoc enim verbum scire, repetitur elegāter. At pulchrū est digito mōstrari, & dicier, hic est. Ten' cirrorum centum dictata fuisse Pro nihilo pendas? ecce inter pocula quærunt Romulidę saturi, quid dia poemata narrent. Hic aliquis, cui circum humeros hyacinthina læna est, Rancidulum quiddam balba de nare locutus, Phyllidas, Hypsipylas, uatum & plorabile si quid Eliquat, & tenero supplantat uerba palato, Assensere uiri, nunc non cinis ille poetę Felix? non leuior cippus nunc imprimit ossa? Laudant conuiuę, nunc non e manibus illis, Nunc non e tumulo, fortunataty fauilla, Nascentur uiolę?

SATYRA I.

Ecphrasis.

At monstrari digito a pretereuntibus, est pulchrum et honorificum: et dici, hic est ille poeta, est pulchrum ac honestum. an estimas nihil, librum tibi prebuisset materiam, quæ magistri pueris frequentissimo dictauerint auditorio? Ecce Romani saturi querunt inter potandum, quid divina poemata narrent. Aliquis nobilium vestitus hyacinthina lena, locutus in conuiuio molliculum quiddam et puridum de nare balbutienti, molliter enunciat fabulas Phyllidis et Hypsipyles. et si quid flebile est a poetis compositum, et supprimit tenero ac effœminato palato verba. Viri qui hæc audiunt, assensere nobili. fabulas id genus vocis lenocinio recitanti, et nugas eiusmodi pariter approbant. nonne cinis ille poetæ, qui sic inter potandum laudatur a nobilibus, est nunc felix? nonne leuior cippus imprimit nunc ossa illius poetæ? Conuiuæ laudant poetam, cuius poemata recitantur: nonne violæ nascentur nunc e manibus illis? nõne e tumulo et fortunata fauilla illius poetæ, cuius carmina a nobilibus et principibus Romanis a deo suspiciuntur, probantur, prædicantur?

Scholia.

At pulchrum est digito. Ironia est. Irridet enim leniculus inanis gloriæ captatores. M. Tullius ultimo Tuscul. questio. libro. Leuculus sane noster Demosthenes, qui illo susurro delectari se dicebat aquam ferētis muliercule, ut mos in Græcia est, insusurrantisque alteri, hic est ille Demosthenes. Martialis: Sed toto legor orbe frequens, et dicitur, hic est. Idem alibi: Rumpitur inuidia, quod turba semper in omni monstramur digito. Ten. Te ne, apocope est. Cirratorum) Pueros cirros habentium. Cirrus capillus contortus et crispatus. Iuuenalis: Flammam cesariem, et madido torquentem cornua cirro. Hinc cirratus, cirros habens. Martialis: Nec matutini cirrata caterua magistri. Ecce inter pocula.) Satyrico risu taxat eos, qui inter potandum de scriptis aliorum disputant, et temere quaslibet et ineptas fabulas de rebus turpissimis molliter compositas laudibus efferunt. Romulide) Romani, sed in se ironiam habet, quasi dicat, Romuli minime similes, qui sobrius fuit, et nequaquam temulentus. Saturi.) Cibo potuque distenti. Cicero in Tuscul. Quid quod ne mentem quidem recte uti possumus, multo cibo et portione completi? Hyacinthina.) Rubra et hyacintho flori psimilis. Est autem hæc vera lectio, testibus Nicolao Perotto, Philippo Beroualdo, Aldo Manutio, tametsi Calderinus illum car-

Ten.
Cirrus.
Cirratus.

Romulide.
de.

Hyacinthina.

A. PERSII

psertit super hoc sane q̄ impudenter. Lectio hęc etiã pro
batur ex antiquis exemplaribus Hieronymi ad s̄furiã de
viduitate seruanda scribentis, vbi hyacinthina lena legit.
Et sane Persianã elegantiam nõ decebit si quis legerit,
et ianthina, cum hęc coniunctio, et, turpiter sit redundatu-
ra. Lena Gręce $\chi\lambda\acute{\alpha}\nu\alpha$, paludamentũ, vestis superindu-
mētum. Maro: Tyrionq; ardebat murice lena. Phyllidas.)

Lena.

Phyllis.

Hypsipyle

Phyllis regina Thracię, quę Demophoontem adãmavit,
a quo cum se spretam suspicaretur, vitam finitit suspensio.
Hypsipylas Ἥψυπύλλης , interpretatur altas portas habēs.
Hęc filia Thoãtis, Lemni regina fuit, varias calamitates
experta. Quibusdã placet π verti in suam aspiratam, vt di-
cat hypsipyle, vt $\tau\rho\upsilon\pi\acute{\alpha}\lambda\iota\alpha\upsilon$ trophęũ. Eliquat) Mollu z li
q̄da voce pronũciat. Supplãtat) Supprimat. Uir) Fro-
nicos, in q̄bus nihil virile est. Non) Nonne. Nũc) Cũ
ita laudatur a nobilibus z principibus Romanis. Loqui-
tur autem hęc poeta ironicos, significans inanem applau-
sum, z vanas illas laudationes nihil cõferre mortuo, iuxta
illud: Post cineres gloua sera venit. Cippus) Tumulus.
Cippus est instrumentum ad colligãdos pedes, terra q̄q;
in tumulum coaggerata. Ponitur p̄ sepulchro. Significat
interdum columnam. E manibus illis.) E sepulchro, vbi
manes illius quiescunt, ex opinione veterum, animas mor-
tuorum in sepulchris requiescere putantium.

Cippus.

Rides, ait, & nimis uncis

Naribus indulges, an erit qui uelle recuset

Os populi meruisse, & cedro digna locutus

Linquere, nec scombros metuẽtia carmina nec
thus ?

Quisq; es o, modo quẽ ex aduerso dicere feci,

Non ego, cum scribo, si forte quid aptius exit,

Quãdo hæc rara auis est, si quid in aptius exit,

Laudari metuã, neq; em̄ mihi cornea fibra est,

Sed recti finemq; extremumq; esse recuso

Fuge tuũ & belle. nam belle hoc excute totũ,

Quid non intus habet ?

Ephrasis.

Aduersarius aliquis, rides, inquit, et indulges nimirum cor-
rugationi narium, ac hominum irrisioni. an quispiam erit, qui
recuset velle mereri laudem populi, et locutus carmina ce-
dro cōseruanda, relinquere ea, que nec scōbros, nec thus
metuant, hoc est, qui immortalitatem cōsequantur? Respondet
Persius: O quicumque es quem induxi paulo ante ex aduerso
loquentem: Ego non metuum laudari, si quid aptius forte
erit, cum scribo: quandoquidem hæc rara avis est, tamē
non metuum laudari si quid aptius erit, et scribendo pro-
uenit: neque enim tam duro sum corde, ut laudis dulcedine
non afficiar. Verum nego tuas assentatiunculas esse finem
et extremum honesti. Nam si diligenter excusseris, et exa-
minaueris voces istas assentatorias, vanitatis eas et frau-
dis inuenias plenas.

Scholia.

Ait.) Subaudiendum, aduersarius quispiam. Et hoc lo-
co conuinci possunt errati, qui ab initio satyræ monitorem
inductum contendunt, quod si factum esset, quomodo stet
orationis congruitas, viderint illi. Mihi sane videtur non
ait, sed ais dicendum Persio fuisse, quod si quis contra ex-
emplarium fidem inconsulte receperit, versus concinnita-
tem nimio sibilo perturbauerit. Nimis vncis nar.) Nimi-
um irrides et subsannas nobiles Romanos mollium poe-
matum admiratores, idque naribus in rugam contractis. Ho-
ratius in Ser. Naso suspendis adunco. Cedro digna.)
Id est, que perpetuo seruetur. Libri autem Vitruuio. oleo
cedrino tincti, non timent timeas, nec cariem. Scombris
metu.) Chartaceis cucullis salsamenta venditabantur.

In Persi
quid enar-
rator es.

Scombr⁹

Martialis:

Nec scombris tunicas dabis molestas.

Scombr⁹ piscis est, ex quo laudatissimum fiebat garum.

Quisquis es.) Aduersario paulo ante inducto respondet

Persius. O: do est: O quisquis es, que feci modo dicere ex

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

aduerso. O.) nunc interiectio est admirantis et familiari

Error q-
rundant.
Rara avis

A. PERSII

et inuitatis, quæ nonnunquam casu in nostram regionem de-
uolant, vel miraculi gratia deportantur. Iuuenalis:
Rara avis in terris, nigroque simillima cygno.

Fibra.

Cornea. Dura, ut laudis voluptate non afficiat. Fibra.)
Pœcordia in quibus affectionum sedes constituitur. Fibra
dicitur rei cuiuslibet extremitas: unde et iecoris et cordis
et cuiuslibet viscerum extreme partes fibræ dicuntur. Verg. li. 6.
Nec fibræ requies datur vlla renatis

Euge.

Recti.) Honesti. Recuso.) Nego, non admitto,
non concedo. Tuum euge.) Ordo est: Sed recuso tuum eu-
ge, et tuum belle, quo scilicet assentando vteris, esse finem
et extremum recti. Honestum enim non propter laudem et
applausum, sed per seipsum est experendum. Euge.) Gre-
ce εὐγε, ab εὖ quod est bene, et γε syllabica adiectione,
interiectio est assentientis, quasi sponte sua congratulantis,
Erecte.) Evolve, inspice, sumptum a sinum vestis excuti
entibus, in quo res solent recõdi. Quid non intus habet.)
quasi dicat, plenum est fraudis et irrisionis.

Non hic est Ilias Acci

Ebria ueratro, non si qua elegidia crudi

Dictarunt proceres, non quicquid denique le-
ctis

Scribitur in citreis, calidum scis ponere sumẽ,
Scis comitem horridulũ trita donare lacerna:
Et uerum, inquis, amo, uerum mihi dicito, de
me

(Qui pote? uis dicam? nugaris, cum tibi calur
Pinguis aqualiculus propẽso sesquipede extet.
O lane, à tergo quem nulla ciconia pinxit,
Nec manus auriculas imitata est mobilis albas,
Nec linguæ, quantum litiat canis Appula tan-
tum.

Vos o patritius sanguis, quos uiuere fasest
Occipiti cæco, posticæ occurrite (annæ)

Quis populi sermo est? quis enim? nisi carmina
molli

Nunc demum numero fluere, ut p leue seueros
Effundat iunctura ungues: scit tendere uersum
Non secus, ac si oculo rubricam dirigat uno,
Siue opus in mores, in luxum, & prædia regū,
Dicere res grandes nostro dat musa poetæ.

Ephrasis.

Nihil est in hoc opere nostro simile Iliadi Accij Labeo
nis, infani & elleboro ebrj, non elegiaca et molliuscula car
mina hic sunt, si qua principes gulosi, cibo non bene conco
cto, inter potandum dictarunt: demum quicquid scribitur in
citreis lectis a diuitibus, non est hic. Scis apponere esuri
enti assentatozi calidum sument, scis donare comitem frigo
re remulum detricto vestimento, & inquis, cupio audire ve
rum, dicitur mihi verum, quis sermo populi est de me? Saty
rica indignatione colloquium inter ambitiosum diuitem, &
indigum assentatozem iam inductum poeta interrumpens,
Quod (inquit) potest is tibi verū dicere, quē muneribus cor
rupisti? Vis ne vt ego potius tibi verum dicam, q̄ assenta
tor? O calue senex, non scribis carmina legi digna, sed nuga
ris, cum pinguis venter emineat tibi protento sesquipede.
Deinde Ianum Persius appellat felicem: O Jane, fortuna
tus es, quem nulla irrisio, digitis in similitudinem rostri ci
conie collectis, pungit post tergum, cui nec manus mobi
lis imitata est asininas aures, nec tantum lingue in de
risum exeritur, quantum canis in Apulia sitiendo exerit.
Postea patritios admonet hūc in modum: O vos patritij,
quos viuere sine oculis in occipitio decet, cauete ne a ter
go subsannemini. His interpositis, poeta redit ad institutū
inter diuitem & adulatorem colloquium. Quis sermo popu
li est de me? Respondet assentator: Quis alius sermo de te
esset, nisi carmina fluere nunc demum molli numero, ita vt
apta compositio rejiciat per lenorem seueri cēsozis examē.
Populus hęc de te loquitur: Poeta noster nobilis ille vir,
scit tendere et dirigere uersum, non aliter quam si dirigat
vno oculo rubricā. Musa dat nostro poetę dicere res grā
des, siue opus scit scribere in mores vulgi, siue in luxum et
conuiuia regum et principum.

A. PERSII

Scholia.

- Non est hic Ilias Acci. Hic nihil simile insanis scriptis Accij Labeonis reperitur. de quo et suum dictum est. Ebrzia.) Hypallage. pro ebrizj. Accius enim insania laborans, sepius elleborum sumpserat, ut ingenio purgato, melius scriberet. Ueratro) Ueratrum herbe genus, quod sumebat ad aciem ingenij purgandam. Et recte dicitur *ἔλεγε*, quo usus est satyricæ ad notandam carminum, quæ nobiles componebant, vilitatem. Crudi.) Qui cibum superfluum non bñ cõcoxerunt, gulæ proceres, et comotationibus assueti, qui inter mensas et pocula, nugas effutunt. Lectis) Lectos discubitorios significat, quorum et in Adelpbis Terentius meminit. Citreis.) Et citro arbore Maurasiaca latius, cuius lignum (teste Plinio) in maximo pretio fuit. Sumen.) A sugedo dictum, quasi sugumen: nam et mulieris mamam veteres sumen dici volunt. Nunc autem significat sumis mammas. Id autem ex porca primipara fuit apud antiquos in summis delicijs. Lacerna. Ueste. Lacerna genus vestis est fimbriatæ. Et verum inquis.) perbellum est Martialis in octavo libro in Sallicum epigramma:
- Dic verum mihi Marce, dic amabo.
 Nil est quod magis audiam libenter:
 Sic et cum recitas tuos libellos,
 Et causam quoties agis clientis,
 Oras Sallice me, rogasq; semper,
 Durum est me tibi quod petis negare.
 Verò verius ergo quid sit audi.
 Verum Sallice non libenter audis.
- De me qui pote.) hæc coniungenda sunt. Quæ autem parenthesi sunt interposita, poetæ sunt indignationis estu feruentis, et ineptissimi diuitis sermonem satyricæ interrumpentis. Qui Quomodo? Terentius: Qui scis ergo istuc nisi periculum feceris? Horat. Qui sit Meccenas? Pote.) Potis, subaudiendum est. Stulte quidam et inscite Priscianum imitati, pote hoc loco significare dicunt possibile, cum longè diuersa horum sit significatio. Sciendum igitur, pote metri gratia positum pro potis, quemadmodum et mage ponitur pro magis, cui rei testis idoneus est Diomedes, cuius hæc sunt verba: Item potis est pro potest, ut apud Ennium: Qui potis ingentes causas euoluere bellis? Vergilius: At non Euandrum potis est vis vlla tenere. Nec non pote pro potis crebro dici reperimus, proximo ut exëplo vtar.
- Ueratrū.
 Elegidiū.
 Citreus.
 Sumen.
 Lacerna.
- Qui.
 Pote.
 In Prisc.
 et quosdā
 Persii
 glossematarios.

Persius ait: Qui pote? vis dicam? nugaris. Et Sernius in
 decimū Aeneidos commentario: Si mage legamus, pro-
 pter metrum dictum est, pro magis: sic etiam pote pro po-
 tis. Persius: Qui pote? vis dicam? nugaris, cum tibi calue-
 rit. Hec Sernius. Quod etiam aliorum exemplis poetarū con-
 firmari potest. Catullus: Nec peccatum a me quisquā po-
 te dicere quicquid. Idem: Hoc facies, siue id nō pote, siue po-
 te. Propertius: Qua pote quisque, in ea conterat arte diem.
 Ennius lib. annali. 15. Sed nec pote quisque Undique nitendo
 corpus discerpere ferro. Qui pote? quomodo potest
 verum tibi dicere is, qui muneribus a te corruptus assenta-
 tur? Vis dicam? Vis ne ut ego Persius tibi verum poti-
 dicam, quod adulator muneribus tuis inhians? Nugaris)
 Non carmina legi a viris digna, sed nugas componis. Cal-
 ue.) Caluitio affecte tum ob senium, tum ob luxuriam vitæ.
 Nam teste Plinio senescunt celerius præpinguia. Et conui-
 tiose hoc dicit, ut supra vetule. pinguis aquali.) Tractus
 est sensus ex græco versu:

Τασίη πᾶσι τὰ μὴ τὴ χεῖρ ἀϊπλῆν φέρει,

proverb. 8

Quem sic Latinum reddidi: Subtilē obesus alius haud
 mentem parit. Vel sic: Nō mens obeso ventre subtilis ve-
 nit. Hieronymus Nepotiano: Pinguis venter nō gignit sen-
 sum tenuem. Plinius lib. 11. cap. 36. Idem minus solertes, quā
 bus obesissimus venter. Aqualiculus.) Receptaculum est
 sordium. Metaphoricos pro ventre accipitur (Dropenso.)
 Extensio ac porrecto. Sesquipede) Uno pede et dimidio.

Aqualicu-
lus.

O JANE a tergo.) Felicem appellat Janum, quod cū bi-
 frons sit, a tergo nequeat irrideri. Per Janum autem, quē-
 libet virum prudentem significat, qui noxii adultores et
 derisores vitare, nec sibi ab eis imponi patiatur. A ter-
 go.) Post tergū. Ciconia.) Extremis digitis in rostri for-
 mam collectis, crebra manus et brachij motatione, ciconiæ
 collum et caput exprimitur in eius infamiam, quem ridemus.
 Hieron. Rustico: Multo tempore disce quod doceas. Ne
 credas laudatoribus tuis, immo irrisoribus aurem ne libe-
 ter accomodes, qui cū te adulationibus fouerint, et quo-
 dammodo impotentem mentis effecerint, si subito respexeris,
 aut ciconiarum deprehendes post te colla curuari, aut ma-
 nu aures agitari asini, aut estuantem canis protendere lin-
 guam. Pinsit.) Legitur et pinsat, teste Diomede. Nec
 ma.) Ad mortis expalliarum manuum ad tempora pollicibus
 crebro palmarum motu asini aures non sine risu represen-
 tantur in eius ludibrium, qui a tergo irridetur. Albas.) 3d

Janus.

Ciconia.

A. P E R S I I

est, aſtinat. q̄ interiori parte albicat: vel reſperit ad ipſas manus albas. Nec lingue.) linguam in quempiam exercere, irriſionis eſt ſignum. Siritat.) ſitiendo exerat Canis.) Canis eſtu defatigata, multum lingue exercat, maxime in Apulia, vbi calores immenſi ſunt, vnde eam ſiticuloſam Horatius appellauit. Uos o pat.) Apoſtrophe eſt ad nobiles Romanos: Uos (inquit) qui eſtis patritius ſanguis, id eſt, progenies ſenatorum, qui non eſtis bifrontes, nec oculos habetis in occipito, ſicut Janus occurrere irriſioni que a tergo fieri ſolet, reſpiciſcite, et aſſentatoribus poſthac credere nolite. Occipiti.) Pro occipite, metri gratia. Miror quosdam doctos homines tam eſſe in enarrandis poetis incircumſpectos, vt credat hic occipiti dandi caſum eſſe, & conſtruant cum verbo occurrere, in ſenſus peruerſionem, cum ſit addendum verbo venire. Poete enim nunc i p e ponunt in ablatiuo vel ſeptimo caſu tertie declinationis. Horati. lib. car. 1. Mala ducis aui domum: quod enarrans Acron, Aui, inquit, pro aue poſuit. Auſonius: Occipiti caluo es: pro occipite. Rurſum Vergilius: Gaudet cognomine terra: pro cognomini. Boethius li. conſol. 3. Et lōga ſite perditus: pro ſiti, niſi dixerimus ſitis duplicem eſſe accuſatum ſitem & ſitum, & duplicem itidem ablatiuum ſite & ſiti.

Poſtice.) Poſtica dicuntur, que poſt nos ſunt, ſicut antica, que ante. Sanna.) Sanna eſt irriſio, que ab occipito diſtorſo ore & labris contractis, ſit anteriorum dentium oſtentione. Quis enim.) Aſſentator reſpondet. Ut per ſene ſeue.) Tranſlatio ab iſis eſt, qui vnguibus lapidum coherere iuncturam probant. Marmorarij enim iuncturas marmorum tūc abſolutas exiſtimant, cum vnguis ſuperductus nihil offendit. Hinc ad vnguem facta dicimus, que abſolutiſſima eſſe putari volumus. Scit tendere.) Verba populi ſicut reſert aſſentator. Rubricam diri.) Lignarij fabri, lapidiſq; ſectores rubricata linea opus dirigunt, vnoq; oculo eius claſſo rectitudinem metiuntur, ne vago amborum oculorum diſcurſu, norma rectitudinis conſurbeatur.

In quosdam
enarratores
Perſii

Poſticus.
Anticus.
Sanna.

Ad vngue

Ecce modo heroas ſenſus afferre videmus,
Nugari ſolitos græce, nec ponere lucum
Artifices, nec rus ſaturum laudare, ubi corbes,
Et focus, & porci, & ſumosa Parilia ſœno,
Vnde Remus, ſulcoq; terens dentalia Quinti,

Quem trepida ante boues dictaturam induit
uxor,

Et tua aratra domum lictor tulit. euge poeta.

Est nunc Brysei quem uenosus liber Acci,

Sunt quos Pacuiusq; & uerrucosa moretur

Antiopa, ærumnis cor luctificabile fulta.

Hos monitus pueris patres infundere lippos

Cum uideas, quærisne, unde hæc sartago lo-
quendi

Venerit in linguas? unde istud dedecus, in quo

Trossulus exultat tibi per subsellia leuis?

Ephrasis.

Ecce videmus eos, qui soliti sunt Sæcorum more nu-
gari, nec artifices ad lucum describendum, nec ad laudandū
rus copiosum, ubi sunt corbes, & focus, & porci, & palilia, ma-
nipulis foeni incensi fumosa, vñ orti sunt Remus & L. Quin-
tius Cincinnatus, qui agrum suum ipse arauit, quem vxor
eius trepida induit dictaturæ insignia coram bobus, cuius
aratum lictores domum reportarūt. videmus inquā eos
afferre nunc heroicōs sensus. Euge poeta. Est nunc aliq̄s
antiquarius, quem asper, durus, et horrid⁹ liber Accij tra-
gici moretur: sunt nōnulli quos Pacuius et aspera tragœ-
dia de Antiopa fulta cor luctificabile ærumnis detineat et
delectet. Cum igitur videas patres lippos infundere pue-
ris hos monitus, vt asperas Accij & Pacuij tragœdias le-
ctitent, quæris ne, vnde hæc sermonis barbaries venerit in
linguas? vnde istud dedecus, in quo Romanus delicatus,
succulentus & nitidus exultat tibi per subsellia?

Scholia.

Ecce aduerbium est demonstrantis, rem nouam et im-
prouisam designās. Heroas) Heroicos, principale pro de-
riuatuo posuit. (Palilia) Pales dea est, cui pastoralis sa-
era palilia, quæ et parilia nuncupantur, ad lupos arcēdos,
mo; bosq; a pecore depellendos, a pastoribus in agris fie-
bāt vñ decimo Calendas Maij, quo die Romul⁹ vrbe fun-
dauit. Fumosa vero dixit, quod stipulæ ac foeni manipu-

Ecce.

*Parilia.
Pales.*

A. PERSII.

- Remus.** los pastores incenderent, vnde fumi ingens copia emanabat. Remus.) Frater Romuli. Latenter autem dum aliud agit. nobilium superbiam insectatur, ostendens Romanos ex pastozibus originem ducere, priusq; illos patres nō mollitiez vite luxu. sed laboribus & virtutibus verā sibi glām cōparasse. Quinti.) Quintius Cincinnat⁹ trans Tiberim quatuor iugerum colebat agrum, quę prara Quintia vocantur. Ibi a legatis, seu fossam fodiens, pale mnius. seu cum araret, operi certe (id quod constat) rustico intentus. salute data. inuicemq; reddita, rogatus vt (quod bene verteret rogitans. reies publicę) mādata senatus audiret: ad miratus, rogitanq; satis ne salua essent omnia, togam repente e tugurio proferre vxorem Ratiā iubet, qui simul absterfo puluere ac sudore, velatus processit. dictatore ē legati gratulantes cōsalutant. in urbem vocant, qui terrore sit in exercitu exponunt. Euge poet.) Ironicos cum irrisione clara voce pronunciatū est. Ridet enim, quod cum leuia ignoret. heroicos sensus attigerit. Est nūc Brysei.) Eos nunc insectatur, qui priuscos poetas vetustate squalētes legunt, semperq; in manibus habent, ac imitant. Brysei.) Bacchici. & per hoc tragici. ne videatur loqui de Accio Labeone, quem supra taxauit. Sunt enim tragici poetę potissimum Bacchi clientes, qui dictus est Bryseus ^{απο το} quod est emanare, scaturire, inundare. in ad facere. ^{βροχου} Venosus.) Asper, durus, horridus. Vena, quod per eam sanguis veniat, dicta est. Inde venosus homo, qui est venis turgentibus, & prominentibus plenus. Transferuntur autem hec vt ad alia, ita etiam ad orationem, quę tāquam corpus constituitur, quod succum & sanguinem habet, & venas, & ossa, & nernos, & carnem, & toros, & robur, & colorem, & decoremq;. Utq; corpus hominis macies ossa detegens, et venę nimium extantes & detuberantes deturpant, sic oratio debonestatur, in qua insunt huiusmodi vitia. Corneli⁹ Tacitus in dialogo de claris autoribus: Oratio autem sicut corpus hominis, ea demum pulchra est, in qua non eminent venę, nec ossa numerantur: sed temperatus ac bonus sanguis implet membra, & exurgit torus, ipsos quoque neros robur tegit, & decor commendat. Acci.) Accius & Pacuuius tragici poetę fuerunt, sententiarum grauitate & pōdere verborum clari. sed stylo minus culto. Unde Martialis asperitatem verborum notans, eos irridet, qui veteribus nimium delectantur: Attonitusq; legis terrai frugiferai: Accius & quicquid Pacuuiusq; vomunt. Uerrucosa.)

inæqualis. **Verruca** a verrendo dicitur, editus, asperque in mō-
 te locus. Dicitur et in corpore humano tuberculum, et carū
 cula dura et callosa sine pruritu, porrus vulgo dicta. **Plin-**
ius: Ocymum misto aramento sutorio verrucas tollit. **Se-**
renus: Interdum existit turpi verruca papilla. Hinc verru-
 cosum dicimus, quod verrucis est plenum inæqualeque, et di-
 uersas eminentes partes habet. **Antiopa** filia fuit **Ny-**
ctei, vxor **Lyci** Thebanorum regis, quæ ex **Joue** **Zetum** et
Amphionem peperit. Hæc varias erumnas vt fabulatur,
 experta est: sed his fabulamentis, nobis qui moralia ma-
 gis præcepta querimus, non est immorandum. **Aerumna**
 est ægritudo laboriosa. **Luctificabile** aprum ad luctū in-
 ducendum. Hoc vocabulum tragicum est, ni fallor, et **Pacu-**
nianum, quo nunc vititur ad id genus irridendum. Dicitur
 autem **luctificum,** quod luctum facit. Unde deductum ver-
 bum **luctifico,** a quo **luctificabilis.** **Sartago.** Sartagi-
 nem, quæ et **frixorium** dicitur, quia in frixu confusum red-
 dit et epitum, pro corrupto ac deprauato loquendi more ac-
 cepit. **Trossulus.** auditor voluptuarius, succosus, et opi-
 mus, quem magis pigmenta, flosculi, lenocinia orationis,
 quæ res, quæ sensa, quæ argumēta commoneant. **Trossuli** auto-
 bus **Plinio** et **festo** **Pompe** dicuntur equites **Romani,** ab
 eo quod oppidum **Tuscorum** nomine **Trossulū** sine vlllo ad-
 iumento peditem cepissent. **Trossuli** item dicuntur delica-
 ti, obesi, succulenti, quorum deus venter est, quasi **torosuli,**
 a **torosa** scilicet carne et aruina. **Nonius** **Marcellus:** **Tro-**
suli dicti sunt **torosuli,** quasi habitiores, a **torosa** scilicet pin-
 suedine. **Hierony.** in **Jouinianum:** Unius tantum philoso-
 phi exemplum posui, vt **formosuli** nostrit **trossuli,** et vir sum-
 mis pedibus adumbrantes vestigia, imitentur saltem genti-
 lium parvitatem.

Nil ne pudet capiti non posse pericula cano
 Pellere, qn̄ trepidū hoc optes audire decenter?
 Fur es ait **Pedio,** **Pedius** quid? crimina rasis
 Librat in antithetis, doctas posuisse figuras
 Laudatur. bellum hoc: bellum est? an **Romule**
 ceues?
 Men' moueat quippe, & cantet si naufragus,
 assem

A. P E R S I I

Protulerim: cantas, cum fracta te in trabe pictū
 Ex humero portes: uerum, nec nocte paratum
 Plorabit, qui me uolet incuruasse querela.

Ephrasis.

Nulla ne pudore afficeris, te, cum sis accusatus, non
 posse depellere pericula a cano capite tuo quum optes au-
 dire hoc trepidū decēter: Aliq̄s aut pedio, fur es. Quid pe-
 di? rīder: pedi? pōderat ⁊ examinat crimina in antithetis
 expolitis, laudat q̄d v̄sus sit artificiosis figuris. Adulator
 quispiam dicit: Hoc est bellum. Quare indignabundus poe-
 ta: Hoccine, inquit, est bellum? O Romane nequaquam Ro-
 muli similis, an inhonesto corporis motu adularis? Quippe
 si naufragus cantet, an moueat me ad misericordiā, vt pro-
 tulerim ei stipem minime profecto, at eum his verbis in-
 creparem: Num cantas, cum naufragium in tabula depi-
 ctum ostendas? Qui uolet inflectere lamentis ad opem se-
 rendam, plorabit vere, et ex corde, nec utretur commentis
 per noctem in lecto excogitatis.

Scholæ.

Antithetō Nil ne pudet. Inflectatur eos, qui vel in capitali crimi-
 ne refellendo laudis adeo sunt cupidi, vt fere neglectis pe-
 cultaribus causarum argumentis, toti sint in figuris ac ex-
 orationibus occupati. Trepidum hoc decēter.) tremu-
 la voce ab assentatoribus pronūciatum. Legitur et repidū,
 id est, inane, minusq̄ validum. Rasis.) politis. Antithe-
 tis, figuris. Antitheton dicitur latine contrapositum. Bea-
 tus Augustinus libro de ciuitate dei. ii. cap. 18. Antitheta
 enim quę appellantur, in ornamentis elocutionis sunt de-
 centissima, quę latine appellantur opposita, vel (quod ex-
 pressius dicitur) contraposita. Romule.) Satyrice mollē
 ⁊ effœminatum Romanum, Romulum vocat, quasi dicat,
 minime Romuli similis, qui vir fuit durissimus, et a deliciis
 muliebribus abhorrens. Ceues.) hoc est, indecoro motu
 corporis adularis, sumptum a canibus, qui clunes agitan-
 do blandiuntur. Ceuere est clunes mouere. Wen moue-
 at.) Similitudo est apte concinneq̄ posita. Aut enim, si re-
 um videro tali verborum lenocinio se tuentem, perinde ad
 misericordiam commouebor, ac si naufragū calus suos in
 tabula depictos circumferentem cantare audirem. Cui sic
 cantanti, cum plorare debeat, se assem daturū negat. pi-
 ctum.) Mos erat eorum qui tuaris periculum euasissent, de

·pictum naufragiū in tabella appēsa humeris circumferre,
 vt infortunio cognito ab inspectātibus, naufragiumq; mi-
 serātibus stipem sibi aliquā cōpararent. Junenalis: *Et an-
 fragus assem Dum rogat, et picta se tempestate tuerur.*

Sed nūeris decor ē, & iunctura abdita crudis,
 Claudere sic didicit uersum, Berecynthi⁹ Atys,
 Et qui cæruleum dirimebat Nerea delphin,
 Sic costam longo subduximus Apennino.
 Arma uirum, nonne hoc spumolum, & corti-
 ce pingui?

Vt ramale uetus prægrandi subere coctum.
 Quidnam igitur tenerum, & laxa ceruice legē-
 dum est?

Torua Mimalloneis implerunt cornua bōbis,
 Et raptum uitulo caput ablatura superbo
 Bassaris, & lyncem Mænas flexura corymbis,
 Euion ingeminat, reparabilis assonat echo.
 Hæc fierent, si testiculi, uena ulla paterni
 Viueret in nobis? summa delumbe saliuā
 Hoc natat in labris, & in udo est Mænas, &
 Atys,

Nec pluteū cædit, nec demorsos sapit ungues.

Ephrasia.

Sed abditus decor, et occulta quædam uerborum ac pe-
 dum compositio est uersibus extemporaliibus, quos nobi-
 les sine magno labore effuderunt, quorum quidam sic uer-
 sum finire didicit: Berecynthius Atys, Et qui cæruleum di-
 rimebat Nerea delphin, Sic costam longo subduximus
 Apennino. Aduersarius audiens uersus huiusmodi rideri
 a satyrico ut nimium affectate sonoritatis, et enues, ue-
 rius sensuum uigoris expertes, Uergilianum carmen ob-
 sciens, nonne (inquit) et hoc Maronis carmen: Arma ui-
 rumq; cano, et spumolum est, et pingui cortice? Respon-

A. PERSII

det Persius: Hoc Vergilianum carmen, est sicut vetus arboris ramus, maturus, et firmus, pregrandi, vel (quod magis placet) vegrandi, id est, minuto cortice. Aduersarius: Quidnam igitur est tenerum ac molle, et recitandum remissiore sono? Respondet Persius: Hi versus teneri sunt, et laxa ceruice pronuntiandi: Totum Dimalloneis, et cetera. Quos irridens, nunquid hec (inquit) mollia et eneruata, et e rebus impudicis carmina fierent, si quid virilitatis maiorum nostrorum viueret in nobis? Hoc molle et effoeminatum de Baccho et Cybele, natat extrema salua in labijs no- bilium et principum ciuitatis. et Menas et Aty s sunt in vdo ore, nec huiusmodi carmen est causa cedendi pluteum, nec representat vngues a poeta cogitabundo demorsos.

Scholia.

Sed numeris decor. Ironia est. Tarat autem eos, qui ex tempore versus effutientes, tantum sonoritati student, sententiarum pondus negligentes. Vituperandi enim cum primis sunt, qui solum mollibus verbis, et fabulosis nugis lectorem delectare volunt, nec depromptis ex intimo philosophie moralis penuario preceptis, iuuare curant. Crudi numeri, dicuntur ex tempore profusi versus, nec matura meditatione decocti. Metaphora est a carnibus crudis, nec ad ignem percoctis. Berecynthius Aty s) Irridet versus quosdam Neronis, aut nobilium cuiuspiam nimium molles, et delicatis tantum auribus accommodos, in quibus nihil inest virile, nihil graue, nihil denique philosophicum, sed mere nuge et inania de Cybele, Baccho, Venere, et id genus reliquis figmenta. Quid si nunc viueret Persius, et e Christianis tot leuissimos versificatores videret, nullum carmen artematurantes, sed inani studio inconditissima quedam epigrammata effutientes, que tum putant optima, cum sint in anibus fabulis et affectatis nugis, vel parum notis aliquot vocolis, vel anxie quesitis, et ad institutam rem parum facientibus, pigmentis fucisque refertissima? In horum ore nihil nisi Pegasides, Bacchus, Cypris, Parnasus, Melicon, Jupiter, Apollo, Mercurius, sphinx, chimera, et id genus alia centum perstrepunt. Berecynthius Aty s.) Desinentia huius nimium mollis est et eneruis. Et qui ceruleum, hic versus est ex eorum genere, qui propriis ac gramaticis appellantur. Est autem versus proprius, qui in prima regione, quarta et sexta spondeum recipit, ut Imnotamque coli dedit et contemnere ventos. Sed hec nimis anxia in componendis versibus cura, eos emasculat et eneruat. Sic co-

Numeri
crudi.

In versifi-
catores
nostrorum
temporum.

Versus p
proprius.

nam longo.) Hoc videtur tractum ex Annibalis historia,
 et est teste Quintiliano permolle, cum versus clauditur, Ap-
 nino, armamentis, et id genus alijs, ubi quaternę vel quinę
 syllabę cōnectuntur. Arma virum, non.) Obiectio est ad
 versarij contententis et Vergilij carmina spumosa esse, et
 superficie pingui. Spumofum carnē dicitur, quod verbis
 sonoris aut mollibus compositum, extrinsecus intumescit,
 sed intus non habet verum vigorem Sidonius Apollina-
 ris: Summa homini cura de literis, sed maxime religiosis,
 in quibus enim magis occupat medulla sensuum, quam spuma
 verborum. Ramale. ramus. Ouidius: Multifidaeque fa-
 ces ramalique arida tecto. Pregrandi.) Quidam cum Por-
 phyrione legunt vegrandi, id est, paruo et minuto, quod mi-
 hi non videtur improbandum. Vegrandis enim dicitur non gra-
 dis, paruus, minutus Est autem veteris rami cortex nun-
 tumidus quam recētis et solis calore cōsumptis superfluis hu-
 moribus, decoctus et maturatus. Sic et Vergilij carmina
 non sunt spumosa, neque turgida, sed intus succulenta, et par-
 uo quidem, sed primo cortice maturata Vergilius enim non
 effudit multa simul carmina, sed pauca post diligentissimam
 premeditationem condidit. Quintilianus lib. decimo: Ver-
 gilium quoque paucissimos die composuisse versus, autor est
 Varus. Subere.) Suber arbor est glandifera. Ponitur
 pro cortice hoc loco, et apud Verg. lib. ſnei. 11. Huic natam
 libro, et sylvestri subere clausam implicat. Coctum. Au-
 tore Seruio, vocamus aliquid multi temporis Verg. Telum
 immane manu valida quod forte gerebat Bellator, solidum
 nodis, et robore cocto. potest et hic esse ordo: Carmen Ver-
 gilij est coctum id est, diuturna cura maturatum, ut rama-
 le vetus pregrandi seu vegrandi subere. Laxa cernice.)
 Remissiore sono, nec tam erecta voce. Torua Dimallone
 is.) Hic versus inter teretes reponitur. Dicitur autem te-
 res, quod volubilem et coherentem continuat dictionem,
 ut apud Diomedem: Torua Dimalloneis inflatur tibia bo-
 vis. Et rapti, Bassaris, Euiou.) Hi versus sonori sunt et
 strepentes. Hec fierent.) Quasi dicat minime. Si testi-
 culi.) Si quid virilitatis patrie et sanguinis maiorum, qui
 fortissimi viri fuerunt, in nobis superesset. Delumbe.) La-
 scium minimeque virile. Delumbis homo dicitur mollis et
 effoeminatus ob nimiam venerem. Hinc delumbe carmen,
 molle, lascium et enerue. Hoc natat.) Hoc tantum nobi-
 libus in promptu est, ut de Baccho et Cybele lasciuos ver-
 sus effutiant. Menas.) Scēce mouēs, mulier bacchanalia Menas

Spumofum
carmen.

Ramale.

Vegrandis

Suber.

Coctum.

Versus te-
res.

Delumbis.

Menas

A. P E R S I I

celebrans. Menades etiam fuerunt Bacchi comites farsibunde. Atyis. Phrygius adolescens fornicosissimus, quæ Cybele mirabili dilexit amore. Nec pluteum cedit. nec est causa cedendi pluteum, nec est accurrate compositum. Sumptum autem est hoc ex Horatio, qui in sermionibus sic ait: Sed ille, Si foret hoc nostrum fato delapsus in eum, Detereret sibi multa, recideret omne, quod vitra perfectum traheretur, et in versu faciēdo Sepe caput scaberet, viuos et roderet vngues. Qui moram stylo, iudiciumque adhibent, in ipso limæ labore trati interdum, aut solite cogitabundi vel pluteum cedunt, vel vngues arrodunt, vel caput scabunt. Plutei proprie crates corio crudo tectæ sunt, quæ militibus opus facientibus, ne ab hostibus lædi possent, opponantur. Postea vero etiam tabule, quibus aliquid præsepiretur, eodē nomine dicte sunt. Hinc librorum et tabularum signorumque repositoria, plutei appellatæ. Sapit. Representat.

Cogitabundi
di hois ge
Aus.
Plutei.

Sed quid opus teneras mordaci radere uero
Auriculas? uide sis, ne maiorum tibi forte
Limina frigescant. sonat hic de nare canina
Litera: per me equidem sint omnia protinus
alba,

Nil moror, euge: omnes etenim bene miræ eritis res.

Hoc iuuat, hic (inquis) ueto quisquam faxit olentum.

Pinge duos angues, sacer est pueri locus, extra Meite: discedo, secuit Lucilius urbem,

Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis.

Omne uasfer uitium ridenti Flaccus amico

Tangit, & admissus circum præcordia ludit,

Callidus excusso populum suspendere naso.

Men? mutire nefas? nec clam, nec cum scrobe? nusquam.

Hic tamen infodiam, uidi, uidi ipse libelle:
 Auriculas asini quis non habet? hoc ego oper-
 tum,
 Hoc ridere meum tam nil, nulla tibi uendo
 Iliade.

Ephrasis.

Aduersarius Persium interrogat: Sed quid opus est molesta veritate delicatis nobilissimis auribus obstrepere? caue tibi, si vis, ne forte limina potentiorum frigeant tibi mortis horrore. Litera canina r sonat de nare in edibus diuitum. Respondet Persius: Nihil equidem moroz, nec impedio, quantum ad me pertinet, omnia sint continuo candida. Euge. Etenim omnes res eritis mire bene et laudabiles, hoc est, nihil rerum, quascunque nobiles ediderint, satyrico dente carpat. Hoc te delectat, quod dicas me post hac neminem reprehensurum. Tu inquis, veto ne quis faciat stercus in hoc loco. Pirge igitur duos angues, ut sciamus locum esse nummi dictum. O pueri hic locus est sacer, mingite foris, et hunc ne polluite, discede istinc, tuasque poemata tanquam sacra non tango. At Lucilius satyrogrophus pro scidit ciues Romanos, Lupum, Mutium et alios vitiosos, et fregit genulum dentem in illis. Astutus Horatius tangit amico ridenti ore: ne vitium, et admissus circum precordia, ubi affectionum sedes sunt, illudit et irridet eius scelerata, peritus sub sannare naso extorto populum. Ne ne igitur loqui nefas est? an ne clanculum quidem, neque cum serobe mihi loqui licet, sicut quondam Mide tonsori licuit? Ad quod aduersarius respondens: Nusquam inquit, tibi fas est mutire. Persius: Quis uis istuc tibi uideatur, tamen infodiam, et inscribam in hoc libello. O libelle, ego ipse uidi, uidi inquam: Complures habent aures asininas. Ego nulla Iliade tibi uendo hoc reconditum, hunc risum meum, hoc quod tibi tam vile, ac nullius precij uideretur.

Scholia.

Teneras auriculas. Alludit ad id adagium: Auricula infima mollior: et tarat nimiam principum molliorem, quorum aurea blandis assuetis palpationibus, auersantur mordacem ueritatem. Mordaci uero Terentio in And. Obsequium amicos, ueritas odium parit. Tertullianus in apologetico: Plane olim, id est, semper ueritas odio est. Hieronymus

pro uerbis

A. PERSII

mus enarrans illud Apostoli, Ego inimicus vobis sum factus verum dicens. hęc inquit conditio est veritatis, vt eā semper inimicitie persequantur, sicut per adulationem perniciose amicitie comparantur. Libenter enim quod delectat, audimus: et offendit omne quod nolumus. (Vide.) Tertie coniugationis nunc est, sicut et interdum caue, ab antiquo verbo vido, vnde adhuc remanet diuideo: sic in illo Catonis versu: Hoc vide, ne rursus leuitatis crimine damnes. Lumina frigescant.) Imitatur illud Horatii: O puer vt sis Vitalis metuo, et maiorum ne quis amicus frigore te feriat. Tibi.) In tuam perniciem. Canina litera)

Videtur
tie coniuga
tionis.

Canina
litera.

Irrito.

Dicitur r, quam canes irati restrictis dentibus ringendo exprimunt. Vnde et irritare Donato deductum est. Lucilius: Irritata canis quod r quamplurima dicat. Euge, omnes bene mirę eritis res.) Assentientis prope, et quasi sponte sua cōgratulantis, qđ omnes bene res se habebūt. si satyra scribenda superfederit. Totum vero per ironiam cum risu legendum est. Nam tacite eum ridēs, omnia mortaliū vitia se notaturum significat. Hoc iuvat.) Si probe mores tuos perpendo, neminem reprehēdi te delectat.

Oletum.

Hic, inquis.) Allegoria est, id est, prohibeo ne quis poemata mea notis contamine. Oletum.) Stercus est humanum. Terantius: Sacerdotula in sacratio Martiali fecit oletum. Pinge duos angues.) Pinge aliquod signū, quo monear a quibus mihi sit abstinendum. Veteres quibus in locis oletum fieri volebant, angues tanquam loci genuum depingebant, quo signo perspecto, inde metu pueri discedebant: per quam similitudinem pollicetur, si sibi ostenderit, a quibus abstinendum sit, non in eum quippiam se scripturum, sed illinc tanquam e loco quodam vetito discessurum.

Lupus.
Mutius.

Te Lupe, te Muti.) Lupus et Muti^o Albutius infames fuerunt tempore Lucilij, quos satyrico dente lacerant. Et genuinum.) Qui alios carpunt, dentem genuinū agitare dicuntur. Hieronymus: In plerisque prouincijs familiaris est, vt genuino dente se lacerent. Idem: Possum respondere, si velim, possum genuinum lesus insingere. In hominis ore quaterni ordines dentium sunt, quorum primi latissimi et acuti, et quibus primo morsus affigitur, primores dicti, canini vocantur. Qui hos loco tertio subsequuntur duplices, ac cibum conficientes, molares appellantur. Ultimi omnium genuini sunt, qui sero gigni solēt, sic dicti quod a genis dependeant. Uaser.) Astutus. Pręcordia.) Ex

Quater ni
ordines
dentium.
Primores
Canini
Genuini
pręcordia

ta homini ab inferiori viscerum parte separantur membra-
nis, quæ præcordia vocantur, quia cordi prætenduntur. In
his præcipua est sedes hilaritatis, quod in titillatu maxime
alarum intelligitur, non alibi tenuiore cute humana, ob quæ
maxima illa dulcedo scribendi est. Cuius rei Persius non
ignarus, a lectoribus admissum Horatium circa præcordia
ludere, et eos quasi titillare significat. Quod sane ad Ho-
ratianos sales referendum est. Suspendere naso.) Re-
prehendere, irridere, subsannare. Horat. Naso suspendis
adunco. Mutire.) Loqui. Ennius: Palam mutire homini
plebeio piaculum est. Terentius: Nihil iam mutire audeo.

Nec cum scrobe.) Alludit ad fabulam Mide regis Phry-
giæ, cui hæcibus quod stolidè panem canentem sibi prætu-
lisset, asininas affixit auriculas. Quas cum diu mitra occu-
lisset, tandem a tonsore animaduersum est: qui cum nec re-
ticere visum posset, nec prodere cuiquæ auderet, in agrum
secessit. scrobem effodit, ac capite in eo demisso, tenui vo-
cula retulit, quales Mide aures aspexisset. Nō multo post,
cum arundines ibi natæ leui aura motarentur, eadem ver-
ba quæ tonsor regis scrobi dixerat, referebat, hoc est: Au-
riculas asini quida rex habet, quo modo primum poeta scri-
psit. Sed postea monente Cornuto, metu Cæsaris scriptu-
ram mutauit.

Suspende
re naso.
Mutire.

Mide fabu-
la.

Audaci quicumq; afflate Cratino
Iratum Eupolidem prægrandi cum sene palles,
Aspice & hæc, si forte aliquid decoctius audis,
Vnde uaporata lector mihi ferueat aure.
Nō hic qui in crepidas Graiorum ludere gestit
Sordidus, & lusco qui possit dicere, lusce,
Sese aliquem credens, Italo q; honore supinus
Fregerit heminas Areti ædilis iniquas.
Nec qui abaco numeros, & secto in puluere
metas

Scit risisse uaser, multum gaudere paratus,
Si cynico barbam petulans Nonaria uellat.

His mane edictum, post prædia Calliroen do,

Ephrasia.

Quicumque afflatus audaci Cratino palles, extimescis, ad pallorem vsque didicisti Eupolidem vehementi ira in hominum vitia inuictum, et Aristophanem, aspice etiã has satyras meas, si forte audis aliquid decoctius et perfectius, ex quo lector quodam seruore mihi concilietur, et animo ardenti atque cupiditate summa legat me, cuius rei sit iudicium auris inflammata, et velut seruore ipsius operis perfusa. Lector inquam, non is qui vitijs inquinatus gestit irridere philosophos, quos fortuita corporis vitia libenter hominibus exprobrat, seipsum magne autoritatis existimans, quod ædilis superbus et elatus Italico magistratu, fregerit iniustas mensuras in quouis municipio. Nec ille, qui vaser nouit irridere numeros in tabella mathematica (quem abacum vocant) et figuras in puluisculo diuiso descriptas, paratus gaudere vehementer, si procaz meretricula philosopho barbam vellat. His enim non huius libelli lectionem, sed mane iuris ciuilibus administrationem, post prandium vero quamlibet meretricem permitto, cum virtutem contemnant, neq; spes sit eorum honestatis.

Scholia.

Cratinus
Eupolis.
Aristo-
phanes.

Crepis.
Crepida.

Afflate.) pro afflatus, antiprosis est, vt alibi trabeate pro trabeatus. Cratino) Cratinus, Eupolis, et Aristophanes, antiquæ comædiæ præcipui auctores, hominum vitia maxima libertate notauerunt, quos latini satyrographi diligenter imitari sunt. Decoctius.) Perfectus. Contrarium est ei quod supra dixit numeris crudis. Vaporata.) perstat eleganter in metaphora a carnibus igni elixis sumpta. Crepidas.) κρηπίς i d. g. grece, latine crepida et crepidula prima syllaba correpta, teste Sellio, gen⁹ est calcamenti, quo peculiariter vsi sunt philosophi. Horatius scribit. li. i. Sapiens crepidas sibi nunquam, Nec soleas fecit. Catullus: Culos et crepidas lingere carbatinas. Ubi animaduertendum latinos poetas libere descivisse a Grecis primam cum secunda producentibus, quod et in compluribus alijs factum dictionibus videmus. A crepida fit crepidarius. Sempromius Asellio in lib. reru gestaru quar todecimo: Crepidarium cultellum rogauit a crepidario sitore. Sese aliquem.) Legitur etiam, aliquid, nec minus

eleganter. Memnas.) Memina mensurę genus est, dimidium sextarij continens. Areti.) Aretij, et ponitur aduerbialiter. Est autem Aretium oppidum Tuscię. Aedilis.) Aediles inter alia officia preerant mensuris corrigendis. Nonaria.) Meretrix que in lupanari post nonam horę prostabat. Calliroen.) Vel est proprium nomen meretricis, vel fontem significat, vt natationē accipiamus. Est enim Calliroe fons apud Athenas, et interpretat pulchre fluens.

A R G V M E N T V M.

Carpit auaritie mala uota precesq; secunda.

S A T Y R A II.

HVnc Macrine diem numera meliore lapillo,
 Qui tibi labentes apponit candidus annos.
 Funde merū Genio: non tu prece poscis emaci,
 Quę nisi seductis nequeas committere diuis.
 At bona pars procerum tacita libabit acerra.
 Haud cuiuis promptum est murmurq; humil-
 lesq; susurros
 Tollere de templis, & aperto uiuere uoto.
 Mens bona, fama, fides, hæc clare, & ut audiat
 hospes:
 Illa sibi introrsum, & sub lingua immurmur-
 rat, o si
 Ebullet patruī præclarum funus, & o si
 Sub raistro crepet argenti mihi seria dextro
 Hercule: pupillumve utinam, quęm proximus
 hæres

A. PERSII.

Impello, expungam: nam & est scabiosus, &
acri

Bile tumet. Nerio iam tertia ducitur uxor.

Hæc sancte ut possas, Tiberino in gurgite mer-
gis

Mane caput bis, terq; & noctem flumine pur-
gas.

Ephrasis.

Macrine signa meliore lapillo diem istum natalem, qui felix apponit tibi annos celeriter prætereûtes. Funde merum Senio tuo. Non enim tu quod plerique faciunt) petis a superis precibus et muneribus ea, que non ausis committere ipsis diuis nisi secretis. At pleriq; principû taciti rhyre sacrificabunt. Non quilibet facile potest auferre de templis et murmur, et humiles susurros, ac viuere aperto voto. Hęc precabundus quispiam clara voce, et ita vt hospes audiat, profert: Bona mens, bona fama, et fides sint mihi. Illa vero loquitur introsum sibi, et immurmurat sub lingua: Utinam præclarum funus patruï ebullet, exeat, et euanescat: et utinam vas argenti crepet mihi sub rastro, hercule fauente: vel utinam nomine meo substituto in tabula testamentaria, expungatur per eius mortem nomen pupilli, quem insequor heres proximus: nam est scabiosus, et intumescit noxia bile. Tertia vxor effertur iam Nerio ad sepulchrum. Conuertitur iam satyrigraphus in eiusmodi precibus vtentem non sine satyrico risu: Tu quisquis huiusmodi preces numinibus insurras, immersis mane caput tuum sepius in Tiberim, et abluis noctu pollutione flumine, vt possas hæc superos sancte pure, et incorrupte.

Scholia.

Hac satyra carpit impia mortalium vota, stultis precibus et muneribus scelestâ nefariâq; a superis petentium: qui non preciosis donis, sed animi sinceritate, et integris moribus capiuntur. Meliore lapillo. Thraces, recte plinio, dies infaustos nigro calculo, faustos albo notabant. Hinc Horatius: Thressa ne careat pulchra dies nota: tametsi plerisque legatur Cressa, quod librariorum culpa non dubitamus accidisse. Senio. Nature deus humanæ genus est, cui natali die sacrificatur. Horatius in epist. lib. 2.

Zoc^o Ho-
rat. resti-
tutus.
Senius.

Tellurem porco, Sylvanum lacte piabant, Floribus et vi
no Senium memorem brevis eni. Prece emaci.) Cū mu-
neribus coniuncta. *Emar.* qui frequenter emit. *Vendar.* q̄ *Emar.*
frequenter venditat. *Cato de rustica:* Patrem familias ven-
dacem, non emacem esse oportet, *Acerra.* *Vas est aptū* *Vendar.*
thuri reponēdo. *Quidius:* Nec que de parua pauper dūs *Acerra.*
libat acerra *Thura*, minus grandi quam data lance iunant.

Hand cuius promptum est.) *Seneca in epi.* Tu autem
tunc scito te omnibus cupiditatibus solutum, cum eo per-
ueneris, vt nihil petas quod palam rogare non possis. Nūc
enim quanta demētia est hominum? Turpissima vota dijs
insufurrant. Si quis admouerit aures, conticescunt, et qđ
scire hominem nolunt, deo narrant. Vide ergo an hoc salu-
briter precipi possit: Sic viue cum hominibus, tāquam de-
us videat. Sic loquere cum deo, tanquam homines audi-
ant. *Ebullet.* Ad bulle similitudinem exeat. Allusit autē
ad vetus adagiū: *Homo bulla.* *Seria.* *Vas fictile.* *De-* *proverbijs*
tro.) *ffauso et fauente.* *Hercule.)* *Hercules deus lucri* *Seria.*
et thesauri creditur. *Horatius in serm.* O si vnam argenti *Hercules*
fcire que mihi monstrēt, vt illi *Thesauro* inuento, qui mer-
cenarius agrum. *Illum ipsum mercatus arauit, diues ami-*
co Hercule. *Expungam.)* *Deleam.* *Fontius autem legit*
expingam, vt sit ab ex et pango, id est, per mortem extru-
dam atq; amoueam. *Nam et.)* *More veterum, m, cum sua* *Nerius.*
vocali nō eliditur. *Sunt tamē qui legūt nang.* *Nerio.)*
Nomen foeneratoris est apud Horatium in serm. *Et no-*
ctem flu-pur.) *Simile est illud Propertij: Ac primum pura*
somnum tibi discute lymphā. *Et Tibulli: Casta placent su-*
peris, pura cum veste venite. Et manibus puris sumite fon-
tis aquam. *Antiqui enim aque aspersione castimoniam cor-*
poris se custodire existimabant, ablutis sordibus, vt docet
Cicero in primo de legib.

Heus age, responde, minimum est quod scire
laboro

De Ioue quid sentis? est ne ut præponere cures
Hūc cuiquam? cui nam? uis Statio? an scilicet hæ
res?

Quis potior iudex, pueris ue quis aptior orbis?
Hoc igitur, q̄ tu Iouis aurem impellere tentas,

A. PERSII

Dic agedum Staio: proh Iuppiter, o bone clamet

Iuppiter, ad sese non clamet Iuppiter ipse?
 Ignouisse putas, quia cum tonat, ocyus illex
 Sulfure discutitur sacro, quàm tuq; domusq;
 An quia non fibris ouium, Ergennaq; iubente
 Triste iaces lucis euitandumq; bidental,
 Idcirco stolidam præbet tibi uellere barbam
 Iuppiter? aut quidnam est qua tu mercede deo-
 rum

Emeris auriculas? pulmone & lactibus unctis?

Ephrasis.

Deus age responde mihi, id enim quod scire laboro, est
 minims. Quid existimas de Ioue? Est ne talis, ut cures præ-
 ferre eum cupiam mortalium? Cuiam? Uis ne illum præ-
 ferendus? Uter horum est melior iudex? vel quis est apti-
 or tutor pupillis? Iuppiter ne an Staius? Ergo si Iup-
 iter tibi melior Staio videtur, age dic Staio hoc, quo tu
 rētas impellere aurē Iouis. Si dicas id Staio, is continuo
 clamet: Proh Iuppiter, o bone Iuppiter, qd est quod audio?
 An Iuppiter ipse non clamet ad sese, cum audiat indigna-
 tissima mortalium vota? Nū putas eum dedisse tibi veniā?
 quia quando tonat, citius illex fulmine discutitur, quàm et
 tu et domus tua? An idcirco Iuppiter concedit tibi, ut vel-
 las ei barbam, tanquam stolido, hoc est, ut summo eum lu-
 dibrio habeas, quia non iaces in lucis triste et euitandū bi-
 dental, fibris ouium id significantibus, et Ergenna aruspici
 iubente? Aut quid mercedis est, qua tu emeris, et conci-
 liaueris tibi deorum aures? nunquid pulmone et pinguib;
 intestinis tibi eorum fauorem comparasti?

Scholia.

Staius. Cuiam.) Uel est poetę interrogatiuncula, vel auari,
 ut querat: Cuiam petis a me Iouem præponi? Staio.
 Nomen hoc est hominis infamatissimi, qui per auaritiā
 multa iniquissime iudicauit, multos veneno sustulit. Er-

genna.) Nomen aruspiciis et fulgurum cōditoris. Bident *Ergenna*
 fal) Id quod fulmine ictum est, eo quod bidenti solebat ex *Bidental.*
 piari. Vellere barbam.) Prouerbialiter dicitur, quo sum *prouerbiū*
 mum contemptum, ac ludibrium significamus. Supra: Si
 cynico barbam petulans Nonaria vellat. Horati in serm.
 Vellunt tibi barbam Lasciuu pueri. Quidnam est qua tu
 mer. 7c.) Notanda constructio. Est enim sensus: Quidnā
 mercedis est in qua tu emeris deorū auriculas: seu quenā
 est ea merces: q̄ ⁊ cetera. Merces autē p̄ precio posita est. *Merces:*

Ecce auia, aut metuens diuum matertera, cunis
 Exemit puerum, frontemq̄, atq; uda labella
 Infami digito, & iustralibus ante saliuīs
 Expiat, urentes oculos inhibere perita.
 Tunc manibus quatit, & spem macram suppli-
 ce uoto

Nunc Licini in campos, nunc Crassi mittit in
 aedes:

Hunc optent generum rex & regina, puellæ
 Hunc rapiant. quicquid calcauerit hic, rosa
 fiat.

Ast ego nutrici non mando uota. negato
 Iuppiter hæc illi, quamuis te albata rogarit.

Sphinxæ

Ecce vel auia, vel matertera metuens deorum exemit
 infantulum cunis, ⁊ expiat ante impudico digito, ac saliuīs
 expiatoriis frontem eius, atque vda labella, perita remedi
 is occurrere fascinatoriis oculis. Deinde quatit manibus
 suis eundem infantem, ⁊ mittit supplice voto spem tenuem
 nunc in campos Licini, nunc in eedes Crassi, optans vt pu
 er eorum fiat heres. Utinam rex et regina optent sibi hūc
 generum, vtinam puellæ rapiāt hunc, vtinam quicquid hic
 calcauerit, fiat rosa. Sed ego non mando huiusmodi vota
 nutrici O Iuppiter, ne concedito illi hæc, quamuis albis ve
 stibus induta te rogarit.

A. PERSII

Scholia

Infamis Irri-det vanas muliercularum superstitiones, et vota cū
digitus. primis inania. Infami digito.) Infamem digitum vocat
Digitosū medium, qui Martiali dicitur impudicus: Ostendit digitū,
nomina. sed impudicum. Quinque digiti manus sunt, quorum cras-
Pollex. sissimus a ceterisq; seiunctus), seq; obuium reliquis cum
Salutaris vult prebens, tāquam rector omnium ac moderator. pollex
index nomen accepit. quoniam vi et potestate inter ceteros pol-
Impudic^o leat. Secundus et salutaris, et index dicitur, quod eo tum
Infamis, salutamus. tum indicamus. Medius digitus. impudicus at
Anularis que infamis iure cognominatur. Cum enim lōgitudine pul-
Medicus chritudineq; ceteris antecellat, aliorum tamen egens au-
Mimus xilio, parum valet. Qua similitudine veteres ducti, eū ho-
Auricula minē, qui ceteris famosior esset, hoc digito ignominie cau-
ris. sa demōstrabant. Hunc sequitur anularis sic dictus, quod
 in eo anulus geritur. Idem et medicus dicitur, quod eo
 trita collyria a medicis colliguntur. Quintus minimus ap-
 pellatur, et auricularis, quod eo aurē scalpinus Sali-
 uis.) Saliua a saliendo dicta est, quoniam in ore saliat at-
 que crescat. Urentes.) Fascinatorios. Spem maeram.)
 Non quia spes petētis fœminę maera sit, sed quia vel vo-
 to postea non fruatur, vel quia futura omnia incerta sint.
 Nihil autem infantis expectatione incertius. Licinus et
 Crassus prediuites fuerunt, quorum opes erant cum pri-
 mis sanugeratę. Ast ego n.) Irri-det stultissima vota muli-
 ercularum, quę sapiens omnino nollet effectum consequi,
 cum magis sint obfutura si exaudiantur. q̄ profutura.

Poscis opem neruis, corpustq; fidele senectę,
 Esto age: sed grandes patinę, tucetāq; crassa
 Annuere his superos uetere, louemq; moran-
 tur.

Rem struere exoptas cæso boue, Mercuriumq;
 Accersis fibra: da fortunare penates,
 Da pecus, & gregibus fœtum, quo pessime pa-
 cto,

Tot tibi cum in flammis iunicum omēta lique-
 scant?

Attamen hic extis, & opimo uincere parto
 Intendit: iam crescit ager, iam crescit ouile,
 Iam dabitur, iam iam, donec deceptus et expes
 Nequiquam fundo suspiret nummus in imo.
 Si tibi crateras argenti, incusaq; pingui
 Auro dona feram, sudas, & pectore læuo
 Excutias guttas, lætari prætrepidum cor.
 Hinc illud subijt, auro sacras quod ouato
 Perducis facies: nam fratres inter ahenos
 Somnia pituitæ qui purgatissima mittunt,
 Præcipui sunt, sitq; illis aurea barba.
 Aurum uasa Numæ, Saturniaq; impulit æra,
 Vestalesq; urnas, & Tuscum fictile mutat.

Ephrasis.

Petis opem neruis, & corpus firmum, fideleq; senectuti: Esto age, verum immodicæ comestationes et crassa quibus vesceris, farcimina non linunt superos votis tuis anuere, moranturq; Iouem, ne tibi succurrat. Cupis diuitias congerere bonæ mactato, et inuocas Mercurium sacrificio: Da feliciter augere rem familiarem, da pecus, et da gregibus foetum. O pessime homo, quo modo dabitur tibi id quod optas, cum tot tauri immolentur a te et comburantur? Attamen hic auarus et superstitiosus perseverat sacrificando votorum compos euadere. Jam crescit ager, ut sperat: iam grex augetur, iam quod cupit, dabitur ei a superis, iam iam sine dilatione, donec nummus, qui e plurimis vnus est reliquus, deceptus, et spe sua destitutus, frustra suspiret in infima parte arce, quod solus sit relictus, nec ad se socij cum foenore reuertantur. Si tibi adferam argentea pocula et dona bene deaurata, sudas præ lætitia, et emittas guttas e sinistra pectoris parte, vbi cordis sedes est, et cor tuum apprimè trepidum incipiat lætari. Ut enim tibi videbitur, illud successit tibi hæc de causa, quod in auras deorum facies auro ex præda et ouatione parto. Nã q; inter deos et gre fabricatos verissima immittunt somnia, ij sunt præcipui.

A. P E R S I I

et summa veneratione digni: itaq; illis aurea barba. Aurum e templis expulit vasa fictilia. quibus Numa sacrificabat et enea vascula quibus utebantur in sacris. regnante Saturno. Aurum vestales vinas, et Tusca fictilia mutauit.

Scholia.

- Tucetum.** Poscis opem.) Eorum vota comemorat, qui bonam valetudinem, atque robur, longamq; vitam deos poscunt, quos numis epulis ipsi sibi tollunt. Tuceta.) Tucetum est genus farcininis ex carnibus suillis minutum cocis. Rem struere.) Irridet vota et superstitiones ditari cupientium. Accersis. Auctore Diomede, hoc interest inter accersor arcesso, quod accersere euocare est, arcessere vero aliquem accusare significat, et ab arceo nascitur. Etiam alium accusare, a maleficis arceri est. In multis Persii codicibus arcessa legitur, quod defendi potest auctore Putschiano lib. 1. tradente antiquissimos frequenter ar pro ad posuisse. Unde ostenditur recte arcesso dici pro arceo verbo, quod nunc accio dicimus, quod est ex ad et cio compositum. Cui subscribit Laurentius Vallia elegantiarum libro primo his verbis: Accerso vel arcesso, vtrunq; pro eo ad vocandum vel voco. Terentius in Andria: Obstericem accerso. Junicum.) Junix (vt quidam tradunt) ex grate viridior vacca: quod si verum est, foeminino genere declinatur, vt radix. Alij scribunt iunices esse tauros vitulis gradiores, bobusq; iuniores, quorum iudicio est generis masculini. Ometa.) Ometa est membrana tenuis intestina contegens. Fartum.) Fartum sacrificij genus est, vel quod ad sacra ferretur dictum, vel quod pluribus varijsq; rebus fartum esset. Nequisquam.) frustra, tametsi quida hic pro non accipiunt. Scribendum autem est sine c. teste Benedicto Philologo, quem admodum nequaquam, non scribimus nequaquam. Suspirat.) Poetice sensum dat inane rei, quasi numina socijs destitutus suspiret frustra, cum magis superstitionis homo ipse spe frustratus suspiret, dolens se numinos expendisse. Crateras.) Primum conjugationis est a nominatio cratera. Letari subintellige incipiat. Auro ouato.) ex ouatione comparato. Quatum poeticum est participium ab ouo, sicut triumphatus a triumpho. Fratres inter athenos.) Deos dicit, quorum statuae sunt in eodem templo positae. Pituita.) Sic legitur in quodam antiquo codice manu scripto, et rectius meo quidem iudicio, quam pituita. Purgatus enim elegantius cum genitio quam ablatio constructur, et carmen melius sonat. Sciendum autem pur-

te nunc esse trium syllabarum, v̄ consonante facta ex voca-
li, quod in compluribus alijs dictionibus apud poetas pas-
sim fieri notissimum est. tamen si Franciscus Philolphus epi-
sto. lib. 37. scribat, pituita tam in prima, quam in penultima
syllaba libere posse et p̄duci et corrip̄i. Sane Catullus pri-
mam producit in illo versu: Mucusq̄, et mala pituita nasci.
Non autem sunt inuitandi, sed irridēdi, qui deprauato ver-
su, omnes sublatā canoritate legunt: Somnia, qui pituita
purgatissima mittūt. pituita significat corporis humorem,
qui dicitur gr̄ce phlegma. Medici docent pituita redūdā-
te somnia minus vera mortalibus accidere, quod in egro-
tis deprehendere licet, quorum somnia plerūq̄ sunt vana.

O curuæ in terras animæ, & cælestium inanes,
Quid iuuat hoc, templis nostros immittere
mores,

Et bona dīs ex hac scelerata ducere pulpa?
Hæc sibi corrupto casiam dissoluit oliuo,
Hæc calabrum coxit uitiatō murice uellus,
Hæc baccam conchæ rasisse & stringere uenas
Feruentis massæ crudo de puluere iussit.
Peccat & hæc, peccat, uitio tamē utitur. at uos
Dicite pontifices, in sacro quid facit aurum?
Nempe hoc, quod Veneri donatæ à uirgine
pupæ.

Quin damus id superis, de magna quod dare
lance

Non possit magni Messalæ lippa propago,
Compositum ius, fasciꝝ animi, sanctosq̄ recessus
Mentis, & incoctum generoso pectus honesto,
Hoc cedo ut admoueam templis, & farre lita-
bo.

A. PERSII

Ephrasis

O anime curæ in terras, et vacuæ cælestium, quid hoc inuat, immittere mores nostros templis, et existimare bona et grata diis ex hoc nostro corpore vitis subiecto? Hoc dissoluit sibi castam oliuo corrupto, hoc tinxit Calabram lanam murice vitriato, hoc iussit auellere conchis margaritas, et in vnum conflare metalla feruentis mæsse de puluere nondum excocto. Hoc peccat et iteram iterumq; peccat, tamen vititur vitio. At vos pontifices dicite, quid aurû facit in templis? Nempe hoc, quod puellares inaguncule donatæ Veneri a virgine. Cur non potius offerimus id superis, quod luxuriosus filius Messalæ non possit offerre de magna lance, puta ius, et fas animi cõiunctum, ac pura mētis penetralia, pectusq; naturali honestate generosum? Da, vt hoc templis admoueam, et vel minimo munusculo deum placabo.

Scholia.

O curæ in ter.) Lactantius in libro de origine erroris capitulo secundo. Inuat ergo velut in aliqua sublimi specula constitutum vnde vniuersi exaudire possint. Persianû illud proclamare: O curæ in terras anime et cælestium in anes: Cælum potius intuemini, ad cuius spectaculum vos excitauit ille artifex verus deus. Ille vobis sublimem vultum dedit, vos in terram curuamini, vos altas mentes et ad patrem suum cum corporibus suis erectas ad inferiora deprimitis, tanquam vos pœniteat non quadrupedes esse.

pulpa.

Pulpa.) Pulpa est caro sine ossibus. per hanc ergo significat corpus voluptatibus deditum, quo animus deprimitur a cælestibus ad terrena. Dicite pontifices.) Lamprius in vita Alexandri Seueri: In templis sane nunquam præter quatuor aut quinque argenti libras, auri ne guttulam quidem, aut bracteolam posuit, susurrans versum Persii: In sanctis quid facit aurum? pupæ.) Pupa, puer, pupa, puella dicitur. Martialis: Se pupam dicit Sella, cum sit anus. Pupa etiam est puellare simulacrum ex panniculis et tomæto factum, quo puelle lusitant. Virgines autem nupturæ, Veneri suas pupas offerebant, sperantes se breue vestros pupos pupasve habituras, idq; Veneris beneficio.

pupus.
pupa.

Et incoctum g. p. h.) Lactantius in libro de vero cultu capite secundo. Merito ergo Persius huiuscemodi superstitiones suo more deridet: Qua tu, inquit, mercede deozû Emeris auriculas? pulmone, et lactibus vinctis? Sentiebat videlicet non carne opus esse ad placandam cælestem

maiestatem, sed mente sancta et iusto animo, et pectore (vt ipse ait) quod naturali sit honestate generosum. Hec est religio celestis, non que constat ex rebus corruptis, sed que virtutibus animi, qui oriuntur e celo. Hic verus cultus est, in quo mens colentis se ipsam deo immaculatam victimam sistit.

A R G V M E N T V M.

Tertia de fidiam iuuenum, fastusque, lacescit.

S A T Y R A T E R T I A.

NEmpe hoc assidue: iam clarum mane fenestras

Intrat, et angustas extendit lumine rimas.

Sertimus, indomitum quod despumare falernum

Sufficiat, quinta dum linea tangitur umbra.

En quid agis? siccas insana canicula menses

Iam dudum coquit, & patula pecus omne sub ulmo est,

Vnus ait comitum. Verum ne? ita ne? ocyus adsit

Huc aliquis: nemon? turgescit uitrea bilis,

Finditur, Arcadiæ pecuaria rudere credas.

Iam liber, & positis bicolor mēbrana capillis,

Inque manus chartæ, nodosaque uenit arundo.

Tunc queritur, crassus calamo quod pendeat humor,

Nigra quod infusa uanescat sepia lymphæ,

Dilutas queritur geminet quod fistula guttas.

A. PERSII

Ephraſis.

Unus comitum ait ad iuuenem preſinitē & deſidioſum
 Nempe hoc aſſidue facis, vt in multam lucē dormias. Jā
 clara lux matutina intrat fenestras. et extendit lumine an-
 guſtas rimas. Stertimus, quod ſufficiat in ſtomacho con-
 coquere vinum aqua non dilutum, dum ab ortu ſolis quin-
 ta hora preterit. En quid agis? Inſana canicula coquit iā-
 dudum ſiccas meſſes. et omne pecus eſt ſub patula vltimo.
 Reſpōdet iuuenis: verum ne eſt hoc quod ex te audio? Ita
 ne eſt? Aliquis adueniat celeriter huc. An nemo adeſt?
 Perſpicua bilis turgescit, et iuuenis tanta ira dirumpitur,
 et ita in ſeruos ad ſe non accurrentes exclamat, vt audita
 eius vociferatione, Arcadicos aſinos rudere exiſtines. Jā
 capillis compositis ac pexis, accepit in manus librum lu-
 tea membrana inuolutum, et chartas, et nodosum calami.
 Tunc queritur, quod crasſum atramentum pendeat in ca-
 lamo, quod ita ſit aqua dilutum, vt continuo e charta eua-
 neſcat: queritur, quod calamus geminet guttas dilutas.

Scholia

Mobilium et diuinitum iuuenum deſidiam inertiamq; hac
 infectatur ſatyrā, quid fugiendum ſequendumq; ſit docēs.
 Inducit autem quendam familiarium adoleſcentis iner-
 tiam circa liberalium diſciplinārum ſtudia reprehendentē.
 Quinta d. l. t. v.) Antiqui per vmbraſ gnomonis orto ſole
 horas in ſemicirculo ſpectabāt, in quo duodecim lineę eęs
 ſpatiis diuiſę a gnomone diſcurrebant. Prima vero linea ab
 occidente ſole orto in primis adumbrabatur: deinde cęterę
 ſingulatim. Verum cum ad ſextā lineam vmbra venerat,
 meridies erat. Quinta igitur linea iam prope diem mediū
 declarabat, quo tēpore canicularibus diebus pecudes vmbraſ
 et frigora captant. Quinta vmbra. id eſt ipſam quin-
 tam lineam adumbranti, ſeu tangenti. Bicolor membrana.
 lutea, hoc eſt, ex altera parte croceo colore infecta, cę-
 cāſida ſit ex altera. Sepia piſcis genus, cuius ſanguis eſt
 pro atramento. Fiſtula calami ſcriptorium per ſimilitu-
 dinem ſignificat.

Umbra.

Sepia.
 Fiſtula.

Omiser, inq; dies ultra miſer, huccine rerum
 Venimus? at cur non potius teneroq; palumbo
 Et ſimilis regum pueris, pappare minutum
 Poſcis, & iratus mammę lallare recuſas?

An tali studeam calamo? cui uerba? quid istas
 Succinis ambages? tibi luditor, effluis amens,
 Contemnere: sonat uitium percussa, maligne
 Respondet uiridi non cocta fidelia limo.

Vdum & molle lutum es, nunc nunc propera
 dus, & acri

Fingendus sine fine rota. sed rure paterno
 Est tibi far modicum, purum & sine labe salinū.

Quid metuas? cultrixque foci secunda patella,
 Hoc satis? an deceat pulmonem rumpere uen-
 tis,

Stemmata quod Tusco ramum millefime du-
 cis,

Censorem uel tuum uel quod trabeate salutas?
 Ad populum phaleras, ego te intus & in cute
 noui.

Non pudet ad morem distincti uiuere Nacæ?
 Sed stupet hic uitio, & fibris increuit opimum
 Pingue, caret culpa, nescit quid perdat, & alto
 Demersus summa rursum non bullit in unda.

Ephrasis.

O miser, et indies miserior uenimus ne ad hanc rerum
 conditionem? At quare non potius similis et tenero palum-
 bo, et pueris regum, petis uesci minuto cibo, et iratus na-
 tricirecufas lallare, et lac sugere? Loquitur adolescens:
 An studeam tali calamo? Respondet admonitor: Cui uerba
 das? quid succinis istas ambages? Tua res agitur. Si tu
 amens, ut uasculum male coctum, effluis, et infusum tibi li-
 quorem transmittis, eris contemptui. Si fidelia ex uiridi limo,
 non satis cocta, cum percussis, sonitu uitium perdit, et respondet ma-
 le, ac iniquum et stridulum sonum reddit. Tu es tanquam uellum et molle

A. PERSII

le lutum, continuo et sine mora propere bonis artibus instituendus, et informandus veloci ac diligenti exercitatione sine fine. Sed modicum frumentum est tibi in paterno rure, et purum ac sine labe salinum. Cur sis sollicitus? et patella ac supplex securi cultrix foci est tibi. Hoc satis est? An deceat te in superbiam efferi, quod millesimtis duobus ramum ex Tusco stemmate, quodque ortus es ex antiquissima Hetruscozum nobilitate, vel quod salutas celsorem tuam, hoc est, tibi sanguine vel affinitate coniunctum, vel quod tu trabeatus salutas quempiam? Defer externa ista, quibus te gloriabundus ostentas, ornamenta ad populum, ego te intus et in cute noui. Non pudet te viuere ad morem abiectionis cuiuslibet hominis, et plane desidiosus? Sed hic stupidus, et insanus in vitijs factus est, et crassa pinguitudo precordia eius occupauit. Caret culpa, quandoquidem ingenij vitio peccat, nescit quid perdat, et demersus in stultitie fundo, nequit rursus emergere, et resipiscendo ad sanam mentem reuerti.

Scholia.

Pappare.

Pappare.) vesci significat. Epidicus apud Plautum in Epidico: Nouo liberto opus est, quod pappet. Cui respondens Periphanes sener: Dabitur, inquit, prebebo cibum. Pappare non fit hic nomen, vt quidam tradunt, sed manet infiniti modi verbum. Nam et alibi Persius posco construit cum verbo infiniti modi. Et lusco qui poscit dicere lusce.

Mamma, Lallare.

Mamma.) Mammam infantes appellat matrem vel nutricem. Lallare.) Lac sugere, dictum mihi videtur aliorum pace, quasi lac fellare. Pueri nonnunquam preduntur qui nimis molliter educant, lac sugunt, et in cunabulis cubant ad quintum vel sextum etatis annum, dum iam fari queant, et lallare recusantes, minuziorem cibum petant. An tali studeam.) verba desidiosius culpam in calamum transferetis. Tibi luditur.) Sumptum est ab alea, in qua res eius agitur, qui pecuniam deposuit in medium. Simile est illud Plauti in Epidico: Mihi istic nec seritur, nec metitur. Effluis amens.) Aptissime fictili parum cocto rudes verbis vritur ad similitudinem accommodatis. Sonat v p.) Itaque et tu verbis admonitus respondendo ignauam pedis tuam, licet in calamum culpam reiscere coneris. Fictilia vas fictile ab eo, quod fideliter potum continet. Fictilia viridi limo.) id est, viridis et crudi limi, seu e viridi limo ficta. Nunc nunc properandus.) Optime quidam precepit

Fidelia.

Dum tener est natus, generosos instrue mores. Secura patella.) que te securum faciat. Salinum autem et trabeate, vocatiui positi pro nominatiuis auctore Prisciano. In tus et in e. id est, omnibus modis mihi notus es. Aliis sic cum facito mihi penit? es perspectus, neque me fallere potes. Naca.) Naca dicitur homo vilis et abiectus, quod naucl non sit. Nace dicuntur, qui opera ex lana faciunt, et peculiariter fullones. Omnia fere opera ex lana ^{v. d. h. c.} dicuntur a grecis. Significat autem ^{v. d. h. c.} pellem onium, vel pellem caprinam. Horatius in sermo. Ungor olitro, No quo fraudatis immundus naca lucernis.

Magne pater diuum, sæuos punire tyranno
 Haud alia ratione uelis, cum dira libido
 Mouerit ingenium, feruenti tincta ueneno,
 Virtutem uideant, intabescantq; relicta.
 An ne magis Siculi gemuerunt æra iuueni,
 Et magis auratis pendens laquearibus ensis
 Purpureas subter ceruices terruit, imus,
 Imus præcipites quam si sibi dicat, & intus
 Palleat infelix, quod proxima nesciat uxor?

Scaphraſis.

Magne pater deorum uelis punire crudeles tyrannos haud alia ratione, quam ut uideant virtutis splendorum & maiestatem, ac intabescant quod eam reliquerint, quando dira libido infecta feruenti ueneno mutauerit ingenium, quod suapte natura fertur ad uirtutem. An ne inclusi in exeo Phalaridis Sicilie tyranni tauro magis gemuerunt, et gladius ab auratis laquearibus dependens magis exterruit ceruicem assentatoris purpurati, subter opiparæ mensæ accumbentis, quam si infelix peccator ad seipsum intra se loquatur, Imus, imus præcipites nulla salutis spe, et palleat intus eorum scelerum conscientia, que fidissime uxori narrare non audeat?

Scholia.

Magne pater.) Deum rogat, ut non alia poena præuocis afficiat, quam ut uirtutis claritatem uidentes, illaq; se suo

vicio carere cognoscentes, animi dolore contabescant.

Dra libido, impia, et dei ira digna cupiditas. Libido est generale vocabulum omnis cupiditatis, teste Augustino lib. de ciuitate dei. 14. Feruenti tincta veneno. De-raphora est a lana sumpta, quæ cum natura sit candida, colorem quo semel infecta est, non amittit, dicente Quintiliano: Nec lanarum colores, quibus simplex ille candor mutatus est, elui possunt: ita ingenium quod natura duce nititur ad bona, peruersis opinionibus et malis moribus a deo deprauatur, ut nihil rectum velit. Dra igitur libido, id est, corrupta prauis opinionibus corrupta, tincta, hoc est, infecta feruenti veneno, id est, frequenti actione, unde mos inoleuit, quemadmodum color a lana imbibitus, haud facile dimouetur. Venenum pro colore accipi, testis est Varo: Alba nec Assyrio fucatur lana veneno. An ne magis. Cruciatum corporis minores esse tormentis animi per comparationem ostendit. Perillus autem Atheniensis erem taurum tanta arte fabrefecit ut igne subdito, qui eius in alio includebatur, eiulans mugire putaretur. Hunc cum in Siciliam ad Phalaridem Agrigentinozum tyrannum detulisset, tali munere Phalaris ob insitam opinionem crudelitatis sue turbatus est. Ita que ipsum artificem in taurum conici iussit, ut primum artis sue periculum faceret. Et magis auratis. Democles assentator, Dionysii Syracusarum tyranni opes ac potentiam cum extolleret, beatamque eius vitam in tanta opulentia rerum assereret, eum ad coenam Dionysius invitauit, gladiumque seta alligatum supra eius caput appendi iussit, quo ille inter coenandum inspecto, pro nimio imminentis periculi metu, regalibus mensis abstinuit: quod animaduertens Dionysius, illi tyrannos itidem vivere, atque inter magnificos apparatus, imminentibus periculis cruciari affirmavit. Horatius: Districtus ensis cui super impura Cernice pendet, non Sicule dapes Dulcem elaborabit saporem, Non animum, citharæque cantus Somnum reducent.

Subter. nunc aduerbium est, sic apud Plautum: Hinc at que hinc, super subterque premor angustis. Intus pallescat. Pacatus: Ipsa sibi carnifex conscientia est. Diuus Ambrosius in epistolis: Sibi ipsum vnusquisque animum suum ferentium sui indicem, ultorem sceleris, et vindicem criminis habet. Idem: Nullus enim maior est dolor, quam is qui peccati microne vulnerat conscientiam, neque vllum grauius est onus, quam peccatorum sarcina, et pondus flagitiorum deprimunt animam, curuaturque usque ad terram, ne se erigere

Venenus.

Perillus.

Democles

Subter.

possit. S: autā fili, graua nimis delictorum pondera.
 Sæpe oculos, memini, tãgebam paruus oliuo,
 Grandia si nollem morituri uerba Catonis
 Discere, et insano multum laudanda magistro,
 Quæ pater adductis sudans audiret amicis.
 Iure, etenim id summū, qd dexter senio ferret
 Scire erat in uoto, damnosa canicula quantum
 Raderet, angustæ collo non fallier orcæ,
 Neu quis callidior buxum torquere flagello.
 Haud tibi inexpertum est curuos deprende-
 re mores,

Quæq; docet sapiens braccatis illita Medis
 Porticus, insomnis quibus indetonsa iuuentus
 Inuigilat, siliquis & grandi pasta polenta:
 Et tibi, quæ Samios diduxit litera ramos,
 Surgentem dextro monstrauit limite callem,
 Stertis adhuc? laxumq; caput compage soluta
 Oscitat hesternum, dissutis undique malis?

Ephrasis.

Ut memini, cum eram paruulus, corrumpebam sepe ocn
 los oleo, quia nollem discere declamationem gradibus ver
 bis compositam de nece Catonis Uticensis, et laudandam
 multum ab insano magistro, quam pater sudans audiret
 amicis conuocatis. Iure autem id faciebā, etem id p̄cipuū
 & potissimum erat in uoto & desiderio meo. scire quid lucri
 in ludo talaris faustus & utilis senio adferret, quantum uero
 dānosa canicula raderet, & auferret & nō falli collo angu-
 ste turricule in quā taxilli cōiiciuntur ab aleatoribus, ne ue-
 ritas esset peritior impellere flagello turbine. Tu uero pe-
 ritus es prauos mores a rectis discernere, et iam doctus
 es ea, quæ sapiens Stoicorum schola, in qua braccati Medici
 depicti sunt, docet, quibus p̄ceptis iuuenes uigiles et in-
 tonsi, et nutriti leguminibus ac grandi polenta dant ope-

ram. Et litéra. que diuulsi ramos a Pythagora Sannio duobus humanę vitę vijs applicatos, monstrauit tibi virtutis callem dextro limite surgentem. An stertis adhuc? caput tuum apertum, compage dissoluta, oscitando euaporat, quę heri nimium comedisti et potasti, malis tuis vndique quasi diffusis et resolutis.

Scholia.

- Sepe oculos.) Se quoque dum puer erat, vtilibus salubribusq; contēptis, delectabilia et voluptuosa quesisse scribit. Verum latenter innuit, se tunc venia dignum fuisse, vt qui rerū ignoratione, vitio puerilis etatis peccauerit. Sed cum quis iam proeclatioris etatis tam frequenter sit admodum, ad eamq; rerum cognitionem peruenerit, vt optime vitium possit a virtute discernere, eum venia indignum esse significat. Tangebam.) corruppebam. Britannicus legit tangebam, id est, yngebam. Olino.) Oleum oculis infusum quandam lippitudinem representat, quam in filijs dū parentes metuunt, eos a lectione auertunt. Infans.) id est, nimis concitato et agitato ad discipuli curam et institutionem. Sunt qui legendum censeant incano, id est, valde cano. Sudans.) vel p̄ timore, ne filius male recitet, vel p̄ legitima, vel ob labore in amicis conuocandis. Senio.) puncta sex in talo vel tessera. Cunicula.) seu canis in talo vnicum punctum continet, eiusq; iactus damnosus est. Propertius: Semper damnosi subsiluiere canes. Orca.) Orca fasficarium teres atque vniiformi specie, dicta a similitudine orce marinę beluę. M. Varro capit orcam pro vase vinario. Apud Persium infra pro vase balsamētorum ponitur. Nunc significat vasculum aleatorium, quo coniectatę agitatęq; tessere et tali mittuntur in aleam ad euitandas aleatorum imposturas. A Martiale dicitur turricula, ab Horatio pyrgus. Ut quidam tradunt orca vas est fictile lato aluo, angusto ore ac fundo, longiori collo, in quam inter ludentes pueros qui nucem inieisset, victor erat. Braccatis.) Bracca vestis est fluxa, in tonsa q; ac varij coloris, qua vtuntur frigidioris plage gētes. Ouidius: Pellibus et laxis arcēt mala frigora braccis. Hinc braccatus bracca vestitus. Pomponius Mela: Braccati sunt in totum corpus Sarmatę, et nisi qua vident, etiam ora vestiti. Porticus.) Stoicorum sectam significat, qui a porticu nomen sortiti sunt. In somnis.) Tria ponit obiter bonarum artium studiosis maxime necessaria, quorum primum vigilantia. Unde est illud in satyra quinta: At te nocturnis inuat impalescere char-
- Infans.**
- Senio.**
- Cunicula**
- Orca.**
- Bracca.**
- Braccat⁹**
- Tria studiosis maxime necessaria.**

tis. Seneca in epistola octaua: Nullus mihi per ocium dies exit, partem nocturnum studijs vendico, non vaco somno, sed succubo et oculos vigilia fatigatos, cadentesq; in opere detineo. Secundum nimij corporis cultus emittatio. Philosophi enim studiosi curam tondendi capilli, et expolient de cutis non habent. Idem in eadem epist. Hanc ergo sanam et salubrem formam vite tene, vt corpori tantum indulgeas, quantum bonę valetudini satis est. Durius tractandū est, ne animo male pareat. Et epistola 13. Honestum ei vile est, cui corpus nimis charum est. Tertium victus frugalitas: Nam vt diuus ad Nepotianum refert Hieronymus: pinguis veter non gignit sensum tenuem. Et Seneca epist. 15. Copia ciborum subtilitas impeditur. Horatius in epistola rum lib. 2. de vate: *Uiuat siliquis et pane secundo. Et tibi que Samos.* Pythagoras per literam que in duas partes diducitur, significauit nobis duas esse propositas vias, quarum dextra ardua et angusta nos ad virtutem inuitaret, sinistra vero lata et ampla vitij pateret. Qua de re carmen extat Vergilij Maronis elegantissimum.

Lra Py.
thagora

Est aliquid quo tendis, & in quo dirigis artum?
An passim sequeris coruos, testaq; lutoq;
Securus quo pesferat, atq; ex tempore uiuis?
Elleborum frustra, cum iam cutis ægra tumebit,
Poscentes uideas. uenienti occurrite morbo.
Ecquid opus Cratero magnos pmittere montes?

Disciteq; o miseri, & causas cognoscite rerum,
Quid sumus, & quidnam uicturi gignimur,
ordo

Quis datus, aut metæ q̄ mollis flexus & undæ,
Quis modus argenio, quid fas optare, qd asper
Vtile munus habet, patriæ charisq; propinqs
Quantum elargiri deceat, quem te deus esse
Iussit, & humana qua parte locatus es in re,

A. PERSII

Disce: neq; inuideas, q; multa fidelia putet
 In locuplete penu, defensis pinguibus umbris,
 Et piper, & pernae Marfi monumenta clientis,
 Maenaq; q; prima nondum defecerit orca.

Ephraſis

Est ne aliquid quo tendis arcum tuum, et in quo diri-
 gis eum? An ſequeris paſſim cornos, et per teſtam ⁊ per lu-
 tum, nihil curans quo pedes ferat, atque ſine prudentia vi-
 uis? Videre liceat homines fruſtra remedium querentes,
 cum iam cutis eorum egrota intumeſcet. Si ſapitis morta-
 les, occurrere morbo veniet. Nunquid opus eſt medico ꝑ
 mittere grandes pecuniarum aceruos? O miſeri, et diſcite,
 et cognoſcite cauſas rerum, quid ſumus, et propter quid gi-
 gamur victuri, quis ordo datus ſit nobis a deo, aut quam
 mollis et facilis ſit ſcerus meꝑ et vnde, niſi deſit ars et in-
 duſtria. Diſce quis modus ſit argeto, quid fas optare, qd
 vtile aſper nummus habet, quantum deceat elargiri pa-
 tris, et charis propinquis, qualem te eſſe deus iuſſit, ac q
 in gradu rerum humanarum locatus ſis, et quam faculta-
 tem rerum obtineas, ne plus minusve facias, quam con-
 ditio tua ferat. Nec afficiaris inuidia, quod aliquem ditio-
 rem te cernas, et qui penarium multis rebus referunt ha-
 beat, quas Umbri Marſis clientes ei donauerint.

Scholia.

Est aliquid quo tendis, ſenſus eſt: Uteris ne ratione et
 prudentia qua diſponis et in cuius moderamine temperas
 animi tui impetum, ad honeſtas actiones tempeſtiue re-
 cteq; peragendas? an ſine delectu rerum vagabundus er-
 ras, et nulla adhibita prudentia temere proiuis, quocunq;
 fert inordinatus appetitus? Tendis.) Sunt qui abſolute
 accipiunt, vt ſit ſenſus: Propoſuiſti ne aliquē finem, ad quē
 pergas? Sed mihi magis placet cōiungere. Tēdis arcū.)
 vt apud Maronem: Aut acres tendunt arcus. Stulte autē
 quidam deprauatores, pro in quo legunt, in quod, cum ſit
 omnino legendum in quo, ſic habent fere exemplaria, nec ē
 oratio parum congrua, ſed illis parum intellecta, in quo di-
 rigis arcū. Nō enim ſignificat in quod mittis ſagittas, ſed
 eſt ne aliquid quo tendas arcum, vbi quo non eſt aduerbi-
 um ſed caſus instrumenti, in quo hoc eſt, in cuius modera-
 mine dirigis arcum, id eſt, animi tui impetū. Eſtq; pulcher

Tendo.

Denotan-
 tur deprauatores.

rima metaphora a sagittarijs sumpta, quippiam habentibus quo arcum tendunt, et aliquid in quo eum dirigunt, ut certior ictus fiat. per arcum autem nunc accipio impetum, de quo Seneca epistola. 89. Ergo cum tripartita sit philosophia, moralem eius partem primum incipiamus disponere. Quam in tria rursus diuidi placuit, ut prima esset inspectio suum cuiusque distribuens, et estimans quanto quidem dignum sit, maxime vtilis. Quid enim tam necessarium, quam precia rebus imponere? Secunda de actionibus. Tertia de impetu. Primum enim est, ut quantum quidem sit, iudices. Secundum, ut impetum ad illa capias ordinatum, temperatiusque. Tertium, ut inter impetum tuum actionemque conuenias, ut in omnibus istis tibi ipsi consentias. Quicquid ex his tribus defuerit, turbat et cetera. Quid enim prodest, intus estimata habere omnia, si sis impetu nimius? Quid prodest impetus repressisse, et habere cupiditates in tua potestate, si in ipsa rerum actione tempora ignores, nec scias quando quidem, et vbi, et quemadmodum agi debeat? Aliud enim dignitates, et precia rerum nosse, aliud articulos, aliud impetus refrenare, et ad agenda ire, non ruere. Tunc ergo vti tibi concors est, vbi actio non destitit impetum, impetum ex dignitate rei cuiusque concipitur, proinde remissus acriorque, prout illa digna est peti. Hactenus Seneca. An passim seque. co. An nec loci nec temporis habita ratione ruis ad agenda quocumque te corui procedunt? per quos aptissime significatur iuuentis appetitus etatis calore nimis effervescentes ad intemperantiam, et ad vitia, que denigrant animum, nisi ratione cohibeatur, pro modo propensus. Adagium est *Συκοζώνη σπυρίς ἄβητις*, Aues queris, id est, *proverbiū* rem vagam, et captu difficilem sequeris. Pertinet et huc illud *proverbiū*: Absque scopo iaculari, quod de eis dicitur qui nihil certi propositum habent, quod sequantur, et ad quod instituti consilijque sui rationes referant. Lucianus in *Toxaride*: Quonia in presentis nullo proposito scopo iaculati sumus, denno ascito arbitro, alia amicorum paria apud illum referamus. Securus quo pes ferat. *Proverbiū* est, quocumque pes des ferent, pro eo quod est, quolibet. Conueniet vbi nihil certi spectatur, ad quod nostri dirigantur conatus. Lucianus in *Thermotino*: Neque iuxta *proverbiū* tum, quocumque nos pedes tulerint, illuc ibimus. Horatius in *odis*: Ire pedes quocumque ferunt, quocumque per vndas *proverbiū* Notus vocabit, aut protervus africanus. Ex tempore vti *Ex tpe vti* us. id est, sine premeditatione et providentia. *Ueni uere.*

Ex tēpo-
re viuere

enti occurrere morbo.) Prouerbiū est: Satiū est iniūis mederi quam fini. Theognis: Pharmaca nascenti sunt adhibenda malo. Quidius: Opprime, dū noua sunt, subiti mala semina morbi. Idem: Principiis obsta, sero medicina paratur, Cum mala per longas conualuere moras. Et rursus: Uidi ego, quod fuerat primo sanabile vulnus, Dilatum lōge dantha tulisse morē. Cratero.) Craterus illustris medicus fuit, de quo Horatius: Nō est cardiacus, Craterum dixisse putato. Magnos promittere montes.) Prouerbia-
lis hyperbole de iis, qui immensa promittunt. Salustius in
Catilinario: Maria, montesq; polliceri cōepti. Dicitur et au-
reos montes polliceri. Terentius in Phormione: Is senē
per epistolam pellerit, modo non montes auri pollicens.
Diuus Hieronymus in Rufinū: Ut cum mōtes auri pollici-
tis proferas. Disciteq; o mīeri.) Hi uersus ab Augustino
citantur libro de ciuitate de secundo, capite sexto. Causas
cognoscite rerum. Exhortatur ad sapientiē studium, quē
est nosse diuina et horum causas. Vergilius: Fe-
lic qui potuit rerū cognoscere causas. Quid sumus.) Pul-
cherrimum apud Gręcos adagium est: γνῶθι σεαυτόν, id est,
nosce teipsum, quo admonetur homo, ut naturam suam co-
gnoscat, cum enim sit animal ex mortali corpore, et immor-
tali rationaliq; anima compositum, contēpto corporis cul-
tu, scientiis uirtutibusq; animum studeat excolere, et uia
ad beatitudinem preparare. Aut quidnā uicturi q.) Non
enim ad hoc nati sumus, ut uentri atque somno dediti, cor-
poris voluptates more pecudum sectemur, neq; rursus ut
dies et noctes solliciti, magnam pecunię vim congeramus,
sed ut pie iusteq; uiuendo ueram beatitudinē cōsequamur.

Craterus

prouerbiū

prouerbiū

Ordo quis datus.) Deus omnium rerum conditor opti-
mus maximus inter animalia dedit nobis ordinem honesti-
simum, quem ut intueamur, ne uitiis infra pecudes redacti
isaceamus, omni studio elaborādum. Diuus Ambrosius in
operis sex dierum libro sexto: Caue o homo pecudum mo-
re curuari. Caue ne in alium te non tam corpore quam cu-
piditate deflectas. Respice corporis tui formam, et speciem
congruentem celsi uigoris assume. Si sola animalia prona
pascantur, cur te in edendo sternis ipse, quem natura non
strauit? Cur eo delectaris, in q; nature iniuria est? Cur no-
ctes et dies cibo intentus, pecorum more terrena depasce-
ris? Cur illecebris corporalibus deditus, ipsum te inhono-
ras, dū uētri atq; eius passioibus deseruis? Cur intellectū

tibi adimā, quē tibi creator attribuit? Cur te iumentis cō-
 paras, a quibus te voluit deus segregari, dicens: Nolite fi-
 eri sicut equus et mulus, quibus non est intellectus: Aut si
 te edacitas equi, intemperantiæq; delectat, et ad huncire ad
 foeminas voluptati est, delectet in freno maxillas tuas cō-
 stringi. Si crudelitate pascaris, ferarū hęc rabies est, quę
 propter sequitiam trucidantur. Vide, ne in te quoque crude-
 litatis tuę vertatur immanitas. Hęc Ambrosius. Sunt et
 inter homines diuersi ordines, decet autē suum vnumquē
 que ordine, quem deus assignauit, contentum viuere, et re-
 ctis officijs ducem sequi, eiusq; præceptis diligēter obtem-
 perare. Aut metę quam mollis flexus et vnde.) Discite, si
 deum optimū ducem sequentes, sapientia et industria vta-
 mini, quam facile per vndas huius seculi nauigando, pos-
 sitis ad metam peruenire, et longos cursus (vt ait poeta) cir-
 cūflectere, ac pulcherrimorum certaminum egregie præ-
 mia feliciter adipisci. Quod sane difficilimum fuerit, si vos **Meta.**
 inertię submiseritis, ac ignauię. Meta, terminus est ipsius
 cursus, ad quam nō satis est peruenisse, nisi etiam circum-
 eatur, in quo industria laborq; requirit. Est enim difficul-
 tas circa flexum metę. Nam si quis nimis adheret, pericu-
 lum est ne currus aut naus in eam illidatur, et rotas vel
 remis amittat: Sin autem nimis longo illam spatio euitet,
 potest qui sequitur, inter metam et illum breuiori via dela-
 tus, ex secundo prior effici. Artificio igitur opus est, quod
 ostendit Papinius, dicens: Flectere si posset circum compē-
 dia metę. A metiendo autem meta dicta est, vel quod in di-
 menso spatio posita sit, vel quia illam metantur quadrige,
 nauesve circūcurrentes. Ponitur per translationem pro
 quolibet termino. Ouidius in tristibus: Detur inoffensę vi-
 tę tibi tāgere metam. Per metam hic quoque terminum vi-
 tę et mortem accipe, quam sapiens non omnino vitat, cum
 velit assequi beatitudinem, quę in hac vita nō potest habe-
 ri, nec tanto impetu incurrit, vt frangatur, et remis am-
 missis aut gubernaculo pericliterur, eternęq; morti subiciat,
 sed circūflectit, et corporis morte vitam animo comparat
 sempiternam. Flexus metę, qui fit circa metam: Flexus vn-
 de, qui fit per vndam, vt apud Vergiliū: Effugit ante ali-
 os, primasq; elabitur vndis Turbam inter frenitumq; Sy-
 as. Miror quosdā non ineruditos, vnde, pro aduerbio hic **In enarka**
 accipere, cum sit nomen, quod etiam testantur antiqui co- **tores.**
 dices, in quibus per diphthongon scriptum est. Non enim
 Persius ad quamlibet alludere metam videtur, sed ad eā,

A. PERSII

que est apud Maronem in quinto *Aeneidos*: *Hic viridem*
Aeneas frondenti ex ilice metam Cōstituit signum nautis
pater. Et sane quam apte hanc vitam vndoso freto compa
rat, in qua per tot fluctus, & tanta rerum pericula cupimus
ad felicitatis metam pervenire. Quis modus argento.
Que mensura pecunię conquirēde sit statuēda, docet opti
me Juvenalis: Mensura tamen que Sufficiat census, si q̄s
me consulat, edam: In quantū sitis atque fames, & frigora
poscunt Quid fas optare. Socrates nihil ultra petendū
 a deo arbitrabatur, quam ut bona tribueret, quis is sciret
 optime, quid vnicuique foret vtile. Juvenalis: *Orandum est*
 ut sit mens sana in corpore sano. *Fortem posce animū mor*
 tis terrore carentem, & reliqua. Nummus asper. Num
 mi signo notari contrectando digitis asperi sunt: cōtra au
 rum vel argentum non habens moneram, leue est. *Disce,*
neque inuideas. quia sapientię nullus thesaurus prestat.
Mena, piscis colorem mutans, cāctidus hęceme, niger est a
te, qui & hālec dicitur, gręce *μαίης* *ΙΙΟ.*

Asper nū
mus.

Mena.

Hic aliquis de gente hircosa centurionum
 Dicat, quod satis est sapio mihi: non ego curo
 Esse quod Arcesilas, ærumnosiq; Solones
 Obstipo capite, & figentes lumine terram,
 Murmura cum secum & rabiosa silētia rodūt,
 Atque exporrecto trutinantur uerba labello,
 Aegroti ueteris meditantēs somnia, gigni
 De nihilo nihil, in nihilum nil posse reuerti.
 Hoc est cur palles, cur q̄s non prandeat, hoc est.
 Hos populus ridet, multum torosa iuuentus
 Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos.

Ephrasia.

Hoc loco quispiam de piloso, et graneolēti militum ge
 nere dicat: *Sapio, quod satis est mihi. Non ego curo esse*
id quod Arcesilas, et laboriosi miseriq; philosophi fuerūt,
obstipo et obliquo capite, atque oculos in terram defigen
tes, quando rodunt secum murmura, et rabiosa silentia, at
que trutinantur uerba labris extensis, meditantēs somnia,
qualia sunt eorum qui diu egrotant, ex nihilo nihil gigni

posse, nihil resolui in nihilum. Hoc est cur nimio studio factus es pallidus: hoc est cur aliquis abstineat a prandio. Hos philosophos vulgus habet ludibrio, et apprime validi iuvenes distorti naribus, tremulos cachinnos ingeminentes, hos subsannant.

Scholia.

Hircosa.) Hircus per metaphorā dicitur foetor ille ex pilis subalaribus prodiens. Unde hircosus, qui nimis abundat hircō. Arcesilas.) philosophus hic academicus fuit.

Hircus.
Hircosus.
Arcesilas
Solon.
Obstipus

Solones.) philosophi. Solon Atheniensis vnus septē sapientum Græcię. Obstipō.) obliquo. Horat. Stes capite obstipō multum similis metuenti. Obstipi dicuntur, quibus colla rigent, et in humerū capita inclinata sunt. Figentes lumine terram.) ita oculum in terram dirigentes, vt sagitta solet in scopum. Figentes dixit, quasi transfigentes et iaculantes. Varo: Et figere cernos. Firis oculis intueri prouerbialiter dicitur pro eo, quod est artētius accuratiusq; considerare. Rabiosa fil. rodūt.) Sumptum est a canib⁹, qui in rabiem versi non latrant clare, vt solent, sed silent et mordent. ita et philosophi diuersas in se opiniones et alterationes agitantes, quasi rabiosa silentia rodere vidētur.

Signi de ni.) Secundum omnes philosophātes ex nihilo nihil fit. Unde Lucretius li. i. Nullā rem e nihilo gigni diuinitus vnquam. Sed tenenda est nobis theologorum sententia, dicentium deum ex nihilo mundum creasse.

Inspice, nescio qd trepidat mihi pectus, et egris
Faucibus exudat grauis halitus, inspice fodes,
Qui dicit medico: iussus requiescere, postquam
Tertia compositas uidit nox currere uenas,
De maiore domo modice sitiente lagena
Lenia loturo sibi Surrentina rogabit.
Heus bone, tu palles. Nihil est. Videas tñ istud
Quicquid id est, surgit tacite tibi lutea pellis.
At tu deterius palles, ne sis mihi tutor:
Iam pridem hūc sepeli, tu restas. Perge, tacebo.
Turgidus hic epulis, atq; albo uentre lauatur,
Gutturē sulfureas lente exhalante mephites.

A. PERSII

Sed tremor inter uina subit, calidumq; trientem
 Excutit e manibus, dentes crepuere reiecti,
 Uncta cadunt laxis tunc pulmentaria labris.
 Tunc tuba, candelæ, tandemq; beatulus alto
 Compositus lecto, crassisq; lutatus amomis,
 In portam rigidos calces extendit: at illum
 Hesterni capite induto subiere quirites.

Ephrasis.

Is egrotus qui dicit medico: Inspice, pectus trepidat mihi, nescio propter quid, et grauis halitus erudat egris faucibus, fodes inspice, quid morbi sit, iussus a medico requiescere, postquam vidit tertia nocte febrem non reuertisse, rogabit lenia uina Surrentina dari in modica lagena, ex domo ditioris amici, sibi balneum ingressuro. Medicus autem reuolvens eum reuocat, ne balneum intret: Neus bone, tu palles. Respondet egrotus: Nihil est. Medicus: Tamē videas istud, quicquid id est, cutis crocei coloris tibi latenter intumescit. Egrotus: At tu palles deterius quam ego, nescis tutor mihi. Jam pridem sepeliri hunc tutorem, tu restas a me sepelietus. Medicus: Perge, tacebo. Hic egrotus, cōtemptis medici monitis, turgidus epulis, et pallido ventre lauatur, gutture exhalante tarde graueolentes halitus. Sed tremor occupat hominem inter uina, et excutit e manibus eius calidum poculum, dentes denudati crepuerūt. Uncta pulmentaria excidūt tunc ore, illius labris apertis. Tunc tubæ et candelæ ad funus efferendum preparantur: et tandem diues, quem vulgus existimabat beatum, compositus alto lecto, et perfusus crassis ungentis extendit calces iam morte rigidos in portam: at liberti, pridie mortem domini libertate donati, accepto pileo, funus illius efferūt ad sepulturam.

Scholia

Inspice nescio quid. Quemadmodum egrotus qui medici monita contemnit, non eum, sed seipsum fallit: ita iuuenis qui philosophos irridet, non eis nocet, sed suę ipsius salutis aduersatur. Est autē philosophia animi medicina, sicut medicina corporis philosophia. Postquam tertia con.)
 Medicinę Persius non ignarus, ea profecto ponit, quę ve

teres medici obseruauerūt. Celso enim auctore libro tertio. Ubi corpus egrotare incipit, quamuis vnam febriſ accessum ſecuta integritas eſt, tamen quia tertiana timeri po- teſt, expectandus eſt dies tertius: et vbi acceſſionis tempus præteriſt, cibus dandus eſt, ſed exiguus, quia quartana quæque timeri poteſt. Hic autem die tertia cum videret febriſ non reuertiffe, tanquam omni periculo liberatus, ad præſtiti- num victum et incontinentiam rediit. Modice ſitiente) Modicum capiente. Surrentina.) hæc vna dicta ſunt a Surrentinis montibus Campaniæ, et propter tenuitatem ſalubritatemque conualeſcentibus maxime probata erant.

Heus bo. t. pa.) Medici verba ſunt, ne ſe lauet, nene lar- gius vino vtatur, quoniam palleat, admonētis. Nil eſt) Valetudinem diſſimulat egrotus, vt ad præſtinam luxuriã relabatur. At tu deterius palles.) Conuiuiatur medico, monens ne ſibi tanquam cuſtos et tutor ſit. Ne ſis mihi tu.) ne mihi præſcribas atque imperes. Horatius: Sine ego præue, Seu recte hoc volui, ne ſis patruſ mihi. Hunc.) tutorem. Sepeli.) per apocopen pro ſepeli. Tu reſtas.) cupio et te, qui me vis regere, ſepeliſe ſicut tutorem meum ſepeliui. Horatius. Omnes compoſui felices, nunc ergo re- ſto. Conſice. Perge, tacebo.) Verba medici irati, et diſce- dentis. Mephitis.) eſt terre putor ex aquis maxime ſul- furatis, atque corruptis proueniens. Maro: Sequamque ex- halat opaca mephitim. Tunc tuba.) Legitur et hinc: ſed, tunc, magis arridet. In funeribus dignioribus olim tuba canebatur, in plebeijs tibia. Beatus.) Apte diuinitiuo vtitur, ironicos loquens, et ſignificans minime beati, tæſtæ vulgo videatur.

Tange miſer uenas, & pone in pectore dextrã.
 Nil calet hic, ſummoſque pedes attinge, manuſque.
 Non frigent, uifa eſt ſi forte pecunia, ſiue
 Candida uicini ſubriſit molle puella,
 Cor tibi rite ſalit, poſitum eſt argente catino
 Durum olus, & populi cribro decuſſa farina.
 Tentemus fauces, tenero latet hulcus in ore
 Putre, quod haud deceat plebeia radere beta.
 Alges, cū excuſſit mēbris timor albus ariſtas.

A. P E R S I I

Nunc face supposita, seruescit sanguis, & ira:
Scintillant oculi, dicisq; facisq;, quod ipse
Non sani esse hominis, nō sanus iuret Orestes.

Ephrasis.

Miser quispiam inuenis ait medico: Tange venas me-
as, et pone dexteram tuam in pectore meo. Respondet me-
dicus: Nullum in te febricitantis calorē deprehendo. In-
uenis: Et attinge extremitates pedum ac manus mearū.
Medicus: Non frigent, sed alium in te morbum deprehē-
do. Cum enim corpore sano sis, mente nō recte vales, nam
& auaritia & libidine estuas. Si forte pecuniam vidisti, siue
formosa vicini puella molliter tibi subrisit, cor recte tibi sa-
lit. At si durum olus appositum est frigidus catino, et panis
plebeius ac secundarius, tentemus fauces tuas, putre hul-
cus latet in ore tenero, quod haud deceat tangere vulga-
ri olere. Alges, quando timor pallore inducēs excussit me-
bus pilos. Interdū materia subiecta, sanguis circa cor ef-
feruescit, & oculi scintillant ira. Et dicis, et facis id, quod
ipse Orestes non sanus iuret esse hominis non sani.

Scholia

Tange miser venas.) Deridet enim qui corpore se sum-
mat egrotum, cū vitijs animi laboret. Non frigent.) Nul-
lum adueniētis febris indicium video. Solet enim frigus
febrim precedere, ac tunc extreme partes prius frigere in-
cipiunt. Visa est si forte pe.) Auarus (vt in quodam ser-
mone diuus ait Ambrosius) grati⁹ aurum intuetur, quam
solem videt. Subrisit molle.) Sic Propertius: Risit et ar-
guto quiddam promisit ocello. Catino.) genus est vasis
escarij. Timor albus.) ab effectu, facit enim pallidos. Cor-
metuentes pallefcant, nō est in occulto. Natura est cū qd
de extrinsecus accidētibus metuit, in altum tota dirigitur,
sicut nos quoque cum timemus, latebras et loca nos occu-
lētia querimus. Ergo tota descendens vt lateat, trahit se-
cū sanguinem, quo velut carru semper vehitur. Hoc demer-
so, humor diluitor cuti remanet, et inde pallefcit. Ideo ti-
mētes & tremunt. q̄a virtus animę introsum fugiens ner-
uos relinquit, quibus tenebat fortitudo membrorum, et in-
de saltu tremoris agitantur. Aristas.) Pulos qui in huma-
no corpore velut ariste in spica sunt. Ariste proprie sunt acu-
lei spicarum, dicte quod cito arescant. Excussit.) excuti-
endo crexit. Virgilius: Obsupni, steteruntq; conue, et vox

Timētes
cur palle-
ant & tre-
mant.

Arista.

faucibus hæsit. Arist. problematum sectiõe s. questione 18.
docet quamobrem quoties inhorrescimus, pili eriguntur.

Feruescit sanguis. Ira em̄ est ebullitio sanguinis circa cor. Scintillant oeu. Ouidius: Ora tument ira, nigrescunt sanguine venę, Lumina gorgoneo seuius angue micant.

Orestes. Hunc ob matricidiũ conscientiam furijis exagitatatum fuisse notissimum est. Et igit̄ de insania cuiuspiam irranti, vt qui sit expertus ipse, magis credendum videtur.

A R G V M E N T V M .

In quarta stultus rex, censoresq; notantur.

S A T Y R A Q V A R T A .

REm populi tractas (barbatum hoc crede
magistrum

Dicere, sorbitio tollit quem dira citutæ)

Quo fretus? dic hoc magni pupille Pericli:

Scilicet ingenium, & rerum prudentia uelox

Ante pilos uenit, dicenda tacendaq; calles.

Ergo ubi commota feruet plebecula bile,

Fert animus calidæ fecisse silentia turbæ

Maiestate manus, qd̄ deinde loquere? quirites

Hoc puto non iustum est, illud male, rectius

istud,

Scis etenim iustum gemina suspendere lance

Ancipitis libræ: uerum discernis, ubi inter

Curua subit, uel cum fallit pede regula uaro:

Et potis es nigrum uitio præfigere ihera.

Quin tu igitur summa nequiq; pelle decorus

A. PERSII

Ante diem blando caudam iactare popello
 Desinis, Anticyras melior sorbere meracas?
 Quæ tibi summa boni est? uncta uixisse patella
 Semper, & assiduo curata cuticula sole?
 Expecta, haud aliud respondeat hæc anus:

i nunc,

Dinomaches ego sum, suffla, sum cædidus, esto
 Dum ne deterius sapiat panucia Baucis,
 Cum bene discincto cantauerit ocyma uernæ.

Ephrasis.

Rempublicam tractas, crede Socratem philosophum,
 qui mortifero haustu cicute Athenis extinctus est, dicere
 hoc: O pupille magni periculis, dic hoc q̄ confusus accedas
 ad tractandam rempublicam? Scilicet ingenium, et uelox
 rerum prudentia uenit tibi ante pubertatem, prudens no-
 sti, quæ dicenda sint, et quæ tacenda. Ergo quando vulgus
 estuat furore et seditione, cupis auctoritate tua manu signi-
 ficante, inducere faceres silentium multitudini concitate,
 quid tum dicturus es? Quiritis optimor, hoc non est iustum
 illud male ageretur, istud rectius. Etenim scis suspendere
 iustum in duabus lancibus ancipitis libræ, et discernis re-
 tremitate intorta fallit. Et potes præfigere vitioso homini
 mortiferum theta. Cur igitur tu frustra speciosus extrema
 cute, cum intus sis turpis, non desinis ostentare te ante te
 pus blandienti populo, qui aptior es puris et simplicibus el-
 lebori potionibus insaniam tuam purgare, quam per sum-
 mati te subicere? Quæ est tibi finis bonorum? an uiuere sem-
 p̄ epulis delicatis, et indulgere corporis voluptati? Expe-
 cta, hæc anus non aliud respondeat: I nunc et gloriare, et
 iacta, ego sum generosus, sum pulcher. Concedo quidem,
 dummodo scias hanc anũ pannosam non sapere minus te,
 cum bene uenalia proclamauerit pigro uernæ ocyma, et id
 genus herbas.

Scholia.

Rem populi tractas.) Hęc satyra ad Platonici dialo-

gi. qui primus Alcibiades vocatur, exemplar veluti delin-
 neata est. Castigat apud Platonem Socrates Alcibiadem
 tãquam nihili hominem ac imperitum, nimisq; gloriofum.
 quod esset in Atheniensium concione dicturus, quę nesci-
 ret, ac disputaturus de iusto & iniusto, cum ipse iustorum at
 que iniustorum inscius foret, hic autem clanculum carpẽ
 tur Nero, qui vix dum pueritiã egressus, Romanum im-
 perium occupavit, cum per etatem & rerum imperitiã, qđ
 agendum, quidve dicẽdum esset, ignoraret. Verum ne in
 principem suũ aperte videatur inuehi, Socratem inducit,
 qui Alcibiadem discipulum suum reprehẽdat. **Barbatum**
 magistrum.) philosophũ. Iuuenalis: **Barbatus** licet admo-
 ueas mille inde magistros. **Cicute.**) Cicuta herba est,
 cuius succo venenoso mortem obiit Socrates. **Apule. lib.**
ro. de asino aureo: Nonne diuinę prudẽtię sener, quem sa-
 pientia pretulit cunctis mortalibus deus Delphicus, frau-
 de et inuidia nequissimę factionis circumuentus, vlenit cor
 ruptor adolescentię, quam frensis coercebat, herbe pestilẽ-
 tis succo noxio peremptus est, relinquens ciuibus ignomi-
 nię perpetuę maculam. **Magni pupille Pericli.**) Pericli
 pro Periclis, vt Achilli pro Achillis. Alcibiades, vt scribit
Plutarchus, arcto gradu propinquitatis Pericli coniunctus
 erat, sub cuius tutela, mortuo Clinia patre, fuit. **Pupillus**
 dicitur qui orbatu est patre. Pericles dux fuit Atheniensis
 um clarissimus. **Scilicet ingenium.**) Hi decem versus
 ironicos legendi sunt. **Hoc puto.**) Ita legendum vide-
 tur quibusdam doctissimis, quibus libenter assentior, tam-
 etsi Priscianus libro decimoquinto tradat quosdam puta-
 quoque aduerbium esse accipere, ideoq; Persium id corri-
 puisse. Sed id nec Priscianus approbat, nec nobis verũ vi-
 detur. **Uarus.**) **Uarus** dicitur qui introsum pedes vel cru-
 ra obtorta habet. Accipitur pro oborto & inflexo. **The-**
ta prefigere.) significat damnare. **War.** **Noti mortiferum**
pretoris **Castrice** signum, **Est** operę precium discere **theta**
nouum. **Ausonius:** **T**unusq; nomen **theta** sectilis signet. &
 apud veteres nota condemnationis fuit, quo significatur
deus **id est,** mors. x vel, vt quidam tradunt, & absolutio-
 nis, **M. L.** signum fuit ampliationis, quod significat non li-
 quere, sed causam amplius agi oportere. **Summa neq-**
quam pelle decorus.) **Horatius** in epist. **Introsum** turpẽ,
 speciosum pelle decorus. **Caudam** iactare.) ostentare te,
 blandiendo, seu blandiri, et adulari, quod a canibus tractũ
 videtur. Dicitur et cauda blandiri, qui spe commodi cupiã

Barbat^o
magister^o

Pupillus.
Pericles.

Uarus.

proverbis

A. P E R S I I

- adulatur. Aristophanes in equitibus Erasmo interprete:
 Qui cauda alludens, cum coenam obseruat amica, Te spe
 crante alio, tua edulia deuorat ille. **Anticyras.**) Strabo
Anticyra libro geographiæ nono, duas Anticyras ostendit, et in al-
 tera quæ sit post Crissam oppidum, elleborum nasci: in alte-
 ra eiusdem nominis, quæ sit ad sinum Maliacum et Oetam
 montem, optime temperari, atque in eam quam plurimis e re-
 giõibus adnavigari sanitatis gratia. Horatius: Nauiger
 Anticyram. Idem: Danda est ellebori multo pars maxima
 auaris. Nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem,
 id est, quicquid ellebori in Anticyra vel nascitur vel sumit-
 tur. Ita et hic Anticyram pro elleboro posuit. Ad insanum
 prouerbialiter dicitur: Bibe elleborum, et elleborum ede, el-
 leboro te purga, propterea quod olim plurimus usus fue-
 rit huius herbe ad leuanda capitis et mentis vitia. Lucianus
 in dialogo Menippi ac Cæcili: Desipis Cæcili, ut ve-
 re dicam, elleboro potu tibi est opus, eoque sane meraco. Ho-
 ratius: Expulit elleboro morbum bilemque meraco. Ouid.
 I bibe, dixissen purgâtes pectora succos. Quicquid et in to-
 ta nascitur Anticyra. Quæ tibi. perperam quidam legunt,
 quo. Dinomaches.) Hic Atheniësis vir clarissimus fuit,
 a quo genus maternum duxit Alcibiades. Pannucia.) pã-
 nosa. Pannucius dicitur pannosus et vilibus vestimentis in-
 durus. Baucis.) inopis scennine nomen est sumptum, ut vi-
 detur, ex Ouidio. Ocina.) Ocimû est herba hortensis bo-
 ni odoris, græce scribitur *ὄκυμα*, inuenitur et per *γ' ὄκυμα*.
 Sunt qui hoc loco scribendû dicant per *z ozima*, deductumque
 nomen ab *ὄζειν*, quod est redolere. Horum iudicio *ozim-*
 um est herba odorata condimentis idonea. Ocimum ve-
 ro pabuli genus, quo bobus aluum sisti tradunt.

Vt nemo in sese tentat descendere, nemo?
 Sed præcedenti spectatur mantica tergo,
 Quæstieris nostin? Vectidî prædiâ? cuius?
 Diues arat Curibus, quantum non miluus ob-
 erret.

Hunc ais? hunc, dñs iratis, genioque sinistro:
 Qui quandoque iugum pertusa ad compita figit,
 Seriolæ veteris metuens de radere limum,

Ingemit, hoc bene sit, tunicatū cū sale mordēs
Cepe, & farratam pueris plaudentibus ollam,
Pannosam fæcem morientis sorbet aceti.

Ephrasia.

Quomodo nemo tentat descendere in sese? nemo inquit
sua ipsius vitia perscrutatur, sed aliorum semper vitia cer-
nimus. Si quæsieris ex aliquo: Nosti ne prædia Uectidij?
Respondet ille te interrogans: Cuius Uectidij? Respōdes
ei: Illius Uectidij, qui diues arat Curibus tantū agri quā
tum miluus nō circumuolat. Respōdet ille tibi: Nis ne hūc
Uectidium? noui hunc hominem, uiuentem dijs iratis, & ge-
nio aduersante, qui tam auarus est, vt arando, etiam in cō-
pitis aratrum ligat, atq; aliquam partem attritę vię aratio-
ne comminuat: qui metuens deradere limum veteris serio-
le, vehementer gemit, dicēs: Hoc deus bene vertat, & mor-
dens tunicatū cepe cum sale, ac puluem ex farre, sorbet pā-
nosam fæcē deficiēris aceti, puerj lætantibus.

Scholia.

Ut nemo. Inuehitur in eos, qui cito vident aliena vi-
tia, cum ad sua sint inquirenda tardissimi. Nemo. Hanc
dictionem geminat ad maiorem admirationem, effectusq; **proverbis**
sui expressionem in legentium animis imprimendam. In se
descēdere, est sua ipsius vitia quempiam inspicere, transla-
tū vel a fodinis, vel a cellis, in quas q̄ descendūt, qd̄ illic re-
positū reconditūq; sit nosse possunt. Sed præc. spe. m. t.)
Finit Aesopus singulos mortales binas habere maticas,
hoc est, peras, alterā añ pectus, alterā a scapulis, tergoq;
propendentē. Sed in puorē (inq̄t) aliena vitia unmittim? **proverbis**
in postiora nostra. Catul. Sed nō videmus maticę quod
in tergo est. i. non videmus nra ipsorū vitia, cū aliena curi-
osis oculis perspiciamus. Seneca tarās id genus hoies p̄-
posteros: Papulas, inq̄t, obseruatis aliens, obisti plurimis
hulceribus. Cōsimilis est illa euangelica sententia, quę eos
accusat, qui in alieno oculo festucam videntes, in suo trabē
nō aspiciunt. Diuus Hiero. Qui per trabem oculi sui festu-
cam alterius nitatur eruere. Hoc hominum genus Hora-
elegantè notat: Cū tua peruideas oculis mala lippus in-
unctis, Cur in amicorū vitis ram cernis acutum, Quam **Mantica.**
aut aquila, aut serpens Epidaurius? Mantica, est sacculus
forteus sarcinulis ferendis aptus. Lucilius:
Mantica canterij costas grauitate premebat.

A. PERSII

Aectidi. Aectidi. Aectidium posuit pro viro diuite & locuplete.
 Curibus. Cures vrbis quondam Sabinorum insignis,
 nunc autem viculus. Quantum non in. ob.) Prouerbia-
 lis est hyperbole, de homine supra modum locuplete, cui
 tantum sit agrorum, quanti nec miluus peruolet. Hoc in-
 tatus Iuuenalis: Tot miluis, inq̄t, intra tua pascua lassis.
proverbiū *Dijs iratis.*) Sic Terētius: Nescio, nisi deos iratos fu-
 isse mihi satis scio, qui auscultauerim ei. Idem: Mihi vsu ve-
 nit hoc scio, Memini relinqui me, deo irato meo. Horatius:
 Immeritusq̄ laborat Iratis natus pariter dijs, atque poe-
 tis. Sento sinistro.) nature deo parum propicio. Auar⁹
proverbiū enim dicitur genium defraudare. Sensus malus prouerbi-
 aliter dicitur pro demone aduerso, et infortunium adferen-
 ti. Qui quandoque iugum.) Qui ita auarus est, vt arā-
 do etiam in compitis aratrum figat, atque aliquam partē
 attrite vig aratione comminuat. Sunt qui ad compitalia re-
 ferentes dicant eum ita auarum esse, vt cum compitalia fa-
 cra fierent, ceteris feriatis, ipse antequam ad sacra perge-
 ret, terram araret, atque subinde cum bobus et aratro ad
 sacrificium post arationem accederet. Possumus et hunc
 sensum elicere: Qui quandoque iugum pertusa ad compita
 figit, id est, qui aliquando bones suos figit ad compita per-
 fracta, vt ibi pascantur qualicumque gramine ex via publi-
In q̄sdam ca, quo parcat pabulo suo. Non placet eorum expositio, q̄
expósito- quandoque duas dictiunculas faciunt, omnem adimentes
res. poetę elegantiam, qui si id voluisset, non quę superuacuum
 posuisset, sed ira potuisset multo rectius dicere: Qui si quā-
proverbiū do iugum et cetera. Hoc bene sit.) gręce καλώς ἔσο,
 bene sit, omnis vox est, qua vtebantur rem quampiam no-
 nam & arduam auspicantes. Hic per ironiam posuit de re ri-
 dicula nulliusq̄ momenti, perinde quasi maxima. Et No-
 uem versus numis impuri de industria sunt omitti, ne pudē-
 ce inuenturis aureo fœdis vitijs offendantur.

Cædimus, inq̄ uicem præbemus crura sagittis.
 Viuitur hoc pacto, sic nouimus: ilia subter
 Cæcum uulnus habes, sed lato balteus auro
 Protegit: ut mauis, da uerba, & decipe neruos,
 Si potes. Egregium cum me uicina dicat,
 Non credam? Viso si palles improbe nummo,

Si facis in penem quicquid tibi uenit amarum,
 Si puteal multa cautus uibice flagellas,
 Nequiquam populo bibulas donaueris aures.
 Respue quod non es, tollat sua munera cerdo.
 Tecū habita, & noris quā sit tibi curta supellex.

Ephrasis.

Uicissim carpinus, et carpinur. Mortalium uita hoc modo agitur, ita uiuere didicimus. Habes occultum uulnus subter illa, sed balteus lati auri protegit id, quo minus uideatur: age ut inaus, da uerba, et falle vires tuas, si potes. Irritatus his uerbis gloriosus homo: An, inquit, non credam me esse uirum egregium, cum vicini me talem predicent? Respondit poeta: O improbe, si palles uisa pecunia, si facis quicquid libido amarulenta tibi unperauit, si cautus grauib⁹ usuris debitores affugis, frustra applicaueris uulgo aures assentationum capratices. Respue et ne assume tibi id quod non es. Auferat assentator suas adulationes. Domi tue uiue, et cognosce quam diminuta supellex sit tibi, quamq; multa desint.

Scholia.

Cēdimus.) Commune mortalium uicium esse dicit, ut alius alium reprehēdat. Est autem hic uersus prouerbialis, prouerbis cuius est hęc sententia: Uicissim carpinus, et carpinur: ridemur, et ridemur: mordemur, et mordemur: ledimus, et ledimur. Sumptum autem est a re militari. Horatius in epi. Cēdimur et totidem plagis consumimus hostem. Sed lato. b. a. prot.) Sed hoc tuum scelus ab opibus tegitur. Quia uero illa dixit, ideo balteo tegi subiūxit. Nam balteus cinguli militaris genus cum latum sit, illa ipsa operit quę sub lateribus supra cōpendices sita sunt. Balteus per t exile scribendum est. Da uerba.) Sicut miles uulneratus aliorum aspectū, dissimulato uulnere, fallere quidem potest, neruos autem et vires suas decipere nō potest, quibus uulneris dolor est detrimento, ita uiciosus homo uulgum decipere facile potest, occultando uicia sua, sed suam ipsius conscientiam fallere non potest. In penē amarum.) Ab effectu, quā multarū amaritudinis causa est uenerea libido. Uenit pteritū a uenio, nō a ueneo. Fallunt quę nodū in sirpo quęrentes accipiunt pro uēditur. Puteal, locus Romę fuit ad quem cōueniebant forēnatores uel tribunal pretoris. Sē

A. PERSII

sus est: Si grauis & molestus es debitoribus, dū vsuras exi-
 gis, et cogis eos ad solutionem. **Uibex.** Uibex est signū,
 quod relinquit scutica, dicta quod visat. **Cerdo,** vilis ho-
 mo lucrum sectās, qui artes illiberales exercet. **Uibex** est
 lucrum significat. Aut quod non minus placet. **Cerdo** dicitur
 fraudulentus assentator, ab eo quod græce *κέρδιον* vul-
 pes dicitur, vt alludat ad Aesopi apologum de vulpe & co-
 no. quem refert Apuleius in floridis: Assentator enim dū
 maxime blanditur, tendit insidias et fraudem struit. **Te-**
 cum habita. id est, tuapte supellectile te metire, ac tuis ipsi
 in malis bonisve te ipsum expēde. Translatum ab ijs, qui
 in principum familijs agunt, et ex alienis opibus, perinde
 quasi suis intumescunt, quibus si domi vīuendum sit, vix sa-
 linum habeant, quod apponant **Horatius:**
Aedibus in nostris quæ praua aut recta gerantur.

Uibex.
Cerdo.

proverbium

ARGUMENTVM.

Cornutum laudans aperit penultima seruos.

SATYRA QUINTA.

VAtibus hic mos est, centum sibi poscere
 uoces,
 Centum ora, & linguas optare in carmina cen-
 tum,
 Fabula seu mœsto ponatur hianda tragœdo,
 Vulnera seu Parthi ducentis ab inguine ferrū,
 Quorsum hæc? aut quantas robusti carminis
 offas
 Ingeris, ut par sit centeno gutture niti?
 Grande locuturi nebulas Heliconæ legunto:
 Si quibus aut Prognēs, aut si quibus olla Thy-
 estæ

Feruebit, sæpe infulso cœnanda Glyconi.
 Tu neq̄ anhelâti, coquitur dum massa camino,
 Folle premis uentos : nec clauso murmure rau-
 cus,

Nescio quid, tecum graue cornicaris inepte:
 Nec sclopo tumidas intēdis rumpere buccas.
 Verba togæ sequeris, iunctura callidus acri
 Ore teris modico, pallentes radere mores
 Doctus, & ingenuo culpam defigere ludo.
 Hinc trahe quæ dicas mensamq̄; relinque My-
 cenis

Cum capite & pedibus, plebeiaq̄; prandia
 noris.

Ephrasis.

Hic mos est poetis, ut possint sibi centum voces et cœ-
 tum ora, et optent centum linguas ad componenda carmi-
 ne, siue tragœdia scribatur aperto ore proferēda ab histri-
 one, tristem vultum præferenti, siue heroica materia de P̄-
 lijs Parthorum vulneratorum, et ferream cuspidem abin-
 guine ducentium. Cornutus Persii præceptor hæc audiēs,
 admiransq̄; eum interrogat: Quorsum hæc dicis? aut quan-
 tos tumores robusti carminis ingeris, ut equum sit centum
 vocibus ad cantandum contendere? Descripturi res gran-
 des, colligant nebulas ex Helicone, et inanem musarū opē
 inuocēt: si qui tragœdias composituri sunt de Progne, quæ
 marito filij cocti carnes edēdas apposuit: aut de Thyesta,
 cui Atreus frater filium deuorandum dedit, recitādas sæ-
 pe ab infulso Glycone. Tu neque premis anhelâti folle vē-
 tos, dum ferrum igni coquitur in fornace, nec raucus clau-
 so murmure, mox cornicum garris inepte tecum graue,
 nescio quid. Nec intendis rumpere buccas tumidas sclo-
 po. Sequeris verba paci et foro conuenientia, et acutus cor-
 tina versum compositione scribis ore modico, doctus car-
 pere vitia pallidos homines facientia, et notare liberali io-
 co culpā. Deprome hinc quæ dicas, et relinque Mycenis mē-
 sam cum capite et pedibus, ac cognosce plebeia conuiuia.

A. PERSII.

Scholia.

Uatibus hic mos est. Hec satyra tendit primum in laudes Cornuti præceptoris, deinde varios hominum mores ostendens, quæ sit vera libertas docet. Centeno gutture, centum gutturibus. Tu neq; anhelanti. Imitatio est Horatij: At tu conclusas hircinis follibus auras, Ufus laborantes dum ferrum molliat ignis, Ut manus, imitare. Est autem sumptû a fabris ferrarjis. Cornicaris.) Cornicari est cornicum more garrire, quæ velut strangulatam vocẽ emitunt. Sclopus. Sclopus est sonus qui emittitur e buccis spiritu inflatis. Wyce.) Wyceñs vrbs Laconig, in quo Wyceñg. Atreus Thyeste fratri filium apposuit comedendum.

Non equidem hoc studeo, bullatis ut mihi nugis

Pagina turgescat. dare pondus idonea sumo.
Secreti loquimur, ubi nunc hortante camœna
Excutienda damus præcordia, quãtãq; nostræ
Pars tua sit Cornute animæ, tibi dulcis amice
Ostendisse iuuat. pulsa, dignoscere cautus
Quid solidũ crepet, & pictæ tectoria linguæ.
Hic ego centenas ausim deposcere uoces,
Ut quantum mihi te sinuoso in pectore fixi,
Voce trahã pura, totumq; hoc uerba resignet,
Quod latet arcana non enarrabile fibra.

Ephrasie.

Respondet Persius Cornuto præceptor: Non equidem hoc studeo, ut liber idoneus addere rei leuissime, qualis est funus, pondus et grauitatem, intumescat mihi bullatis nugis, et pieturgidis quidem, sed inanibus fabulis. Tu mi præceptor: ego secreti, et sine arbitris loquimur. Offerimus nunc tibi animum nostrum examinandum, idq; musa incitante, et o Cornute dulcis amice, inuat me ostendere tibi, quanta pars animæ meæ sit tua, pulsa et inquirere, ut qui caesus es et peritus discernere, quæ uerba proficiantur ex in

tegra mente, & quæ ex adulatricis lingue pretextu. Ego au-
 tem hic optare centum voces, ut de promâ pura & fidei vo-
 ce, quantum infiri te mihi, in pectore meo amoris gratiæq;
 capaci, & ut verba mea detegant hoc totû, quod non enar-
 rabile reconditum est in intimis cordis mei penetralibus.

Scholia.

His ostendit Persius, quantum gratiæ pius discipulus p-
 ceptori debeat, a quo bonis morib⁹, & philosophiæ studiis
 institutus est. Bullatis nugis, id est, mani perstreptentiû
 vocum congerie, in quibus nihil subsit solidioris sententiæ.
 Horatius in arte poetica nugas canoras vocavit. Bullata
 dicuntur ventosa atq; inania, sumpta metaphora a bullis:
 quæ in aqua repente apparent, repente evanescent. Pulsa,
 id est, explorata, inquire. Metaphora est ab his sumpta, qui
 pulsanda fictilia explorant, quorum sonus surdus est, si ri-
 mosa sunt: si vero solida, acutus. Tectoria, pretextus & fu-
 cos. Tectorium est incrustatio, quæ ex calce vel gypso pari-
 etibus superinduci solet. Plinius: Nulla in Apellis tecto-
 rijs pictura erat, nondum libebat parietes totos pingere.
 Nomen habet a tegendo. Metaphora igitur sumpta est a
 parietibus, qui etsi veteres sunt, tectorio tamè inducto no-
 ni videntur, maxime si picture decor accedat. Hunc locum
 diuus Aurelius Augustinus, Volusiano scribens, imitatus
 est: Hortor, ut valeo, ut literarum vere certeq; sanctarum
 studio te curam non pigeat impendere. Syncera enim et
 solida res est: nec fucatis eloquijs ambit ad animum, nec vl-
 lo lingue tectorio inane aliquid ac pendulum crepitat.
 Sinuoso in p.) Plinius in episto. Vita hominis altos recess-
 sus, magnasq; latebras habet.

proverbiû
 Bullatus.

Tectoriis.

Cû primû pavidus custos mihi purpura cessit,
 Bullaq; succinctus laribus donata pependit,
 Cum blandi comites, totaq; impune suburra
 Permisit sparsisse oculos, iam candidus umbo,
 Cumq; iter ambiguum est, & vitæ nescius error
 Diducit trepidas ramosa in compita mentes,
 Me tibi supposui, teneros tu suscipis annos
 Socratico Cornute sinu, tunc fallere solers

A. PERSII.

Apposita intortos extendit regula mores,
 Et premitur ratione animus, uinciq; laborat,
 Artificemq; tuo ducit sub pollice uultum.
 Tecum etenim longos memini consumere so-

les,

Et tecum primas epulis decerpere noctes,
 Vnū opus & requiē pariter disponimus ambo,
 Atq; uerecunda laxamus seria mensa.
 Non equidem hoc dubites, amborum fœdere certo

Consentire dies, & ab uno fidere duci,
 Nostra uel æquali suspendit tempora libra
 Parca tenax ueri, seu nata fidelibus hora
 Diuidit in geminos concordia fata duorum,
 Saturnumq; grauē nostro Ioue frangimus una,
 Nescio quod, certe est, quod me tibi temperat
 astrum

Ecphrasis.

Cum primum prætexta a me pauido, et sub custodis imperio constituto deposita est, et bulla donata laribus qui caninis induti pellibus, eas succingunt, pependit: cum blandi comites, et pura uirilisque toga induta iam permiserunt me vagari licenter per totam suburbam, et cum iter incertum est et error nescius uere uite diducit animos ambiguos in locum ubi diuersis uis coeuntibus, uarię capiuntur deliberationes, o Cornute supposui me tibi, tu suscipis adolescentiam meam philosophico sinu. Tunc moderatio et doctrina tua discipulos ad honesta studia dolis allicere callida mihi applicata, corrigit et emendat prauos mores, appetitus ratione cohibetur, ac non sine labore a turpibus auocatur, artificiosamq; imaginem ex tua informatione accipit. Etenim memini me tecum transegisse longos dies, et decerpisse tecum epulis primas noctium partes. Ambo simul, et eadem

operi intendimus, & requiescimus, seuerioribusq; interdū
studijs ad mensam depositis, iocos & sales modeste insper-
gimus. Non equidem dubites hoc, dies amborum conue-
nire certa conditiōe, & duci ab vno sidere, siue parca tenax
veri, suspendit tempora nostra equali libra. siue hora apta
fidis, qui nascuntur, efficiendis, digerit in geminos vitam
nostram concordem ex fatis pendētem, & Saturni molestrā
Jouis nobis propiciū prosperitate simul temperamus. Cer-
te sidus aliquod est, quod me concordem tibi facit, quod
autem sit nescio.

Scholia.

Cum primum pauido.) Postquā ex ephēbis discessi, me
tibi coniunxi, tuamq; institutionem secutus sum. Custos
purpura.) Pretextam significat, quę simul cū bulla in usum
nobilium puerorum usurpata est. Laribus d.) Generosi
adolescentis pueritię annos egressi, auream bullam larib;
suspendebant. Horatius in serm. Janus donasse catenam
Ex voto laribus querebat. Suburra.) Hęc regio Romę
fuit celebratissima, in qua meretrices habitabāt. Umbo)
Umbonem esse median clypei partem eminentiorem, & p
scuto interdum accipi docent grammatici, & sciunt omnes.
Papinius: Jam clypeus clypeis, umbone repellitur umbo
Hic autem accipitur pro veste, qua adolescentuli die ty-
rociniū induebantur, quam M. Tullius & Plinius togā pu-
ram a candore nuncupant, cuius & Sidonius fecit mentio-
nem. Ducit sub pollice vultū.) Metaphora sumpta ab his
qui cereas imagines formant, Juuenalis. Ut mores tene-
ros ceu pollice ducat, Ut si quis cera vultum facit. Non
equidem hoc dubites.) Equidem pro quidem posuit, cum
equidem fere iungat verbo pungi personę, sed erudite nūc
ad Cornutum (quem alterum significat) loquens, equidem
dubites dixit, quasi diceret: Nec ego quidē hoc dubitem,
nec tu qui es alter ego, hoc dubites, vitam vtriusq; nostrū
consentire certo foedere. Nostra vel equali.) Siue, inq̄t,
sub libra, siue sub geminis, & quocunq; alio sidere nati su-
mus, hoc vnum constat nos cuiuspiam sideris beneficio pa-
ri morum qualitate coniungi, & eiusdem esse voluntatis.

Suburra.
Umbo

Equidem

Mille hominum species, & rerum discolor usus
Velle suum cuiq; est, nec uoto uiuitur uno.
Mercibus hic Italiam mutat sub sole recentiam

A. P E R S I I

Rugosum piper, & pallentis grana cymini.
 Hic satur irriguo mauult turgescere somno.
 Hic campo indulget, hunc alea decoquit, ille
 In uenerem est putris: sed cū lapidosa chiragra
 Fregerit articulos ueteris ramalia fagi,
 Tunc crassos transisse dies, lucemq; palustrem,
 Et sibi iam feri uitam ingemuere relictam.
 At te nocturnis iuuat impallescere chartis,
 Cultor enim iuuenum, purgatas inseris aures
 Fruge Cleanthea. petite hinc iuuenesq; senesq;
 Finem animo certum, miserisq; uiatica canis.
 Cras hoc fiet. Idem cras fiet. Quid quasi ma-
 gnum
 Nempe diem donas? Sed cum lux altera uenit,
 Iam cras hesternum consumpsimus, ecce aliud
 cras
 Egerit hos annos, & semper paulum erit ultra.
 Nam quis prope te, quis temone sub uno,
 Vertentem sese frustra sectabere canthum,
 Cum rota posterior curras, & in axe secundo.

Ephrasis.

Mille sunt hominum forme, & dissimilis est rerum usus,
 Sua cuiq; uoluntas est, nec vno voto uiuunt. Hic in ouen-
 te in rces Italicas dat pro rugoso pipere, & granis cumi-
 ni pallidos faciētis. Ali^o satur mauult pinguescere somno,
 quo uelut riuo irrigatur. Alius uacat lusibus campestri-
 bus, alium reddit alea sollicitū, alius ita rei uenerę dat ope-
 ram, ut eius vires resoluantur: uerum postquā nudosa chi-
 ragra fregerit articulos, manus & brachia corporis senio
 confecti tunc, sero dolentes queruntur, in rerum ignoratio-
 ne, tanquam in tenebris, & in omni luxurię genere, uelut in
 paludibus ac cęno se uixisse, atq; uitā miserabilem morbo-

rumq; plenam, sibi relictam ingemiscunt: At delectat te ad pallorem vsq; inuigilare libris, quos & noctibus euoluis. Tu enim eruditor iuuenum, repleas aures eorū vitijs expurgatorū bene attētas philosophia stoica. O iuuenes & senes, petite ex hac certum finem animo, & viatica ad senectutem miseram alioqui futuram. Loquitur iam desidiosus procrastinator: Hoc fiet cras, hodie quidem voluptatibus indulgebō: cras autem philosophiē studijs incumbere incipiā. Persius: Idem quod hodie a te fit, cras fiet. Desidiosus: Quid ais, nempe concedis ne mihi egre diem vnum, quasi quippiam magnum? Respondet Persius: Sed cum lux altera venit, iam cōsumpsimus cras hesternum, ecce aliud cras euacuat hos annos vitę nostrę, et erit vitra distabitq; semper aliquantulum a nobis, ita vt nunquā contingere possim? Nam sectaberis frustra cęthum vertentem sese, quamuis prope te. quamuis sub vno temone, cum currendo sis rota posterior, et in arc secundo.

Scholia.

Wille hominum species.) Diuersa mortalium studiis esse prouerbis ostendens, Cornutum philosophari dicit, & sapientię amore duci, cui non nisi quilibero animo sit, vacare possit. Terentius in Phormione: Quot homines, tot sententię, suis cuiq; mos est. Horatius in serm. Quot capitum viuunt, totidem studiosū Willia. Plin⁹ iunior epist. lib. 1. Varia sunt hominū iudicia, varię voluntates. Mercurius hic Italij) Horatiū imitatur dicentem: Hic mutat merces surgente a sole. ad eum quo Uespertina tepet regio. Cymini pallentis.) eo quod pallore bibentibus gignit. Hora. Quod si pallerem casu, biberent ex angue cyminū. Irriguo.) Irrigui somnū dixit, qđ membra in rui morem campos p̄terlabētis irrigat. Varo: fessos opoz irrigat artus. Irriguus, teste Seruo, dicitur qui irrigat, & qui irrigatur. Virgilius: Irriguunq; bibant violaria fontem. Hic campo indulget.) Obiter inania vitiosaq; studia, pecunię, somni, campestriū lutionum, aleę, veneris taxat. vt eo laudabilis sit Studium Cornuti. Chiragra.) gręce χείρα, morbo articulorū manuū, sic dicta, quod χείρα, id est, manus, & γρά, id ē, capit. Huius dictionis prima cum apud Gręcos diphtongo p̄ducatur, apud Latinos tamē nonnunquā corripitur, vt, hoc loco, & apud Horatium lib. serm. . 2. Postquam illi iusta chiragra contudit articulos Item apud Martia. Litigat et podagra Dioscorus flacce laborat. Sed nil patrono porrigit, hęc chiragra est. Ramalia, Manus, brachia, et pe-

Irriguus

Chiragra

A. PERSII

des, que per translationem rami coporis dicuntur. fagi.)
 Permanet in metaphora. Impallescere.) Nimo enim stu-
 dio pallos contrahitur. Juuenalis: Tunc vtile multis pal-
 lere, & toto vinum nescire decembri. Cultor. Doctor. Phi-
 losophia enim est, quasi cultura animi. Cicero Tusculana-
 rum quest. lib. 2. Cultura autem animi philosophia est, que
 extrahit vitia radicitus & preparat animos ad satus acci-
 piendos, eaq; mandat his, & (vt ita dicam) serit, que adulta
 fructus huberrimos ferant. Purgatas aures.) Id est, vi-
 tijs extirpatis liberatas. Hierocles: Sapientie studiu est,
 quod in purgatione & perfectione humane vite versatur.
 Purgamur em p philosophia a nostra terrena ignorantia,
 & mortalis corporis specie. Per philosophiam quoq; ad p-
 fectionem venimus, qua proprium & innatum nobis acco-
 rem affumentes ad similitudinem dei traducimur. Dicunt
 & purgate aures prouerbialiter pro attentis & vacuis. Ho-
 ratius in epist. Est mihi purgatam crebro qui perfonet au-
 rem. Plautus: Perpurgatis ambo damus tibi operam auri-
 bus. Inferis fruge. Venuste versat in metaphora. Cle-
 anthea.) Cleanthes philosophus fuit. Zenonis successor in
 Stoica disciplina, in qua cum primis eruditus fuit Cornu-
 tius. Viatica.) Referur a Diogene Laertio vtilissimum Vi-
 antijs preceptum: Viaticum tibi ab adolescentia ad senectu-
 tem sapientiam compara. Ea quippe sola est certa veraq;
 possessio. Nam quamuis prope te.) Optima similitudo
 a curru translata. Quamuis enim, inquit, te cras inchoatu-
 rum semper dicas, nunquam tamen incipies, quemadmo-
 dum euenit in quadrigis, in quibus secundi axis rota, licet
 priori semper instet, eam tñ nunq; assequit. Canthi.) Can-
 thus est ferrum, quo rote extremitates vincuntur. In axe
 secundo.) Quadrigę duos rotarum ordines cum habeant,
 duplici quoq; axe vertuntur. Axis vero stipes teres est cir-
 ca quem rota versatur.

Cultor

proverbia

Cleantes.
 Viaticis p
 ceptum.

Canthus

Axis

Libertate opus est, nō hac, qua, ut qsq; Velina,
 Publius emeruit, scabrosum tesserula far
 Possidet, heu steriles ueri, quibus una quiritem
 Vertigo facit, Hic Dama est, non tressis agaso,
 Vappa, & lippus, & in tenui farragine mēdax:
 Verterit hunc dñs, momento turbinis exit

Marcus Dama: papæ Marco spōdente recusas
 Cedere tu nummos? Marco sub iudice palles?
 Marcus dixit, ita est: assigna Marce tabellas.
 Hæc mera libertas, hanc nobis pilea donant:
 An quisquam est alius liber, nisi ducere uitam
 Cui licet, ut uoluit? licet ut uolo uiuere, nō sum
 Liberior Bruto? mendose colligis, inquit
 Stoicus hic, aurem mordaci lotus aceto:
 Hæc reliqua accipio, licet ut uolo uiuere, tolle.

¶ Euphrasis.

Opus est libertate, non hac, per quam quisq; postquam seruire destitit, accepto Publii pronomine, possidet Uelina tesserula scabrosam far, sed animi libertate. Heu ignari ueritatis, quibus una vertigo facit ciuem Romanū. Hic Dama est agaso non trium assium, nugator, et lipptis, et mendax in re minima. Si dominus circumegerit hunc, euadit momento vertiginis Marcus Dama. Papæ tu recusas credere aliis nummos. Marco se sponsozem interponente: palles et times sub Marco iudice causa tua pendente? et sic Marcus dixit: Ita est: tu non adhibens uerbis eius fidem, respondes: Marce assigna tabellas, et doce istud ita esse. Hæc est mera libertas, pilea donant nobis hanc. Ironicos autē hoc pronuntiandum est. M. Dama. An quisquam alius est liber nisi is cui licet uiuere, ut uoluit? Licet autem mihi uiuere ut uolo, nonne igitur sum liberior Bruto? Stoicus habes aurem lotam mordaci aceto, beneq; purgatam, ac eruditā, inquit tunc: false argumentaris. Admitto hæc reliqua, nō admitto istud quod inquis, licet ut uolo uiuere.

Scholia.

Libertate opus est. Ad certum animi finem consequē Uelina dum recteq; philosophandum, libertate animi opus esse demonstrat. Uelina tesserula. Serui enim accepta libertate, quiritis facti, in tribus distribuebantur, et frumentum publice datum, exhibita tessera accipiebant. Uelina tribus dicta est a Uelia colle urbis. Publius. Publius, Lucius Cains, Marcus, et id genus alia pronomina sunt, que seruis indere non licebat, antequam manumitterentur, et ci-

Uelia
 Publius
 Marcus

A. PERSII

Scabrosus ues fierent. Scabrosum, asperum, scabrum, legitur & sca-
Tesserula biosum. Tesserula. Signo quo frumentum accipiebant.
Vertigo. Vertigo, circumactio. Seruus enim cum manumitte-

batur a domino, imposita eius capiti manu vertebatur, vt
 ostēderetur licere iam ipsi pro suo arbitrio, quorsum uellet
 moueri. Seneca in octaua primi libri ad Lucilium episto-
 la: Philosophiē, inquit, seruias oportet, vt tibi cōtingat ve-
 ra libertas. Non differtur in diem, qui se illi subiecit & tra-
 didit, statim circumagitur. Hoc enim ipsum philosophiē ser-
 uire libertas est. Circumagitur, hoc est, manumittitur libe-
 raturus. **Dama.** (Nomē serui nequissimi ex Horatio sum-
 prum. Non tressis.) non trium assium, id est, contemptis-
 simus. Homo non tressis, dicitur abiectissimus, quasi nō tri-
 bus assibus estimandus. Asses dixerunt erei nummuli ge-
 nus. **Agaso.** qui iumentorum curandorum curam ha-
 bet. **Uappa.** proprie uinum, quod iterum sponte defere-
 bunt, saporemq; amisit: accipitur pro uili et inerti homine.

Dama.
prouerbiū
Tressis.
Agaso.
Uappa.

Turbo.

Lippus. uitiosus a corpore transfertur ad animum.
Turbinis. hęc est antiqua et uera lectio, tamen si uul-
 go temporis legatur. Turbinem autem metaphoricis ap-
 pellant, quam uertiginem supra dixit, quod seruus a domi-
 no ad turbinis similitudinem uertebatur circūagaturus.

Pileum.
Feronia.
prouerbiū

Hęc mera libertas. **Fronia est.** Pilea. Serui cum ma-
 numittebantur, in templo Feroniē, que libertorum dea p-
 hibebatur, raso capite pileum accipiebant. Ad pileum vo-
 care pro uerbialiter dicitur pro eo, quod est ad libertatem
 inuitare. Macrobius libro saturnalium primo: Dicit aliq̄s
 nunc me dominos de fastigio suo deicere, & quodammodo
 ad pileū seruos uocare. Suetonius: Seruisq; ad pileū fru-
 stra uocatis, in Siciliam profugit. Uidetur autem pileum
 priscis insigne fuisse uirtutis spectatę, vt hinc fluxerit mos,
 vt qui magistri doctorisq; titulo decorantur, pileum acci-
 piant. An quisquam est alius liber. Omnes syllogismi
 partes complectens est, qui constat ex propositione, assum-
 ptione et illatione, quam plerique conclusionem uocant.
 Utitur etiam loco dialectico, qui dicitur a diffinitione. Li-

Libertas
Buto.

bertas enim est potestas uiuēdi vt uelis. Uel libertas est vi-
 te dominium. **Buto.** hic expulsis uibe tyrannis uindex
 fuit Romane libertatis. Licet vt vo. vi. tol. Assumptio-
 nem non probat, qua ille assererat licere sibi vt uellet uiuere.
 Ostendit autem neminem uiuere vt uult, præter enim
 qui recta sequitur, et cui uiuēdi uia considerata atq; pro-
 uisa est.

Vindicta postquam meus à prætorè recessi,
 Cur mihi non liceat, iussit quodcunq; uolūtas,
 Excepto, quod Mansuri rubrica notauit?
 Disce, sed ira cadat naso, rugosaq; fanna,
 Dum ueteres auias tibi de pulmone reuello.
 Non prætoris erit stultis dare tenuia rerum
 Officia, atq; usum rapidæ permittere uitæ.
 Sambucam citius caloni aptaueris alto.
 Stat contra ratio, & secretam gannit in aurem:
 Ne liceat facere id, quod quis uitiauit agendo.
 Publica lex hominū, naturaq; cōtinet hoc fas,
 Ut teneat ueritos inscitia debilis actus.
 Diluis elleborum, certo compescere puncto
 Nescius examen, uetat hoc natura medendi,
 Nauim si poscat sibi peronatus arator
 Luciferi rudis, exclamet Melicerta perisse
 Frontem de rebus: tibi recto uiuere talo
 Ars dedit, & ueri speciem dignoscere calles,
 Ne qua subærato mendosum tinniat auro.
 Quæq; sequēda forent, quæq; euitāda uicissim,
 Illa prius creta, mox hæc carbone notasti.
 Es modicus uoti, presso lare, dulcis amicis,
 Iam nunc astringas, iam nunc granaria laxes:
 Inq; luto fixum possis trāscendere nummum,
 Nec gluto sorbere saliuam Mercurialem:
 Hæc mea sunt, teneo, cum uere dixeris: esto
 Liberq; ac sapiens, prætoribus ac Ioue dextro,
 Sin tu (cum fueris nostræ pauloante farinæ)

A. P E R S I I

Pelliculam ueterem retines, & fronte politus
 Astutam uapido seruas sub pectore uulpem.
 Quæ dederam supra, repeto, funemq; reduco.
 Nil ubi concessit ratio, digitum exere, peccas.
 Ecquid tam paruū est? Sed nullo thure litabis.
 Hæreat in stultis breuis ut semuncia recti.
 Hæc miscere nefas: nec cum sis cætera fossor,
 Treis tantum ad numeros satyri moueare Ba-
 thylli.

Liber ego. Vnde datum hoc sumis tot subdite
 rebus?

Ad dñm ignoras, nisi quem uindicta relaxat?

Ephrasia.

M. Dama: postquam me liberum uindicta pretor fecit,
 cur mihi nō liceat facere quodcunque uolui, his exceptis,
 quæ leges monent non esse faciendæ? Poeta: Disce quæ sit
 uera libertas, sed ira decidat naso tuo, et rugosa fanna, dñ
 extraho tibi de pulmone anilia deliramenta, quæ diu tenui-
 sti. Non erit pretoris dare stultis subtilia officia rerum, et
 acuta sapientiæ præcepta, atque permittere ut celeris uita
 suo utatur arbitrio. Citius fieri poterit, ut præ longus calo
 sambucam apte intendat, quam ut pretor stultum hominẽ
 officijs instituat et uere liberũ faciat. Ratio stat cõtra te, et
 clamat in ayrem secretam: Ne liceat facere id, quod quis
 dum agit, uitiõse agit. Publica hominũ lege ⁊ naturali hoc
 fas constitutum est, ut etiam insci ac rudes, a quibus debe-
 ant abstinere, cognoscant. Nis temperare elleborum nesci-
 ens iustum pondus abhibere, ars medicinẽ non permittit
 hoc. Si rusticus perone calceatus luciferũ non cognoscẽs,
 uelit gubernare nauim, Melicerta exclamet nihil loci re-
 liquum esse pudori. Si uirtus dedit tibi uiuere recta ratio-
 ne, et scis discernere a uero, ueri apparentiam ne qua spect-
 es ueri auri tinnitu te fallat, cum sit aurum suberatim, et si
 signasti prius creta, quæ essent amplectenda: et mor carbo-
 ne, quæ fovent ediuerso euitanda: si es appetitu modera-
 to, humili domo contentus, incundus amicis, ita ut aliquã-

do parsimonia, aliqui liberalitate utaris, et possis transcendere, cōtemnereq; nummum a pueris in luto fixum, nec cū magna mētis anxietate lucro inhiare, quemadmodum gulosus sapidas epulas appetenter absumit: Cum dixeris vere, hęc officia mea sunt, et obseruo ea, tum sis et liber et sapiens, humano diuinog; iure concedentibus. At si tu retines veterem pelliculam, cum fueris paulo ante nostre farine, et pre te ferēs boni viri speciem, intrinsecus es fraudulentus, repeto ea, quę dederam tibi supra, sapientiam et libertatem, et vinculis seruitutis iterum te astringo. Ratio nihil tibi concessit, exere digitum, et iam peccas. *Dama:* Nūquid tam paruum est, quam recte digitum exerere? *Poeta:* Sed tamen si minimū sit istud, tamen nullo sacrificio a dijs impetrabis, vt breuis semuncia rectę ratiōis sit in stultis. Miscere enī sapientiam cum stulteria, nefas est. Et non possis saltare ad tres tantum numeros *Bathylli* saltatoris, cū sis fossor per cetera. *Dama:* Ego sum liber. *Poeta:* Cū tot vitis subiectus sis, vnde tibi libertatem audes assumere? An non existimas alium dominum tibi esse preter eum, a quo te preter liberavit?

Scholia.

Vindicta. Virga est, qua serui tacti a preteore in libertatem afferbantur. **Vindicta.** Dicta est autem a Vindicio seruo, qui cōiuratos volentes in vibem recipere *Tarquinius* pōdit auctore *Linio*: premium indici pecunia ex erario, libertas et ciuitas data. Ille primum dicitur vindicta liberatus *Priscianus* de constructione scribens, vindictam accipit hoc loco pro liberatione. **Meus.** mei iuris. Excepto quod *Mansuri* rubrica notauit. Ita hic versus est legendus, et legitur in antiquissimis codicibus, vt *Marinus Scodrensis* testatur. Stulte igitur quidam literatores ex hoc versu conatur ostēdere, veto, facere etiam preteritum vetari, quod si verum esset, nequaquam tacuisset *Priscianus*, qui vt alios poetas, ita et *Persium* diligentissime dispexit. **Mansuri.** *Mansurius* secunda producta, cum apud *Athenēum* legitur *μανσοῦρι*. Fuit eques Romanus tempore *Tiberij* **proverbis** *inrisconsultus* nō incelebris, qui publice scripsit. Sine crebra mentio sit apud *Aulū Gellū*. **Rubrica.** titulus legis. **Morauit.** signauit, et vitā dū admonuit. **Ita cadat naso.** **proverbis** *A canib; sumptū videt, q; narib; in rugā cōtracta trā demōstrāt.* Veteres auias, aniles opinōes. *Anicularū delirā mēta puerbiallyter dicūt de nug; inanibus, cuiusmodi solēt*

A. PERSII

De pulmo
ne reuelle
re.

effutire vetule, cum iam sexus vitio vitium etatis accedes, nugacitatis morbum conduplicat. De pulmone reuello.) De pulmone reuellerere prouerbialiter significat stultam et arrogantem opinionem animo eximere. Philosophi tumo rem animi, fastumq; in pulmone collocat, vnde *μεγαν υιουρ* apud Grecos, id est, magnum spirare, et Persius satyra. r. Grande aliquid, quod pulmo anime prelargus anhelet.

Libertas
prouerbiu
Sambuca

Tenuis. Trium syllabarum in hoc metro est, vt ex voca li facta consonante, nisi malis procelesmaticum dare quin te regioni. Usus vite, id est, libertatem. Nam ex Platonis doctrina, Libertas est vite dominium et affectio in possessi one et vsu rerum minime parca. Sambucam citius, pro uerbialis versus, quo licebit vti cum significabimus aliquem a disciplina percipiendam, siue munere gerendo nimis alienum esse. Siquidem sambuca organu est musicorum, quod haud quaquam congruat caloni. Calones autem vocantur,

Calo.

militum ministri, qui vallos et ligna gestitant, vnde et nomen inditum autumant grammatici. porro cum milites sint imperiti musices, multo magis calones. Quanquam potest non absurde accipi de sambuca militari machina, que ritu organi musici chordis quibusdam intenditur. Ad hanc intendendam haud quaquam idonei sunt calones, vtpote stolidi et ob idipsum ad infima ministeria retrusi, quod discipline militaris prosum rudes sint, et indociles: vnde non citra *εμφορις* addit alto, propterea quod homines prelongi etiam prouerbio vecordie notantur *ενοως ο μακρος*, demens qui longus. Sannit in aurem. Imitatio est illius Terentij in Phormione: Habet hec et quod dum viuat, vsque ad aurem obganniat. Ne liceat.) Legitur et non liceat.

ptm pro
presenti.

Quod quis vitiauit agedo. Vitiauit pro vitiat, preteritu pro presenti posuit, tamen in nonnullis codicibus vitiauit futurum legatur. Pusciano autore, tam poetę, quam pro sarum scriptores, frequenter presentibus vtuntur tam pro preteritis quam pro futuris. Contra autem raro. Terentius in Andria: Sed si quid narrare decepi, continuo dari tibi verba censes, pro occipio, vel occipiam. Idem in Eunucho: Quę vera audiu, taceo et contineo optime. Audiu pro audio, vel audiam. Publica lex.) Leges omnes, aut diuine aut humane sunt: humane morib, diuine natura constant. Fas lex diuina est, ius humana. Aut ergo et humana et diuina lege hoc costare, vt vitia fugiamus, neq; per ignorantiam excusentur. Teneat.) cognoscat. Inscitia. multitudo indocta. Inscitia debilis, eo quod ignorantia morta

res, imbecilles ac debiles contra cupiditates reddit. Di-
 luis elleborum.) Similitudine probat insipienti non licere
 ut velit vivere, neque ei libertatem cōcedere quenquā pos-
 se, quemadmodum medicinę ac nauigationis imperito, ne-
 que medicamentoꝝ confectio, neque nauis gubernatio
 permitteretur. Peronatus. Perone calceatus. Pero est cal-
 ceamentum rusticum. Vergilius: Crudus tegit altera pe-
 ro. Melicerta.) deus marinus. Frontem.) pudorem cui
 frons dicata est. Frontem aut faciem perfreuisse dicuntur,
 qui pudorem omnem dediderunt, velut absterfo manu a
 vultu pudore. Caluus: perfreica frontem, et dic te digno-
 rem, qui p̄tor fieres, quam Catonem. Plinius in p̄fatio-
 ne: Perfrecui faciem, nec tamen profeci. Effrons dicitur in-
 uerecundus. Persius imitatus videtur illud Horatii: Cla-
 ment perisse pudorem Cuncti pene patres. Recto vi ta-
 lo.) Id est, recta via et ratione, q̄s a talo calcis osse transla-
 tum est. Talis enim et cruribus non abortitis recte incedit.
 Ars, id est, virtus Augustino teste libro de ciuitate dei quar-
 to, ars ipsa bene recteq; viuendi virtus, a veteribus defini-
 ta est, vnde ab eo quod gręce ἀρτιν dicitur virtus, nomen
 artis latinos traduxisse putauerunt. Suberato auro.) cū
 gs intus lateat, extrinsecus aurum videatur. Gręce ὑπὸ
 χαλκῷ χρυσῶν, latine suberatū aurū: prouerbialiter dicitur
 de re minime scynera, sed aliud aspectibus offerenti. ali-
 tud intus clausum habenti. Creta.) Creta notantur bona,
 et que approbantur, carbone vero mala, queq; damnant.
 Pythagoras enim dicebat id quod esset colore cādido, ad
 boni naturam pertinere: quod atro, mali. Horatius in saty-
 ris: Sani, an creta, an carbone notandi. Inq; luto fixū.)
 De pueroꝝ consuetudine tractum est, qui nummum fu-
 niculo annexum in lutosam viam iaciunt, ut si quis eum ca-
 piat, ad se retrahentes, illius auaritię illudāt. Horatius in
 epistolis: Quo melior seruo, quo liberior sit auarus, In tri-
 uis fixum cum se demittit ob assem, Non video. Sluto.)
 a gluriēdo, dicitur gulosus et vorax homo. Sorbere ad ni-
 miam gulositatem pertinet. Accidit autem gulosis, vt dū
 nimis anide incundos cibos sumant, etiam saluam degluti-
 ant, quam nunc pro lucri cupiditate, metaphoricos ponit,
 cui Mercurius p̄gest. Unde et Mercurialem vocat Hora-
 tius: Mercarier vnus Cum lucro noxam, vnde frequentia
 Mercuriale Imposuere mihi cognomen compta. Non ab-
 sarde referuntur hęc ad ficos Mercuriales, quos ioci cau-
 sa nonnulli salua oblinebant, vt ludibrio essent, qui subla-

Peronatus

Melicerta
prouerbiū

Effrons

Talus
Ars.prouerbiū
prouerbiū

Sluto.

Fic^o Mer-
curialis.

A. P E R S I I

fros auide deuorarent, quemadmodum nonnulli pueris fici
 saporis refertum porrigentes imponunt. Antiquitus autē
 mos erat, scabi ficus repertus fuisset, eū velut Mercurio
 sacrum suspendere, quem tollere licebat cuiusque libitum
 prouerbii fuisset. Joue dextro.) fauente, propicio, prospero. No-
 stre farine.) cōditionis. Translatio est a panibus, qui cum
 eiusdem sint farine, eundem quoque saporem referunt. Si
 autem ex purgatiore farina factus est, is est ceteris sardi-
 or. Eiusdem igitur farine dicuntur, qui simili sunt ingenio,
 idemque sapient. Pelliculam veterem.) veteris vitij prete-
 ritum. Fronte politus.) Exteriore specie ornatus. Simile
 prouerbii est illi prouerbio, paries dealbatus. Astutam vulpem.)
 fraudulentam. Nemo nescit vulpem animal esse fraudu-
 lētum, vnde prouerbio dicitur: Benignior pellace vulpe, de
 eo qui commodi sui causa simulat benevolentiam. Fu-
 nemus reduco.) in seruitutem redigo. Tractum a iumentis,
 que laxato fune liberius vagantur. Bathylli.) hic in-
 gnus pātomimus et saltator fuit. Sensus est: Quemadmo-
 dum fossores inepti, & agrestes homines nulla in parte mi-
 mos imitari sciunt, ita vitij dediti nequeunt vti virtutib⁹,
 nec quicquam sapientiē stultis conceditur.

I puer, & strigiles Crispini ad balnea defer,
 Si increpuit, cessas nugator? seruitium acre
 Te nihil impellit, nec quicq̄ extrinsecus intras
 Quod nervos agitet: sed si intus, & in iecore
 agro

Nascuntur domini, qui tu impunitior exis
 Atq; hic, quē ad strigiles scutica & metus egit
 herilis?

Mane piger stertis, surge inquit avaritia, eia
 Surge: negas, instat, surge, inquit: non queo:
 surge:

En quid agam? rogitas? en saperdam aduehe
 Ponto,

Castoreum, stupas, ebum, thus, lubrica coa,

Tolle recens primus piper e sitiente camelo,
Verte aliquid, iura. Sed Iuppiter audiet. Heu
heu

Vare regustatum digito terebrare salinum
Contentus perages, si uiuere cum Ioue tendis.
Iam pueris pellem succinctus, & œnophorum
aptas

Ocyus ad nauē, nihil obstat, quin trabe uasta
Aegæum rapias, nisi solers luxuria ante
Seductum moneat, quo deinde insane ruis?
quo?

Quid tibi uis? calido sub pectore mascula bilis
Intumuit, quam non extinxerit urna cicutæ,
Tun' mare transflias? tibi torta cannabe fulto
Cœna sit in transstro? Veientanumq; rubellum
Exhalet uapida læsum pice sessilis obba?

Quid petis ut nummi, q̄s hic quincūce modesto
Nutrieras, peragant auidos sudore deunces?
Indulge genio. carpamus dulcia, nostrum est
Quod uiuis: cinis & manes & fabula fies.

Viue memor læti, fugit hora: hoc quod lo-
quor inde est,

En quid agis? duplici in diuersum scinderis ha-
mo,

Huccine an hūc sequeris? su beas alternus optet
Ancipiti obsequio dños, alternus oberres.
Nec tu, cum obstiteris semel, instantiq; negaria
Parere imperio, rupi iam uincula, dicas.

A. PERSII

Nam luctata canis nodum arripit: attamen illi
Cum fugit, à collo trahitur pars longa catenæ.

Ecphrasis.

Si dominus increpando dixit: serue vade, & defer strigiles ad balnea Crispini. nugator, es tardus: dura seruitus nihil perturbat animum tuum, nec aliquid intrat extrinsecus quod cruciet mentem: sed si domini nascuntur intus, & in te core vitis corrupto, quomodo tu euadis minus punitus, quam hic puer, quem flagellum & metus domini impulit ad strigiles in balnea deferendas? Tu piger dormis mane, auaritia, inquit surge. eia surge: si recusas surgere, inquit. & inquit, surge. Respondes tu piger: Non queo surgere. Auaritia: Surge. Piger: En quid agam? Auaritia: Surge ne quid agendum sit tibi? En adueche ex ponto saperdam, castoreum, stupas, ebenum, thus, coa vins ventrem laxantia. Tolle primus e sitibundo camelo reces piper. Muta aliquid, iura. Piger. Sed si peierauero, Jupiter audiet. Auaritia: Heu heu stulte, minusq; recte sentiens, si vis viuere ex deorum preceptis, perages vitam in magna rerum egestate, cõtentus terebrare digito salinis iterum iterumq; gustatum. Poeta: Jam succinctus aptas seruis tuis manticam, & vasculum vinarium. Curritur ocyus ad nauem, nihil obstat quin raptum nauiges Aegeũ mare, nisi cauta luxuria moneat prius te secretum, idq; mitioribus verbis deinde quasi virili furore intumescens, quem vina cicute, nõ extinxerit, increpet: Insane quo ruis? quo? quid tibi vis? Tu ne celeriter nauiges trans mare? nõ quid coena sit tibi fulto fune nautico in trãstro? & lata obba exhalet tibi vilissimũ vinum, vapida pice corruptũ? Cur petis, vt nummi, q̃s nutrieras hic modesto lucro, persi ciant tibi magno labore grandes summas, quibus parris fias auarior? Uaca voluptati, fruamur dulcibus & iucundis, nobis debes quod vitis, fies cinis, ymbra & fabula. Uive memor mortis, hora celementer præterit: hoc temporis, quod loquendo consumo est de ea. Poeta: En quid agis? scinderis duobus hamis in diuersum: Sequeris ne hunc dominũ, an hunc? Oportet vt vicissim seruiens in certo seruitio modo subiciaris huic, modo illi vicissimq; dominis tuis apparens obedias. Et quis tu odstiteris semel, ac recusaueris obsequi instanti imperio, ne tamen dixeris, rupi iam vincula, & liber euasi. Quem admodum nec canis si catenę nodum luctando abruperit,

quamuis fugiat, libera est, quia magnam partem catene a collo trahit, qua iterum paulo post capiatur: sic tu si semel atq; iterum vitijs obstiteris, non propterea te ab eis liberū esse putes, cum ab illis non multo post iterum illigeris.

Scholia

I puer.) Seruitutē corporis non tā grauē q̄ animi esse docet. Dicit enī: Si quid ab hero facere iussus sis, hęc seruit⁹ corporea nihil animū tuū pturbat: at si animus tuus vitiorū seruitio subiectus est, vehemētius angers, quā is q̄ metu verberum hero parer. **Strigiles.**) Strigilis seu strigil a strigendo. id est, radendo dicta, est instrumentum ferreum, q̄ sudantes raduntur in balneis ad detergendum sudorem. **Wane piger stertis.**) Lepidissime inducit auaritiā & luxuriam certatim hominem ad se allicientes. **En quid.**) En particula est interrogatiua sicut num, vnde, ecquis, nunqs. **Saperdā.**) Saperda piscis mali saporis, gręce *σαπυρδης*. **Castoreum.**) medicamentum est e testiculis castoris, quod vulgus beuerissimum vocat, hoc abundat Pontus, teste Virgilio. **Uare regustatum.**) Uarus dicitur cui crura sunt introsum intorta. Transfertur hic ad animum. **Salino.**) Salem lingere dicuntur, qui perquam tenuiter viciantur. **Calido,** sub pectore mascula bilis Intu.) Magis placet hoc ad ipsam luxuriam referri, quam imitatione 'Prodicti' sophiste, tanquam foeminam inducit. Eam nunc cum nutioribus verbis hominem ab auaritia dimouere non poterit, virili ira commotam exclamasse dicit: Quo insane rursū & reliqua, quod miroz enarratores non animaduertisse. **Cicutē.** hęc enim herba maximam refrigerandi vim habet. **Ueientanumq; rub.)** Ueientanum vinum, pessimi saporis, in Ueientano Hetrurię agro nascitur. **Hora.** Qui Ueientanum festis potare diebus Campana solitus trulla. **Rubellum** autem a rubro colore diminutiuum est, rubet enim Ueientanum vinum. **Exhalet.** exhalando emittat. **Obba.)** poculi lignei genus est obba, quę quum fundo latiore sit, eoq; sedere videatur, recte sessilis dicitur. **Quicunq;.** Qui cum quinq; vncię sunt. **Auidos.)** ab effectu, quod faciūt mortales pecunię auidiores, iuxta illud: Crescit amor nummi, quantum ipsa pecunia crescit. **Sudore,** nam qui maiori lucro inhiant, maiores quoq; labores ac pericula suscipiunt. **Quidam** legunt sudare, hoc est, sudando reddere vel cum maiori sudore discrimineq; parare. **Deuices.)** De-

Strigilis.
StrigilEn
Saperda.

Castoreū.

Uarus.

pronebiū

Persū e-
narrato-
restapanēObba
Quicunq;

A. PERSII

proverbii *unc. undecim uncias cōtinet, quasi vna uncia ex asse dem-
pta. Indulge Senio. Indulgere Senio, est animo obsequi.
Defraudare Senium, negare naturę quod appetit. Senia-
lis dies letus & voluptuarius. Senialiter vivere, molliter
& laute. Nostrum est quod vi. mihi debes vitam: nam ci-
tra voluptatem, vita non est vita. Cuius & manes. Illud
affert ad persuadendum, quod pleriq; cantant e Cyrenai-
ca schola depromptum: Edamus & bibamus, cras enim mo-
riemur. Uive memor loeti. Horatius in sermionibus:
Carpe viam mihi crede, comes, terrestria quando
Mortales animas viuunt sortita, neq; vlla est
Aut magno aut paruo loeti fuga: quo bene circa
Dum licet, in rebus incundis viue beatus,
Uive memor quam sis tui breuis.*

Martialis:

Frange thoros, pete vina, rosas cape, tingere nardo.

Ipse iubet mortis te meminisse deus. Idem.

Uive velut raptō, fugitivusq; gaudia carpe.

*Duplici hamo, duplici captiuitate. Metaphora est a pi-
scibus sumpta, qui hamo capiunt. Subeas alterius p vi-
ces modo auaritię, modo luxurię seruiens. Qui in fastis
Querere vt absumant, absumpta requirere certant:*

Atq; ipsę vitij sunt alimenta vices.

Daue, cito hoc credas iubeo: finire dolores

*Præteritos meditor, crudum Cherestratus un-
guem*

Abrodens ait hæc: an siccis dedecus obstem

Cognatis? an rem patriam rumore sinistro

Limen ad obscœnũ frãgam, dũ Chrysidis udas

Ebrius ante fores extincta cum face canto?

Euge, puer, sapias, dijs depellentibus agnam

Percute. Sed censen? plorabit Daue relicta?

Nugaris, solea puer obiurgabere rubra,

Ne trepidare uelis, atq; arctos rodere casses.

*Nunc ferus & uiolens: at si uocet, haud mora,
dicas.*

Quidnam igitur faciam? nec nunc, cum accer-
sar, & ultro

Supplicet, accedam? Si totus & integer illinc
Exieris, nunc nunc, hic hic, quē q̄rimus, hic est,
Non in festuca licitor quam iactat ineptus.

Ephrasis.

Cherestratus abrodens crudum ynguem, & meditabun-
dus ait hęc ad Dauum seruū suum: Daue, volo vt cito mi-
hi hoc quā dicā credas. Meditor finire dolores, quos ante
hęc passus sum. An obstē dedec' cognat' meis sobrijs. An
diminuum patrimonij meū nō sine infamia in meretricia
domo, dum ebrius canto ante fores Chrysidis yngento
madidas cum face extinctas? Puer. i. seruus, Dauus respon-
det: Euge macta agnam Castori & Polluci dijs stultitiam
amouentibus, vt sapias. Cherestratus: Sed Daue num ex
stimas Chrysidem ploraturam, cum fuerit a me relicta?
Dau'': Nugaris, tu tanq̄ puer castigaberis a Chryside ru-
bra solea, vt nō ausis postea moueri, & radere arcus cas-
ses. Nunc es ferus & violentus, sed si Chrysis te reuocet,
mor dicas: Quid igit faciam? Non eam, ne nūc quidē, cū
acerfior ultro, & ipsa mihi supplicat? Poeta: Si euaseris to-
ro & integro animo ex amore illius meretricis, nunc nunc,
hic hic, vera libertas quam quērimus est, non autem in vin-
dicta pretoris, quā ineptus licitor iussu pretoris iniicit ma-
nnumittendo.

Scholia.

Dane cito.) Ostendit meretricio captos amore nō esse li-
beros. Inducit autē Cherestrati amicam Chrysidea relin-
quere meditantem, orta inter eos dissensione, cū Dauo ser-
uo colloquentem, quod ex Menādiri poetę fabula sumptū
est. Cherestratus interpretat' captor seu mancipator exer-
citus: quo nomine significant poetę sepe numero eum, q̄ mi-
lites vincit, & exercitui imperat, ab circumfusis vndiq̄ vo-
luptatibus vinci & libidinibus, seruire turpissimam seruitu-
tem. Unde est illud, Omnia qui domuit, Venert seruiunt et
irē. Chrysidis.) Chrysis ab auro nomen habet vel quod sit
aurea, id est, pulchra, vel quod auro semper inhiet. Adas,
ppter yngenta quibus amatores amice fores oblinebant.
Puer, si est nri casus, Dau' seruus significat, sub auditu q̄
rūdet: si vocatini. Cherestratus a Dauo puer vocat', quod
non plus puero sapiat. Dijs depellentibus.) Castor & Pol-

Cherestra-
tus.

Chrysis.

Dijs depel-
lenteo.

A. P E R S I I

lur diſ depellentes dicuntur, quod triſtia depellant & nocē
 tia amoneant. Trepidare, moueri, agitari, quemadmodum
 ſolent ferg caſſibus implicatę. Rodere caſſes. (Translatū
 a feris, quę irretite, dentibus caſſes rodunt. Belle autē tur
 peni amorem retibus comparauit, quemadmodū & Lucre-
 tius: Nam vitare plagas in amoris ne iaciamur, Non ita
 difficile, quam captum retibus ipſis Exire, & validos Ve-
 neris perumpere nodos. Nec nunc.) Nec legendum, non
 ne. Imitatur illud Horatij: Nec nunc me cum vocet vltro
 Accedam, an potius mediter finire dolores? Nec niſc ac-
 cedam: cum interrogatione pronūciandum eſt, & eſt ſenſus:
 An etiam non accedam, nunc Chryſida, cum accerſar ab
 ea, & ipſa vltro ſupplicet mihi? Supplicet.) Supplico, cō-
 poſitum eſt ex ſub & placo. Qui enim ſupplicat alteri, eū alii
 quantulū placat, autore Feſto: veteres dixerunt, ob vos ſa-
 cro, pro vos obſecro, ſub vos placo pro ſupplico. Nunc
 nunc, hic hic.) Ex ingenti legitia quaſi re diu multumque
 queſita, tandem inuenta, proclamans eleganter aduerbia
 geminavit repetiuitq;. In feſtuca.) Autore Herm. Barb.
 differunt fiſtuca & feſtuca. Fiſtuca instrumenti nomen eſt,
 quo ſiguntur pangunturq; in terram ſublice, paliq;. Feſtu-
 ca vero dicitur, & arboris nouelle, omninoq; infantis cuius
 que ſati pullulus, vt Auguſtino quoq; placet. Ineptus, non
 aptus libertatem veram miniſtrare.

Supplico

Fiſtuca.
 Feſtuca

Ius habet ille ſui palpo, quem ducit hiantem
 Cretata ambitio: uigila, & cicer ingere large
 Rixanti populo, noſtra ut floralia poſſint
 Aprici meminiffe ſenes, quid pulchrius? At cū
 Herodis uenere dies, unctaq; fenestra
 Diſpoſitę pinguem nebulā uomuere lucernę,
 Portantes uiolas, rubrumq; amplexa catinum,
 Cauda natat thynni, tumet alba fidelia uino,
 Labra moues tacitus, recutitaq; ſabbata palles,
 Tunc nigri lemures, ouoq; pericula rupto,
 Tunt grandes Galli, & cū liſtro luſca ſacerdos
 Incuſſere deos inflantes corpora, ſi non

Prædictum ter mane caput gustaueris alli.
 Dixeris hæc inter uaricosos centuriones,
 Continuo crassum ridet Vulplenus ingens,
 Et centum græcos curto centusse licetur.

Ephrasis.

Quislibet ille est adulator, quem candidatum et honoribus inhiantem trahit ambitio? Fingitur autem ea hoc modo adhortari ambitiosum. Vigila, etingere copiose legumina populo rixanti, ut senes apricantes possint meminisse nostra floralia. Quid possit esse honestius? poeta: Sed cum Iudeorum ferie venerunt, et lucernæ violis ornate dispositæ in fenestra oleo puncta exhalarunt pingues vapores, et cauda thynni amplexa rubrum catinum natat, et alba fidelia vini plena est, tacitus oras, et ob ieiunium Iudaicis sabbatis seruatum palles. Tunc nigri lemures, et pericula quæ tumentur, si putamen oui cineribus impositi ruptum fuerit, tunc marum venerandi Cybeles sacerdotes, et Iusca sacerdos Isidis cum sistro, metum deorum corpora varijs morbis infantium incusserunt, si non gustaueris ter mane caput alli prædictum tibi a sacerdotibus. Si dixeris hæc quæ ad veram libertatem pertinent inter laboriosos milites, statim magnus Vulplenus ridet vehementer, et centum philosophos vir centum assibus estimat.

Scholia.

Ius habet.) Legitur in quibusdam exemplaribus. Ius ne habet. Hoc loco ostendit ambitiosos non esse liberos, sed turpiter honorum cupiditati seruire. Palpo adulator. Palpari adulari. Lucilius: Hic ubi me videt subblāditur, palpo palpatur, caput scabit. Cretata, eo quod petitores magistratum candidati comitibus in campum Martium descende-
 debant. Vigila. Verba sunt ambitionis ducentis ambitiosum. Cicer ingere, large. Imitatio est Hora In cicere atq; faba tu perdis atq; lupinis. Floralia, ludi in honore flore. Thynni. Thynnus genus est piscis: Recutita.) Recutiti dicuntur, quibus noua cutis contigit. Martialis: Nec ruptæ recutita colla mule. Recutiti dicuntur Iudei, quia circumcisi sunt. Lemures spiritus terrifici, larvæ nocturnæ. Salli sacerdotes matris deorum. Ostendit autem superstitiosos minime esse liberos. Cum sistro.) Sistrum

palpo
palpari

Floralia
Thynnus
Recutiti
Lemures
Salli.
Sistrum

A. P E R S I I

Varicosus. est instrumentum sonorum, quo in sacrificiis Aegyptij sacerdotes utebantur. Varicosos, laboriosos et duros.
Varices. Varices enim sunt eminentiores venę in corpore, que interdum stantibus, nimumq; laborantibus oriuntur.
Vulpleni. Varices enim sunt eminentiores venę in corpore, que interdum stantibus, nimumq; laborantibus oriuntur. Vulpleni us, nomen fictū a poeta, quasi vulpis plenus. Curto, non in tegro. Centulle.) Centullis precium dicitur centi assium.
Centullis

A R G V M E N T V M.

Vltima perparcum satyra insectatur avarum.

S A T Y R A S E X T A.

Admouit iam bruma foco te Basse Sabi-
 no:
 Iam ne lyra & tetrico uiuunt tibi pectine chor-
 dæ?
 Mire opifex numeris ueterū primordia uocū,
 Atq; marem strepitum fidis intendisse Latinæ,
 Mox iuuenes agitare iocos, & pollice honesto
 Egregios lulisse senes? mihi nunc Ligus ora
 Intepet, hybernatq; meū mare, qua latus ingēs
 Dant scopuli, & multa littus se ualle receptat.
 Lunai portum (est operæ) cognoscite ciues.
 Cor iubet hoc Enni, postquam destertuit esse
 Mæonides, quintus pauone ex Pythagoræo.
 Hic ego securus uulgi, & quid præparet auster
 Infelix pecori: securus & angulus ille
 Vicini, nostro quia pinguior, & si adeo omnes
 Ditescant orti peioribus, usq; reculem

Curuus ob id minui senio, aut cœnare sine un-
cto,

Et signum in uapida naso tetigisse lagena.

Ephrasis.

Nunc te Basse humale frigus admo vit iam foco Sabino?
Vire artifex ad intendēdū numeris antiquas, & que puse?
Italique gentibus in vsu fuerunt, voces ac virilem minimeq;
eneruatam latinę lyre cantum: & ad agitandum mox iuue-
niles iocos atq; ad canēdum perito pollice egregia sensu fa-
cinoza, num lyra & fides resonant iam tibi tetrico pectine?
Mibi nunc Ligurię extremitas serem temperatum prebet
Ligusticum, prope quod natus sum, hybernandi locum,
concedit in ea parte, qua excessi montes magnum latus, &
litus multis vallibus recurvatur, Ocines, cognoscite por-
tum Lunensem, id enim est opere precium. Ennius corda-
tus inbet hoc, postq; excitatus est e somno, quo sibi visus ē
esse Homerus, quint^o ex patione Pythagorę. Ego secur^o
vulgi hic, & quid noxius auster preparet pecori: & securus
quod ille angulus vicini sit fertilior meo, tamen si omnes pe-
iori genere nati multum ditescant, tamen nolui incurvat^o
confici semper tristitia ob id, aut cœnare sine delicijs, et
gere naso signum in vapida lagena.

Scholia.

Admonit.) Cessum Bassum poetam lyricum Persius in
terrogat, num in Sabinis hybernet, & ad lyram quippiam
canat: atq; se apud Lunensem portum quietam & securam
vitam agere. Mox avaros insectatur, eorum irridens amē-
tiam, qui ut hęre dibus suis plurima relinquunt, genium su-
um defraudantes, sordide viuunt Tetrico Sabino.) Tri-
sti se uero, a Sabinorum monte asperissimo cui nomen Te-
tricus. Licet aut cōiungere tetrico tibi, vel tetrico pectine.
Numeris versibus. Veterum pumordia.) Quiddam accipi-
unt carmina, que oratione soluta sunt antiquiora, sed cum
modo numeris diceret, malo antiquas Sabinorum eorum
que qui Latium coluerunt, voces accipere, que in hymnis
& lyricis carminibus probantur, Marem strepitum, mascu-
lum & virilem cantum, substantiuum pro adiectiuo posuit,
vt supra, Heroas sensus, & apud Horatium in arte poetica
idē factū videm^o. Turgusq; mares aios in Martia bella
Versibus exaruit. Intendisse, intēdere, hoc est intētis fidi-
b^o canere. Veu mare, Ligusticū. Uidet em significare se et

Tetricus.

Substan-
tiuū p ad-
iectiuo.

Lunã.

Lunensem, tamenſi Eusebius & alij quidam Volaterranum existimēt. Lunai, lunę, vt aulai, pro aule. Lunę portus in Liguria est, cum oppidum eiusdem nominis, alto monte separatum, sit in Hetruria. Est autem hic versus Ennũ, in quo quidam legunt cognoscere pro cognoscite. Cor tubet hoc Enni. Videtur alludere ad hoc, quod Sello referente, O. Ennius tria corda habere sese dicebat, quod loqui gręce et osce et latine sciret. Mœonides. Homerus a Mœone vel patre, vel educatore. Ennius in principio annalium suorum, vt refert Porphyrio, somnio se scripsit admonitum, qđ secundum Pythagorę dogma, anima Homeri in suum corp⁹ venisset. Unde Horatius in epistolis: Ennius et sapiens, et fortis et alter Homerus, Ut critici dicunt, leuiter curare videtur, Quo promissa cadant, et somnia Pythagorę.

Quintus. Obiter irridet opinionem Pythagorę, qui dixit animas ex alijs corporibus in alia trãsmigrare. Quidã tradũt animam Euphorbi, in Homerum, Pythagoram, pauonem et Ennium trãssisse, vt ita quintus sit Ennius ex pauone Pythagorę. hoc est in quo fuit anima Pythagorę. Alij tradũt animã ex pauõẽ in Euphorbũ, ex hoc in Homerum, inde in Pythagoram, hinc in Enniũ venisse, vt ita quintus sit Ennius. Quintus etiam est pręnomen Ennũ, vnde qđdam sic hunc locum exponunt. Postquam quintus, id est, Ennius ipse destertuit esse Mœonides, hoc ẽ, desit somnare se esse Homerũ, et accepisse Homericam animã ex pauone Pythagorę. i. ex corporibus Pythagorę & pauonis.

Discrepet his alius, geminos horoscope uaro
 Producis genio: solis natalibus est qui
 Tingat olus siccũ muria uaser in calice empta,
 Ipse sacrum irrorãs patinæ piper: hic bona den
 te
 Grandia magnanimus peragit puer: utar ego,
 utar,
 Nec rhombos ideò libertis ponere lautus,
 Nec tenuem solers turdorum nosse saliuam?
 Messe tenus propria uiue, & granaria (fas est)

Emole, quid metuas? occa, en seges altera in herba est.

Aduocat officium, trabe rupta, Brutia saxa
Prendit amicus inops, remq; omnem, surdaq;
uota

Condidit Ionio: iacet ipse in littore, & una
Ingentes de puppe dei, iamq; obuia mergis
Costa ratis laceræ: nunc & de cespite uiuo
Frange aliquid, largire inopi, ne pictus oberret
Cærulea in tabula. Sed cœnam funeris hæres
Negliget iratus, quod rem curtaueris, urnæ
Ossa inodora dabit: seu spirent cinnama surdū,
Seu ceraso peccent casia, nescire paratus.

Tu ne bona incolumis minuas: sed Bestius urget

Doctores Graios: ita fit, postquam sapere urbi
Cum pipere & palmis, uenit nostrum hoc maris
expers,

Fœnifecæ crasso uitiarunt unguine pultes.

Ephrasis.

Alius dissentiat ab his moribus et studiis nostris. Quia
et Gemini sub eodem horoscopo nati, dissimili sunt ingenio.
Est aliquis qui uaser tingat solis natalibus olus siccum uel
li liquamnis genere empto in calice, que muria dicitur, ipse
tanquam sacrum et non attingendum piper ad similitudinem
rozis inspergens patine. Alius audax puer dentibus confu-
mit grandia bona. Ego uero rebus meis utar, utar inquit,
nec ideo lautus ero ad apponendum libertis meis rhom-
bos pisces apprime preciosos, nec solers ad cognoscendum
tenuem turdorum saporem. Uive pro qualitate et conditio-
ne pronētus tui, et emole frumentum in granarijs repositū.
fas est id facere, quid timeas? diuinue re, et egenis distri-

A. P E R S I I

bue, en altera seges est in herba. Amicus inops implorat officium tuum. nani enim fracta, apprehēdit saxa Brutij lit toris, et condidit in Ionio mari omnia bona, et vota superis non exaudita. Ipse iacet in littoze, et simul cum eo magna deorum simulacra de puppe erepta, iamq; pars fracte nauis occurrit mergis, et alijs auidus aquaticis. Diminue nunc aliquid, non solum de re ditibus, sed etiam de virenti agro quem possides, largire inopi amico, ne ferens naufragium in tabula depictum, oberret ad stipem vndique corro gādam. Sed heres iratus, quod diminueris rem, negliget epulum funebre, et committet vnzē ossa tua vnguento non perfusa: paratus nescire, siue cinnama spirent odorem qui vix sentiatur, siue casie cerafo sint adulterate. An deceat te incolumem diminuerere bona? Sed Bestius accusat philosophos. Ita sit, postquam hęc nostra sapientia citra nauigati onem et maris periculum parata, inuecta est vrbī cum saporis mercibus, pipere et palmis, fœnisece vitiarūt crasso yn guine pulres, ita vt suum vix saporem retineant.

Scholia.

- Horoscop⁹** Horoscope varo Pr.) Horoscopus ab astrologis dicitur id temporis momentum quo quisq; nascitur, quasi horę in spectio et notatio. Saluam. saporem, gustum. Saluam imbibere, est gustui assuescere. Messe tenuis propria vine. Id est, sumptum facito pro modo facultatū tuarum. Occa. frange. diminue. Occare est glebam occidere et commi nuere. In herba est, id est, herbescit, surgit et spem frumen ti ostēdit. Paulo aliter Quidius in epistola Helenes ad Pa ridem dixit: Sed nimium properas, et adhuc tua messis in herba est, id est, spes tua nondum certa est, sed variis ad huc casibus et periculis exposita. Surdum. Spirare sur dum dicitur, cuius odor vix sentitur. Bestius. nomen in clinatum a bestia, quo et Horatius vititur. Fœnisece.) Fœnisece dicitur qui fœnum secat.

Hęc cinere ulterior metuas? at tu, meus hæres
 Quisquis eris, paulum à turba seductior audi:
 Obone, num ignoras? missa est à Cæsare laurus
 Insignem ob cladem Germanæ pubis, & aris
 Frigidus excutitur cinis, ac iam postibus arma

Iam chlamydes regū, iam lutea gausapa captis.
 Elledaq; ingentesq; locat Cæsonia Rhenos.

Dñs igitur genioq; duciscentum paria, ob res
 Egregie gestas indico, quis uetat? aude,

Væ, nisi conuiues: oleum, artocreasq; popello
 Largior, an prohibes? dic clare: non audeo in-
 quis,

Exollatus ager iuxta est: age si mihi nulla

Iā reliqua ex amicitis, patruelis nulla, proneptis

Nulla manet patruī, sterilis matertera uixit,

Deq; auia nihilum superest, accedo bouillas,

Cliuūq; ad Virbi, præsto est mihi Manius hæ-
 res

Progenies terræ, q̄re ex me, quis mihi quartus

Sit pater, haud prompte, dicam tamen, adde
 etiam unum,

Vnum etiam, terræ est iam filius, & mihi ritu

Manius hic gn̄is prope maior auunculus exit,

Qui prior es, cur me in decursu lāpada poscis?

Ephrasis.

O anare qui studes heredi plurimum relinquere, tu er-
 tendens cogitationem et curam tuam vitra mortem ac ci-
 nerem, in quem resolveris, metuas hæc, ne heres tibi irat⁹
 negligat coenā, curamq; funeris, et ea quę ad honorificas
 pertinet exequias. At quicumque eris meus heres, secreta
 paululum a turba audi: O bone num ignoras? laurus missa
 est a Cæsare ob insignem cladem Germanorum, et frigidus
 cinis excutitur aris, ignisq; paratur ad sacrificandum: Cę-
 sonia mulier Caligulę imperatoru charissima, disponit iā po-
 stibus templi arma, et chlamydes regum, et captiuus gau-
 sapa crocei colous et elleda, procerosq; Rheni accolas.
 Solēni igitur ritu me sacrificaturum profiteor sacrificium

A. PERSII

ducentarum victimarum dijs. et genio imperatoris ob res egregie gestas. Quis prohibet? aude vetare mihi, ne hoc faciam. Ue tibi, nisi permittis. Largiri volo plebi oleum, et artocreas, an prohibes? dic clara voce: non audeo, inquis, prohibere, quo minus facias. ne satis cedat, quorum plenus ager propinquus est. Age si nulla ex amitis iam reliqua est mihi, nulla patruelis, nulla pنےptis patrum manet, si mater tera vixit sterilis, et nihil de auita superest, accedo Bouillas, et ad Chuum Urbu, Manius terre filius presto est heres mihi. Quare ex me quis abauus mihi sit, haud propte quidem, tamen dicam tibi. Quod si atauum, tritauumq; ad dideris, ad eum tandem venies, cuius pares ignoretur, at que ob id terre filius habeatur. Et ita hic Manius que dicitur terre filium, enadit mihi prope maior auunculus ritu generis. Cur tu, me natu grandior, meam captas hereditate, cum tuam expectare potius debeam?

Scholia

- Sausapa.** qui extenditur vltra mortem et bustum. **Sausapa.** gen⁹ stramenti villosi, quo milites in castris vtuntur. et genus vilis indumenti. **Esseda.** Essedum genus vehiculi gallici. Vergilius: Belgica vel molli melius foret esseda collo. **Rhenos.** Rheni accolae, Germanos et Sallos. **Indico.** legitur et induco. **Indico,** id est, solenni ritu me sacrificaturum profiteor. Si placet induco, subintellige ad sacrificandum. **Artocreas.** Artocrea est genus cibi ex pane et carne, quod compositio indicat. **Artocreas** enim panis, **artocreas** caro dicitur. **Dic clare.** Uisus est heres egrotto animo id tulisse, ac propterea frontem aliquantulum contraxisse. Quare eum clarius atq; apertius loqui iubet. **Non audeo,** inquis. **Bifaria** hic versus bonus defenditur: aut est in quinta sede pęan primus est. **diphthongo** in duas diuisa syllabas, vt apud Catullum: Si linguam clauso tenes in ore: aut dactylus, vt etia e abiiciatur: quemadmodu apud Vergilium: pendent lychni laquearibus aureis. Et apud alios nonnunquam. **Primum** autem pęana in quinto loco versus significat. **Age si mihi nulla.** Tacite obiectioni respondet. Nam dicere potuisset: Si patrimonium dissolues, propinquum heredem non inuenies. At ergo qui suam hereditatem adeant, non defuturos. **Bouillas.** Bouille vicus inter urbem Romam et Arittam in via Appia, in quo ceci et mutilati corporis homines mendicabant. **Chuumq; ad**

Urbis.) Alij clium Urbium in vbe accipiunt, proximum
 Cyrio vico, alij clium Aritinum, vbi Urbius. i. Hippoly-
 tus a Diana in vitam reuocatus, versar solitus traditur.
 Manius.) Manius prenomen est eius qui mane natus est.
 Manius quidam consecrauit Dianę Aritinę lucum Ariti-
 num, a quo Manio multi & clari viri orti sunt, & per multos
 annos fuerunt. vnde prouerbiũ inuulgatũ est: Multi Ma-
 niũ Aritię. Ad hoc prouerbiũ nunc clanculũ alludit Per-
 sius, qui cum de clmo Aritino loquitur. Manium potius q̃
 alium non temere dicit. Progenies terre.) Olim homines
 obscuro ignotoq; genere prognati, terrę filij dicebantur, p-
 pterea quod terra sit omnium communis parens: vel quod
 iuxta quorundam etiam hystoriam, primitus mores e ter-
 ra nascebantur. Marcus Tullius ad Atticum: Et huic ter-
 re filio nescio cui, committere epistolam tãtis de rebus nõ
 audebam. Maior auunculus. vt scribit Festus, dicit au-
 & auę auunculus. Qui prior es c. m. i. d. l. p.) Assidue sunt ho-
 minum vices, & primus impellitur a secundo, nõ aliter quã
 in ludo promethei & Cereris, vt quidam volunt, primus
 decurrens dat lampada secundo, secundus tertio, tertius
 quarto, & sic deinceps. Hęc decursio significabat humane
 vitę mutationem & vicem perpetuam esse. Lucretius libro
 secundo: Inq; breui spatio mutantur secla animantum. Et
 quasi cursores vitæ lampada tradunt. Hinc prouerbiũ:
 Cursu lampada trado, id est, partes quasi successione in ali-
 um atq; alium transfero.

Clius
 Urbis
 Manius

prouerbiũ

prouerbiũ

Maior au-
 unculus

prouerbiũ

Sum tibi Mercurius, uenio deus huc ego, ut ille
 Pingitur. an renuis? uin' tu gaudere relictis?
 Deest aliquid summæ, minui mihi, sed tibi totũ
 est

Quicquid id est, ubi sit fuge quærere, quod mi-
 hi quondam

Legarat Stadius, neu dicta repone paterna.

Fœnoris accedat merces, hinc exime sumptus.

Quid reliquum est? reliquum? nunc nunc impẽ-
 sus unge:

A. P E R S I I

Vnge puer caules, mihi festa luce coquatur
 Vrtica, & fissa spumofum finciput aure,
 Vt tuus iste nepos olim satur anseris extis,
 Cum morosa uago singultiet inguine uena,
 Patritiæ immetiat uuluæ: mihi trama figuræ
 Sit reliqua, ast illi tremat omento popa uenter:
 Vende animam lucro, mercare, atq; excute so-
 lers

Omne latus mundi, ne sit præstantior alter
 Cappadocas rigida pingues pauiffè catasta,
 Rem duplica. feci, iam duplex, iam mihi quar-
 to,

Iam decies redit in rugam: depinge ubi sistam
 Inuentus Chryssippe tui finitor acerui.

Scythialis.

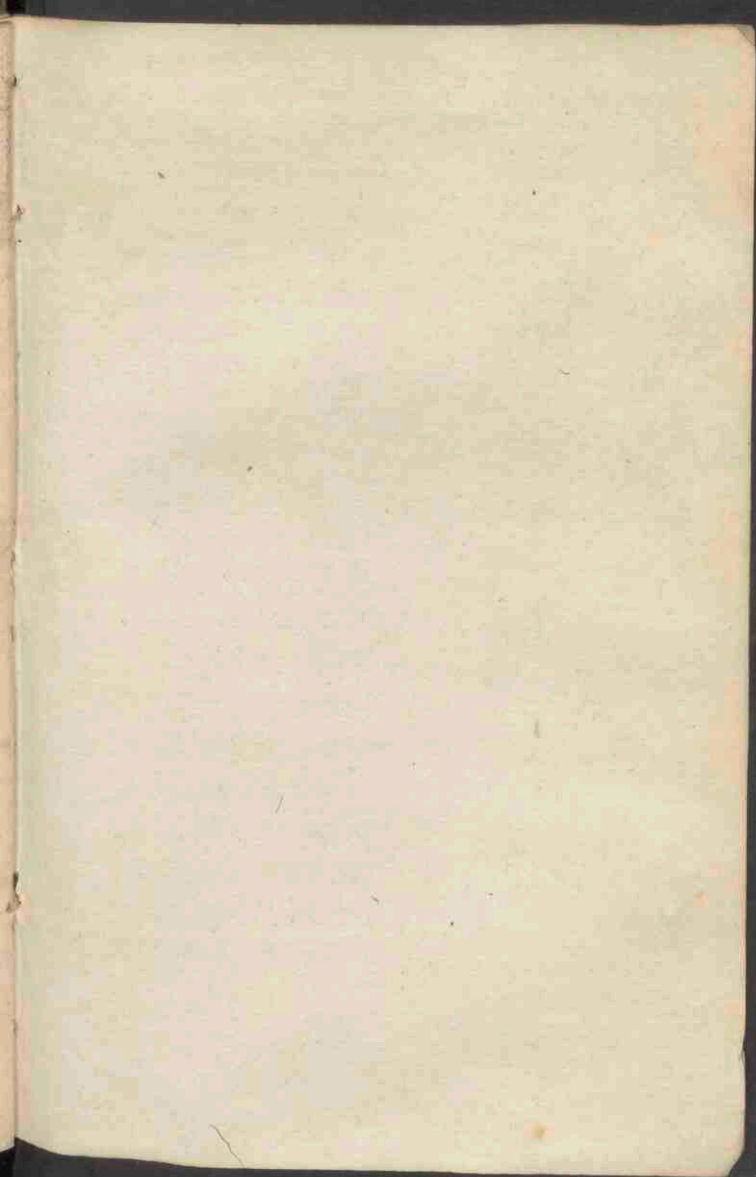
Sum Mercurius, tibi ego venio deus huc, sicut ille pin-
 gitur. An renuis accipere que tibi affero? vis ne tu gaude
 re bonis, que reliquero? Heres: Aliquid deest summe. Per
 sius. Vinui mihi, noli querere vbi sit id quod Stadius lega
 uerat mihi quoddam, neue renoua mihi verba patris. Wer
 ces foenoris addatur sorti & principali summe, exime impē
 sas tuas ex ipso foenore. Heres: Quid reliquum est? Perli-
 us: Queris quid sit reliquū? o famule, vnge nunc nunc sum
 ptuosus caules, vnge inquam. An mihi vrtica feriato die
 coquatur, & funosum finciput aure fissa, vt iste tuus nepos
 satur olim tecore anserino, rem habeat cum foemina patri-
 tū generis, quando venerea libidine quatietur? An mihi
 macilentissima curis sit reliqua. at venter consumptor tre-
 mat illi pinguedines? Heres: Vende animā tuam lucro, mer-
 caturam exerce, atq; solers disquire omne latus mundi, ne
 alter sit te præstantior ad pascendos pingues seruos in rigi-
 da catasta. Duplica rem tuam, per sius: f feci, iam res mea
 est duplex, iam multiplicatur mihi quarto, iam decies. O
 Chryssippe qui es inuentus finitor tui acerui, depinge mi-
 hi vbi sistam.

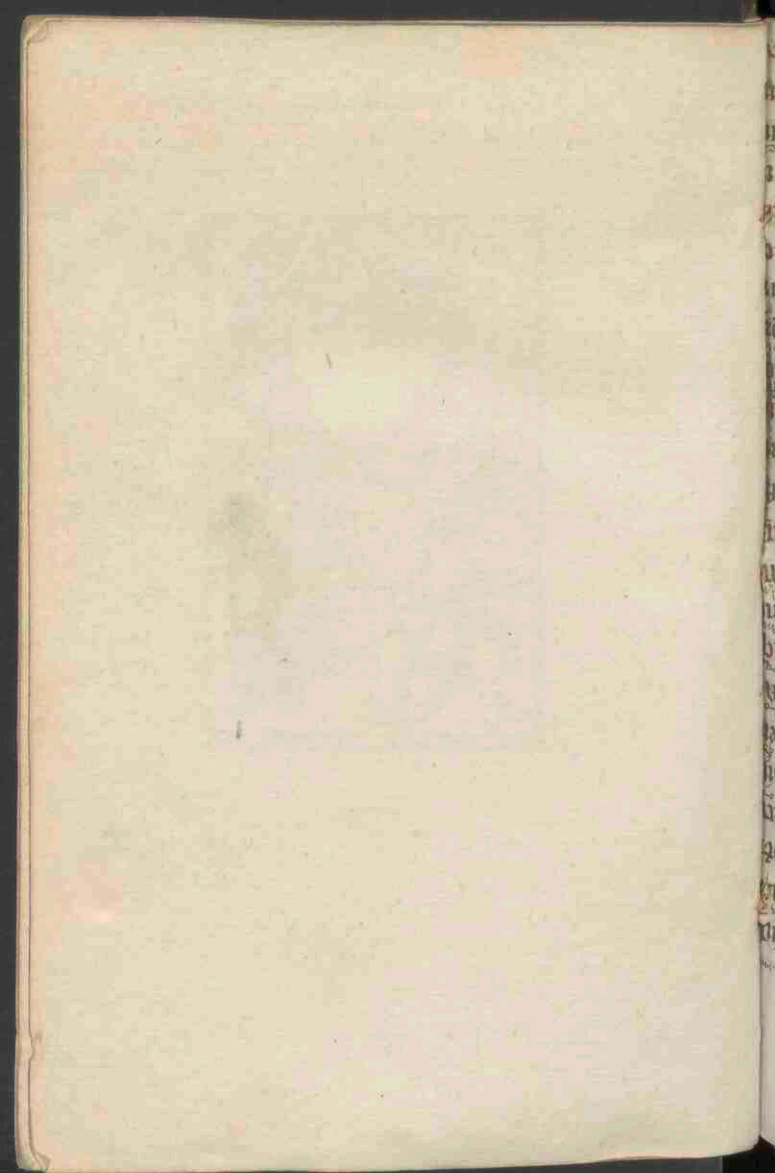
Scholia.

Sinciput proprie est anterior pars capitis, cui cere-
brum subditum est. Accipitur pro toto capite & hic & apud **Sinciput**
Juvenalem: Comedam inquit stebile nati sinciput elixi.
Nepos cum filium filii dicere videat, alludit ad id quod
nepos etiam consumptorem & prodigum significat. **Po- Nepos**
pa consumptor, vorator. **Popa** dicitur victimarius, id est, **Popa**
qui victimas ad altare ligat & fert. **Melius Spartianus**:
Percussit hostiam popa nomine Antonius. Hic accipitur
autore **Hermolao Barbaro** pro **heluone voratore** & **ac pha**
gone. Quidam hic pro illi legant ille, ut sit ordo & sensus:
Nisi popa, id est, pinguis, & venter, i. helmo, ac gulosus tre-
mat omento. Vende animam lucro. **Wibi** pace aliorum
videntur hec esse auari heredis verba ad **Persum**. Dicit
enim hoc, non solum corpus emaciandum est propter iucru
& opulentie famam, sed & anima vendenda est. **Cappado**
cas, seruos, qui ex **Cappadocia** multi aduehebantur. **Un Cappado**
de Horatius: Mancipius locuples, eget eris **Cappadocum**
rex. **Catasta**, locus est in quo serui venales exponunt. **Catasta**
Rem duplica, auarus heres **Persii** reprehensione non de-
territus, sed eandem canens cantilenam, hortatur ut rem
non solum non minuat, sed etiam negociando geminet. **Re-**
spondet Persius illudendo ei, **seci** hoc est, rem meam, id
est, satyricum versum geminaui, & est iam duplex, & iam mi
hi quarto multiplicatur, hoc est, sunt octo, duo enim qua-
ter sumpta, octo sunt, & iam redit in rugam, id est, multipli-
catur decies, suntque octoginta versus huius satyre, qua ta-
tantur auari. Octo enim decies multiplicata, sunt octogin-
ta, quot sunt huius satyre versus. **Obiter** cum aliud poeta
dicere videatur, auarum irridet, quin infinitum opes suas
augere studet **Depinge vbi listam**. Latenter ostendit in
omnibus rebus modum esse seruandum. **Acerui**, **Acerui**
hic dicitur argumentatio acerualis, grece sorites. Hunc pe-
culariter **Chrysippus** coluit & celebrauit. Est igitur sen-
sus, **O Chrysippe Stoicorum acutissime**, qui aceruum tuum
tametsi longius progrediendo vix conclusionis modum in-
uenires, aliquando tamen finisti, depinge tu mihi modum
rei mee geminandae, hoc est, satyre concludende. Recte au-
tem vitur apostropha ad **Chrysippum Stoicum**, cum ipse
in hoc opere maxime Stoicos imitetur. **De aceruo** memi-
nit & **Marianus Capella**: **Chrysippus** cumulet, proprium
consumat aceruum.

1816278

Handwritten text in the left margin, including a small drawing of a hand holding a pen.

Main body of handwritten text in a Gothic script, consisting of approximately 15 lines. The text is dense and includes several large initial letters in red ink.

I *Handwritten text*

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

I *Handwritten text*

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Handwritten text

Additional handwritten text in the left margin, below the first section.

Partial view of the adjacent page on the right, showing the edge of the text.

0100-2.

